

דורות האחרונים

ספר לתולדות הרבנים הגאונים וראשי מתיבתא החכמים
והסופרים, הררשנים והמחברים, הנדיבים ואנשי
המעשה והשם שבתפוצות ישראל, בדורות
האחרונים, עם הערות תורניות
וספרותיות במעשים, דעות
ומושגים.

ספר ראשון (א—ו)

מ א ת

בן-ציון בהר"ר משה ז"ל איזענשטאדט

מנכדי הגאון, מאור הגולה, רבנו מאיר איזענשטאדט זצ"ל
בעל תשובות „פנים מאירות”

ניירק—תרע"ג

מ כ ת ב

הרב החכם, המטיף המופלא, רב פעלים, ומפורסם לתהלה מו"ה יהודה לייב
מבונה דר. מגנס הי"ו, נשיא קהלת ישרון בניירק

Rev. BENZION EISENSTADT
Brooklyn. N. Y.

May 11, 1913.

Dear Sir !

I shall be glad to purchase a copy of your book, of
which you have been kind enough to send me two
sample sheets.

Very truly yours

I. L. MAGNES.

מנחת-זכרון

לכבוד הרב הגדול בתורה ובחכמה, רב פעלים ורב לחשינה,
אוצר מלא יראת שדי ומוכתר בכתר שם טוב, פאר עדתו
וצבי עדיה, גזק קדש מחצבתו כבוד שמו מר

צבי הירש גינצפערג

נרד יאיר, בקיר ולטפלי אשר במדינת רוסיה
ליובלה, היא שנת החמישים לימי חייו, שמלאה בשנה זו
שנת החמשת אלפים שש מאות ושבעים ושלוש ליצירה,
ואלף ושמנה מאות וארבעים וארבע לגלותו.

מבני העליה הטעמים מאד, בדורנו הנך. נבר מורם מעם! את רבי ימיר
הקדשת לתורה רחבה, ודעת עמוקה, לעשות טובות ועדקה בעמך אהבת בכלל
ובין אחיך בעדתך הגדולה בפרט. הושטת תמיד יד חנינה לעובדי עבודת הקדש,
גדולי ישראל, החכמים והסופרים שירדי אומתנו ותבוא לעזרת אחיך כרוח בכל
עת, ובמלאה בשנה זו, המשים שנה לימי חיך, חיי נשמות! יוכל הוא לשלומי
אמוני אחינו יורעי ערכך, בנפוצות יהודה, אשר נפשם ולבם לסגולות ישראל,
וליוכל זה, הוגשה כך, גדליה הרוח! מנחת עני, הנרשא על שכמו יקוט הרעים
ומחזיר על אוצרות נשמותינו לאסוף נדחים, הוא ספרי ההובא כך בכל רחשי
לבבי, ומשאות נפשי.

מוקירך ומכבדך נצח
בן ציון אייזענשטאדט.

הסכמת

תעודות גדולי הדור.

תעודת הגאון האמתי, מאור הגולה, צדיק והסיד מפורסם ובן של קדושים

מרן יוסף לעזנישטיין הי"ו אבד"ק סערעצק.

שוכט"ס לכבוד ידיד נפשו הרב המחולל, החכם הכולל, ערוגת הבושם, אוצר מלא אוסם כ"ש מו"ח בן ציון אייזענשטאדט, אהרש"ט כמייצג, כבר אתמתי נכרא וקמיעא בספריו לפרסם בשבחם של נאנו וצדיקו זמננו להקים מעמד דל ולחיות עצמות יבשות, והן זה איזה ירחים אשר נדרשתי מ"מ הנ"מ אברהם אטינאני מדוקלא שעבוק הוא בחבור כזה להוסיף לו שמות עם הסכמות, ונעתרתי לו, אך למעכ"ת הי"ו יתרון לו בדיעות גדולי מדינתנו ולוודע במדינתו צהיה סלע להוקיד ולאחוב התורה, חכמיה ולומדיה, הנני לבדנו להצליח ורבים יאותו לאורו ו' עי"ק לפרד וישלח אעת"ר לפ"ק.

חק' יוסף במוחר"א ז"ל האבד"ק סערעצק.

תעודות מר שארי הגאון הגדול, כליל התורה והחכמה מו"ח ברוך הלוי

עפשטיין הי"ו מפינסק בעל "תורה תמימה".

ב"ה ז"ך טבת אעת"ר, פינסק.

אלפי שלומים למר ידידי ורב החיבי, שאר בשרי מביבדי, אדם המעלה בכל מדה ומעלה, הרב החכם הנעלה מר בן ציון אייזענשטאדט הי"ו בברוקלין.

ינעם לי המקרה שהביאני להגיד ברבת שלום למר ידידי ולחביע לו קורת רוח מתוספת עבודתו בקדש לחן ולבכור סופרינו וספרותנו בספרו החדש "דורות האחרונים" תקותי תעידהני כי תלמיד חכם וחבר מתוקן במחן, יוציא מת"י רבד שלם ומתוקן רצוי ומקובל לכל מפלגות בני עמנו, וכאשר כבר אתמתי נכרא בספריו הקודמים שנתקבלו ברצון והבה יתרה, ובל"ג אסבל עקובלר א' כמנו

הסכמת

לכשיצא מדפוס, והנני שונה ברבתי ותודתי והן חן על כל הטוב אשר יעניקני
בפעם בפעם מפני הסכמתו והטובות ידו ובשרותו הגדול, כולו אומר בכבוד ובכבוד.
שאר אשר, בדרך הלוי קאפשיטין.

תעודת מר שארי הגאון הגדול המפורסם בחבורתו היקרים, צדוק תמים
שלשלת יוחסין מו"ה יעקב הלוי הי"ו קאפשיטין, אבד"ק ניםענצין.

ב"ה עש"ס ויק"פ, אעתר, ניםענצין,

שלום וברכה אל בכור שארי הרב הגדול בתורה ביראה ובחכמה המפורסם
לתחלה מו"ה בן ציון אייזענשטאדט. כהעלותו מעת על ממש הדפוס בפני
„דורות האחרונים“ הנני לדבכים על ידו ולכרכו שיראה פרו בעמלו ויקום בו
מהו"ל כל המכבד את התורה ב"ו, וכבר נודע גדול התעלה היוצאת מספרים כאלה,
ודאוי לכל איש אשר אהבת התורה קננה כלכבו להיות לו לעזר למען יוסיף אומן
לזכות אותנו בכפריו המועילים, דבריו הבא עה"ת.

יעקב הלוי קאפשיטין, הופ"ק.

תעודת הגאון הגדול המפורסם צדוק ונישג גזע קדש מהצבתו מו"ה שלום
גומטאן הי"ו אבד"ק יאסני והגליל.

בסיועתא דשמיא, בכור אחיבי, הרב הגדול, המובהק בתורה בחכמה ובשר
טוב, איש חי רב פעלים, מנהיג תורה ומצוה למידות, יש תפארתו מו"ה בן ציון
אייזענשטאדט, יחי לכבי לעד !

מכתבו הנכבד המכשר ואומר כי מסדר הוא לדפוס בפני „דורות האחרונים“
הגיע לידי במועד, עני גדול ונחת היה נבחה עשה לי מכתבו זה, בימים האלה
שגוטלים בבזה מחכמי התורה ודאי ה', לב ימי לא ישמה כי עוד יש גואל לכבודם
של חכמי ישראל לכתוב לזכרון בספר את פרישת גדולתם, אשרו לכבודו ואשרו
חלקו שוכה לידי מצוה כבירה זו ! ילף נא בדרבו הרצויה ויעש חיל לתפארת
עיניו גדוליו וחכמיו, ויברך ה' איתו ואת כל המהויקים בידו, עיניו ועיניהם תחזיקה
באור ה' והורו, אשר יפע בכדוב על עם יחיד, והנני הותם בכבוד לכבוד התורה,
ולכבוד בניה בניה.

שלום גומטאן בהגאון הקדוש מו"ה ישראל וצ"ל האבד"ק יאסני.

הסכמות

תעודת הגאון הגדול ההר"ק, עושה אונים לתורה, וצדיק מושל ביראה מו"ה יצחק קליין ראב"ד ק סאטמאר, ועורך הירחון „אהל יצחק“.

בשם ה. ובעזרתו.

שלום וברכה להעורך מערכה — אשרי שלו ככה, ה"ה הרב המאור הגדול, שבה עין ומגלה חכם הכולל, ספרא רבא דישׂראל זרע קודש מחצבתו כו, מו"ה בן ציון אייזענשטאדט רב ומטיף בק"ק ברוקלין באמריקה יע"א. זאת אומרת כי הגעתי לפרק התקבל מכתבו הגלוי קדמא דשופריא ושמחתי בששורה מובה כי עלתה על לבבו הטהור להדפיס דמיונים על מובה הדפוס הוא כפרו הנחמד נקוב בשם „הדרות האחרונים“ אשר בו אסף איש טהור כעמיר גרנה תולדות גאוני הדור ונושאי דגל התורה בימינו אלה, וארי נעימה שואל דורש ומבקש הסכמתי על מלאכתו מלאכת הקודש, ובאמנה נפלאה הוא בעיני, הלא כבר נודע ונתפרסם שב כה"ג לתהלה והכמתו בחוץ תרונה בחבוריו הנחמדים אשר יצאו קום בכל העולם וכל מעשיו קולעים אל המטרה להרים כבוד תורתנו הקדושה חכמיה והוגיה, והלא הסכמות העולם לו למנה ? וכפרט חבורו זה אשר כל בר לבב יבין מדעתו כי יש בו כבוד התורה וחכום הקודש לנושאי דגלה למען דעת אשר לא אלמן ישׂראל גם בדורנו. תקותי בטה כי הד"ג יראה פרי בעטו והקונים והעם יחשנו לחביא ברכה זאת לביתם ואני תפלה יוכיח ה' לברך על המוגמר ויברך ה' חילו יחוקהו ויאמצחו לעמוד על משמרת הקודש לעשות תשיבה ויספ אומין ויחליקו כה ולא ימוש מעשות פרי תואר בתבונות כפיו בברס ה' צבאות כאו"ג העדיגה ובנפש שה אחת מן הצאן מן המאתים אדם מועט לעולם.

פה סאטמער אונגארן) לסדר שמות ותרא אתו כי טוב הוא תרע"ג לפ"ק יצחק קליין, ראב"ד הנ"ל.

תעודת הגאון הגדול ההר"ק המפורסם מו"ה בנימין שלמה ראבינער מגאוני המו"צ בניירק.

ידור הרב הגדול בתורה ובמדע ומופלא בספרות העברית שלשלת היוחסין כו' מו"ה בן ציון אייזענשטאדט נ"י שכבר יצאו לו מוניטין בעולם בספריו היקרים והמועילים אשר חבר והוציא לאור מדפוס כעת ספר חדש ובשם „הדרות האחרונים“ יקרא, להודיע לדור אחרון מגדולי ישׂראל אדירי התורה והחכמה

הכבמות

והמעשה שהיו בנו, לזאת אמינא לפעם טבא ויהא דעוא שיכרף על המונמר וב' א' יכנים ברכה זו בביתו חן מצד מחברו שהוא מפורסם לגדול בתורה ורב בחכמה ומצד הבורו שהוא עומר חכמו ישראל בתפארה לעולם והוא טוב ומועיל, ולהיות בעזרו של הרב הגדול המחבר נ"י שיוכל להוציא לאור יתר ספריו, ולמען כבוד התורה ולומדיה באתי עה"ת, היום יום ב' ה' אייר שנת תרע"ג, לפ"ק.

נאום בנימין שלמה מבונה ביגש ולקונה, רצמינער, רב בניוירק.

תעודת הרב הגדול, החכם המפורסם לתהלה צדוק ורב פעלים מו"ה
דובער מבונה דר. דרצמינער, רב בניוירק.

ב"ה כ"ג לחדש שבט, תער"ג לפ"ק ניוירק, יע"א.

כבוד הרב החכם והסופר מר בן ציון אייווענשטאדט נ"י :

נעתרתי לבקשת כבודו בדבר ספרו החדש, "דורות האחרונים", והנני מקח
כי מלאכת ה' בידו תצליח בי זה דבר נהנין ומועיל מאד לידעת תולדות ישראל,
כל עם ועם מוקיר את תולדותיו ובפרט תולדות הגדולים החכמים והסופרים שבו,
הן גדולי העם הם החלק היותר נכבד מעשרו הלאומי, ות"ל יש לנו עושר רב
כזה, רבנים גדולי תורה העומדים לפני אחיהם להאיר להם ולהורות דרך, נדיבים
המציינים ברום צדקתם, חכמים בכל ענפי החכמה ומלאכתיהם שבת, ולכך צריכים
להודיע את שמותם ומעשיהם ולפרסמם בעולם, וכאשר יש לכבודו הידיעות
הנחוצות לזה במדה מרובה מובטחי שכפרו שהוא אומר להו"ל ימלא תפקידו
באופן טוב ומדויק מאד, אף ראיתי הדוגמאות ממנו והן עשויות בטוב טעם
ודעת, ויצליח במעשהו לתועלת ספרתנו התולדתית, והנני מכבדו ומוקיר
דוב בן הח"ר בנימין דרצמינער.

תעודת הרב הגדול בתורה ובחכמה, פאר השלמים, הגביר האדיר
המפורסם והנדיב הנעלה מו"ה אלכסנדר יארמולאקווסקי זצ"ל,
מנשיאו ישראל בניוירק.

ב"ז תמוז, תרס"ט.

כבוד הרב החכם משכיל מפואר בספרות העברית, מופלג בתורה כש"ת בן
ציון אייווענשטאדט נ"י :

מכתבו מן י"א תמוז קבלתי, אנכי מכבד ידעתי כי כל חכמי ישראל יעברין
לפניו כבנני מרן ולכתוב כל אחד בתפארה ובשבחו כאשר יושט מפי כה"ק,

הסכמת

ובעת הגדיל לעשות להציב חכמי ישראל מערכה אל מערכה אשר כל חובב עמנו יוכל להביט תמונות חכמינו. ובכן רב ברכות לראש משיביר כמחן ולאות תודה על פעולתו, יהיה לרצון לקבל את הסף חלוטה בזה, מוקירו ומכבדו כערכו הרם אלכסנדר יארמולאווסקי.

תעידת הרב החכם הגדול והחוקר המפורסם, צני דמלי ספרא מו"ה אליעזר המכונה פרופיסור דייטש הי"ו, רב ומורה בבית המדרש בסינסינטי.

להארן מר בן ציון אייזנשטאדט.

אדוני הנכבד! הודעתו כי מוכן הוא להוסיף על העבודה אשר עבד זה שנים אחרות במקצוע הבאוגרפי, היתה, לי לקורת רוח, כל איש אשר אהבת קדמוניות היהודים נטועה בלבו, ידע את ערך העבודה הזאת, ההון הזה נסתם בישראל ימים רבים, מה גדלה נחת רוחי בראותי את „מגלת ספר" לר' יעקב עמדין ז"ל אשר היתה מונחת בקרן זווית כמאה וחמישים שנה, וכמה פעמים ישפל רוחי בזכרו את אברן האוצר הגדול שאבד לנו מפני כי לא רשמנו נכדיו המאור הגדול רש"י ז"ל, שהיו גדולי דורם, את זכרונותיהם מחיי אבי אדם הגדול. לכן לבד איש אשר ילקוט זכרונות היו בני דורו להרחבת ידיעת הבאים אחרינו, אקרא בקול גדול: יושר! ואת ספרו „דורות האחרונים" אקבל במקח שלם בעת צאתו לאור, דברי מוקירו.

אליעזר בר' ישישכר בער ז"ל דייטש מורה בבית"ד בסינסינטי, עש"ק, מ'

אייר, תרע"ג, לפ"ק.

תעידת הרב הגדול החוקר המהולל, חכם הרזים נדיב ורב צדקות מו"ה יהודא ליב הי"ו קרינסקי ממינסק בעל „מחוקקי יהודא" על התורה.

כבוד ידיד ה' וידיד נפשי הרב החכם המולל, אישכול המדעים, שותף המופת והתושיה, כל רו לא אנם ליה, באר ישראל והדרו מ' בן ציון אייזנשטאט שליטא: מכתבו היקר והחביב לי מאד, קבלתי, האח! כליותי תעלוונה מהבשורה שבשרני וקירי, כי בקרוב יו"ל ספרו „דורות האחרונים" ואם כי רבות שבעתי ענן מהכדיו היקרים שהוציא עד עתה לאור, תקותי תאמצני כי עוד יוסיף אומץ לפאר בית ספרותנו כיד החכמה שקננה בלבו הטהור, ושולח אני לידידי יקירי ד"ק, ובשיעא לאור אי"ה, אקבלו באהבה רבה, ולזכרון אהבתי אליו שולח אני לב' ספר שמות עם באורי „מחוקקי יהודה", ואל נא אלה להאריך ימי ושנותיו בנעימים כי עוד יגדיל וירומם קרן ישראל וחכמיו בתורתו וחכמתו, אוהבו ומכבדו יהודא ליב קרינסקי ממינסק.

ייטיב ה' לטוב ולישר בלבבו, איש המודות ורב תהלות
 נדיב על נדיבות יקום תומך תורה ונוצר תושיה, הגביר המשכיל
 השלם בדרכיו לבו לאל אמונה, כבוד שמו מפארים מר **יצחק**
יוסף נ"י קויפמאנן מגבדי עדת ישראל אשר בברוקלין
 אמריקה, כי כבד את התורה והכסיה מהונו ומאדו ויהי מן
 העוזרים להוצאת הספר הזה, בסכום הנון ונכבד, יהי האל
 המברך את עמו ישראל עמדו. יצליהו בכל אשר יפנה, והיו
 החיים והשלום אתו ואת ביתו עד העולם, ובאשר ברא מזכה
 אבא, ומגלגלין זכות ע"י עושי טוב, אחרות פה על הלוח,
 ולמשמרת לדור יבוא, שם אביו המנוח איש תם וישר, ירא
 אלקים וסר מדע כל ימיו, גברא דהחיל חטאין ומוקיר לומדי
 תורה כבוד שמו מר **יהזקאל ז"ל ב"ר יעקב קויפמאנן**
 מעיר וויזאן (פ. סובאלק) שנפטר בשם טוב בזמנים במדינת
 פרוסיה, ביום ג' ער"ה אייר שנת תרע"ג לפ"ק, והובא לקברות
 ע"י גיסו היקר ה"ר **מרדכי ליב צוקערמאנן**, וחתנו
 כבנו הנכבד ה"ר **יוסף לינדענמהאל** מוויזאן—בעיר
 גאלדאפ הפרוסית. בן ששים וחמש שנים היה במותו והשאיר
 שני בנים יקרים וארבע בנות. לזכר עדי עד יהיה, ובצרור
 חיי עולם תהיה נשמתו המהורה צרורה!

למזכרת נצח

ייטיב ה' לטוב, אוהב תורה ודעת, נדיב ומשכיל ושלם בדרךיו
ה"ר חיים זנוויל שפר הי"ו מיקירי קרתא דברוקלין ונשיא
הת"ת המפואר "תפארת ישראל" במזרח נזירק אשר תסכני לטובת
ספרי לעשות מזכרת נצח לאביו הר' המופ' ומופלג בתורה ויראה
למד וללמד עושה ומעשה מוהר"ר יוסף ב"ר יצחק יהודה שפר
שהיה ש"ב קרוב לחמשים שנה בעיר ווישנעווע, פ. זוילנא, והניד
שעוריו בכחמ"ד שמה, ונפטר כבן ס"ח א' דר"ה תרע"ג וכבוד
גדול נעשה לו במותו, לזכר עולם יהיה! ובצדור חיי עולם תהיה
נשמתו הטהורה צרורה.

ואציב עוד בפתח ספרי ציון לכת ציון מצוינת בחכמה והשכלתה
בתורה. במוט לבבה בנדבת רוחה ובמדותיה התרומיות, יראת
השם ומלאה חסד מרת פייטשע (בת המופלג והסוחר הנכבד הר"ר
ישראל ברוך הלוי זילבערשטיין מעירוואבנא שנפטר כ"א מ"א תרנ"ד בסיני
מרת מאשה לבית זכאטשיסטי שנפטר כ"ד אייר תרס"ט בלאמא) אשתו
של המופלג השלם בתורה ויראה הגביר הנכבד הר' מענדל
קובערסקי הי"ו, מנשיאי עדת ישראל בנויארק — שנפטר בדמי
ימיה בשנת הארבעים ואחת לחייה, ביום א' לסדר ויקרא א' דר"ה
אדר ב' שנת תרע"ג, היא היתה מבנות העליה המעטות בדורנו,
ביתה בווארשא ברחוב נאוואליפא מספר ל"ג היה פתוח לרוחה
לרבנים מגידים מחברים, ות"ח עניים, ותחבב מצוה גדולה של
הכנסת אורחים מאד, ובבואה לאמריקה היה ביתה בעיר ברוקלין,
מזרח נויארק, רחוב ניו דזורסי מספר "תצא" בית מחסה ומשען
לכל איש צר ומצוק עני ורש אשר מצא בו עזרה ותמיכה ונחומים
בצרה. רבנים וגדולים, נדיבים ונכבדי קרת באו ללות את האשה
הגדולה במעלות הרוח והנפש הזאת לבית עולמה ויבכו לאבדו
נשמה טהורה זו והובלה לקברות בהמון רב ובכבוד גדול, וסגר
עליהם המדבר והקינות מפני יום ר"ח ויספידוה אך בלבותיהם
פנימה, ואך גיסה האי גברא רבא אשבל הכופר בו תורה חכמה
ויראה נפגשו הרה"ג ר' אליהו מרדכי הי"ו פינקעלשטיין (תולדות
אדם המעלה והמעולה הזה תבאנה א"ה בפנים הספר באות פ') דפכ
את שפוסה לפני הנאספים, ובהיות גם אני הכותב בדמע, אחד
ממביריה היטב בחיים ואדע את ערכה הגדול שהיתה דגולה
מרבבות אמרתי להציג לה שם עולם לא יכרת, ותהא נפשה
צדורה בצדור חיי עולם!

הַמִּדָּה

בזמן שהחלותי עבודתי באספת תולדות היהודים ובעלי השם שבעמנו, מן הזמנים המאוחרים, היתה מהשכתי להועיל באהת, ולעתיד, לתת שארית ושם לאלה הראויים לזה מפאת ערכם המוסרי ולא יאסף זכרם כדרך שנאסף זכרם של רבים מן הגדולים ברורות הקדומים, ואחרי שעורני האל יתעלה לאסוף לחבר ולהוציא ששת חלקי ספרי „דור רבני וסופריו“ שנתפרסם בתפוצותינו, ראותי שעבודתי לתועלת משנית היא, גדולי האסופות ודורשי רשומות בזמננו, מעתיקים, מהם בהזכרת שמי ומהם בלתו, מספרי, ערכים ופרקים שלמים, ורבים מן ההכמים והחוקרים משתמשים בו הדבה במצאם בו ידיעות ראויות.

וכשום זה הגני מוכיח להמשיך עבודתי במקצוע התולדותי לקבץ ולהוציא גם ספרי הנוכחי, הכולל גם הוא קורות חייהם של רבים מן המפורסמים ואנשי השם שבנו, לדגליהם ומפלגותיהם, אשר בדורות האחרונים, שלא בא עוד זכרם בספרי הנוכח, אף לא, ברובם, בספרי זולתי, ומטעם ההוכחות הצדדיות אשר הוספתי בו בענינים תורניים ודברים דתיים או מושגים לאומיים שנדונו בעתות אלה, שניתי את שם ספרי.

אוסף תולדותי כזה, השמור להבא ולדורות, צריך להעיר, לנלות-דעת במעשים תנועות או זרמים שנראו במהלך תקופתו בחיים ובספרות, ואשתדל להמציא זאת, באיזה קרוב והתיחסות לנישאי התולדות, כפי משפטי ההניוני ורוחי אני, בהרחקת הדעות השונות שנתגלו בכתבים או בספרים אחרים.

בכלל, נועד הספר הזה, בער המשת אלפים ערכים או שמות שאספתי מחדש, ומפני העבודה הסדורית הרבה, והעיון הגדול בהקרי שאלות דתיות ועניני ספרות ומדע חשובים, שאני בא להוסיף ברבים מן השמות, וביחוד מפני התועאה הכבדה של ההדפסת, הוכרתי לחלקו לחמשה ספרים בודדים, שכל אחד מהם יאצור אלפאביתא של אלף שמות בערך, ולהוציא אור כל אלפאביתא בהזכרות ושעורין כפי אפשרויותי.

בטעמו ומגנונו, הרי כפרי רומה ביותר לספרים כמינו שבספרות הרבנית הישנה, שהיתה ותהיה הכיד לעקרית ומקורית והמקבלת בעם. מניתי שבחם של אנשי השם כדרך שהיו מונים יתר המחברים התורניים, ערכתי ערכם של האנשים לחשיבותם ומעלתם בתורה בחכמה או במעשים כפי שמפורסמים בין הכריות

הקדמה

אשר בסביבתם או גם מחוצה, ומעטים מן החכמים שהסדיו, מסכה מן הסבות, פרסום והתודעות, ערכתים מהשקפה תיכונית עצמית בטיבם הרוחני.

למרות מה שהמהלך החדש מרחיק את ספרתנו ממסוכה הראשון ומשליל ממנה את טפוסה הקדום, ומשתדל לשנותה בפנים חדשות המתדאות לזוהר, לא התנהגתי בדרך זו. הספרות בעב, אין היא משתנית ומקבלת צורות אחרות, ומשחניעה לכך, שוב לא תסתגל על העם וכיום פנים לא תהיה עוד לו מקניניו העולמיים ואף זמני ועוברי, ומהחכמה הזאת הבאתי על ספרי גם הסכמות גדולים והכמים כמנהג שנהגו בו הותיקין.

חייב אדם לברך על הטוב, והנני לחשיב תודה וברכה להמחזיקים בימינו ובימיחוני להשתתף בהוצאת ספרי, ובנעיצים אוכזר שמותם, והם: הרב הגאון החכם השלם בן-משפחתי וקרובי ר' משה חיים קאמענעצקי, מו"צ בנידק, הרב הגאון הדרשן המפורסם ר' שמעון יצחק פינקעלשטיין ראבד"ק בראַנזוויל, הרב הגאון איש האשכולות ופאר השלמים מוה"ר יהודה העשיל לעווענבערג ראבד"ק רוזריסייטי, הרב הג' החכם והדרשן המופלא מוה"ר מרדכי אהרן קפלן, רב דחברת „בני יעקב“, מורח נזירק, החכם כליל המדעים והרופא המפורסם דר. ישראל קויפמן בראַנזוויל, העסקן הצבורי הגדול והנואם הנעלה מר. יוסף ברנרס בניואַרק, החכם והסופר דר. משה רבינסון בניואַרק, עורך-הדין הנודע החכם והסופר מר מורים סילס בניואַרק, הסופר היקר דר. יעקב שניצור והמשכיל הנודע רב הפעלים מר. אלבערט קרונר בניואַק, ואחרון חביב אהובי ורעי המשכיל המצוי, נדיב הלב ועסקן כללי נודע, הגביר מר. יעקב פינק בבוקלין, יתברכו כלם ממעין הברכות, בשלום אמת אושר וחיים.

ובאל הנני בוטח כי ירצה גם פעלתי החדשה לחוננה בעיני הנבונים והעופים כעם והיתה להם לאור עולם זרוע באוצר החיים.

הדל באלפי משפחתי הרמה

בן-ציון, בן לאבי מורי ורבי, איש תם וישר וירא ה' מר. משה

זצ"ל אייזענשטאדט נכד להגאון מאור הגולה, מרן מאיר אייזענ-

שטאדט זצ"ל בעל „פנים מאירות“.

ו"ף למטמונים, תער"ג, בראַנזוויל, אצל נזירק, באמירקה הצפונית.

דורות האחרונים

אות א

האשכנזות נחמד למעלה ואהוב למטה
ר' אברהם יעקב גרשון לעססער אב"ד
דסינסינאטטי, הנאון הגדול החרין
והמעטיק ומופלא בבקאות ר' שלום
אלחנן הלוי אב"ד דבהמה"ג דנויארק,
הנאון הגדול החכם והמטיף המופלא,
רב פעלים ורב תהלות ר' דוב אריה
הבתן לעווענטהאל אב"ד ראשי דפילא-
דעלפאי, הנאון החכם השלם נשיא ארץ
ישראל בארצה"ב וספורסם לתהלה ר'
דובער אבראמאוויץ אב"ד דסאנטלואיס,
הנאון הגדול החרין המפורסם ר' שמואל
צבי וויין סו"צ בנויארק, הנאון הגדול
החרין ומופלא בהוראה סו"ה בינוש
ואלקינד ראבינער סו"צ בנויארק, הנאון
הגדול וספורסם לתהלה ר' משה זבנון
מרנלות סו"צ בנויארק, והנאון הגדול
וסופלג ודרשן מופלא סו"ה ישראל
ראזענבערג אבד"ק פעטערסאן, הנאון
הגדול החרין והחוקר ר' אברהם אליעזר
אלפערשטיין סו"צ בנויארק, הרב הנאון
המופלא ר' אהרן נאראן סו"צ בנויארק,
הנאון החרין ומופלא ר' יהודא דוד
בערינשטיין מנויארק, הנאון המפורסם
חכם ושלם ר' אברהם משה שערעשעווי
סקיאבד"ק באסטאן והרב הנאון המופלא
והדרשן המפורסם ר' יצחק הלוי סג"ל
אבד"ק בעיאן הרב המאוו"ג החכם
והדרשן הנעלה, אי"ש המודות ורב תהלות
סו"ה צבי הירש הכהן אבד"ק מאנטריאל,
הרב המאוו"ג החכם והחוקר ר' חיים
הירשעמאחן אבד"ק הובאקען, והנאון

אבן-פראסמער, הרב ר' יעקב הלוי,
הרב הנאון צדיק ותמים, אב"ד בעיר
ניוהיווען (פ. קאנז) באמריקה, נולד
ביום א' שבט תר"ד ברונא (ליפלנד)
אכיו הר"ר אליעזר איש תמים וירא"ה
חנכו בתורה ותלמוד ויסתופף
בהשיבות איזר בפלאצק, ויולנא
וקאנווא, ואחריו שהרבה חילו בתלמוד
ופוסקים סמכוהו הגאונים ריו"א
מקאנווא, ר"י יאזעף מואנר, ר"מ
שפירץ מירנא ורא"ג מטעלז, ויהי לרב
בערים שונות בדוכיא ובא לאמריקה
זה יותר מעשרים שנה וישמש בקדש
בקליבלנד וזה י"ב שנה שמכהן פאר
בעיר ניוהיווען (כיהר את הרב הנאון
איש האשכנז מוה"ר אברהם אבא
ראזען הי"ו). נדבשו הדרשו ב"מאספ"
מירושלים, והוא חריף ובקי ומתמיד
בתורה עניו וצנוע, וחרבה לעשות
לטובת היהודים ותיזהרות בעיותו, (והכר
הוא הרב"ג הי"ו ל"אגדת הרבנים
האורתודוכסים באמריקה וקצרה"שניסודה
ביום ג' כ"ד תמוז תרס"ב שנאסף בו
הנאון הרב הכולל ר' יעקב יאזעף זצ"ל,
ומטרתה: להשיגה על חנוך היקדים
בארצות הברית שיהיה ברוח ישראל
סבא, לעורר לשימירת הישבה לבקר את
המספרות והנבלות, להזהיר על קדושת
מחרת המעפחה, לזרז כשלום ולאחות,
ולחשת"ל בהרמת מצב הצדקות, והזכרון
לדורות אכיר שנות רבים מחברי האגדה
ותבירה, ותמו הנאון הגדול החכם איש

ר' פייויל דאוורדאוו, אבד"ק פאסייך, הרב הנאון ר' שגמה דוב הכהן שפרינץ אב"ד בבאסטאן, הרב הנאון המפורסם ר' צמח האפענבערג אבד"ק הארמ" פארד, הנאון החכם המופלא מוהר"ר שמואל דוד פיינבערג מו"צ בנויארק, הרב הנאון החכם השגם ומצוין במדותיו ר' אליהו אינזעלבוך רב דבהמדה"ג בברוקלין כעת, הרב הנ' עדיו לנאוו ולתפארת מו"ה שלמה זעלצער אבד"ק ראקעסבורי, הרב הנאון ר' שמואל אבראם סאן ר"מ בנויארק, הרב הנאון הדרשן המופלא ר' יעקב איסקאלסקי מו"צ בנויארק, הרב הנאון ר' זאב וואלף נאלד רב בברוקלין, הרב-הנאון החכם השגם ר' צבי גוטערמאן אבד"ק סקרענטאן, הרב הנאון הנעלה ר' ברוך בנימין גוטטה"מ מו"צ בנויארק, הרב המאוה"ג ר' אברהם הירשאוויץ מו"צ בברוקלין, הרב המאוה"ג ר' משה מאיר מאטליק מו"צ בנויארק.

ודע כי רבים מגדולי רבני האמריקה עמדו מנגד להאגדה וביניהם הרה"ג ר' חיים יעקב ווידרעוויץ שהיה נודע בשם „הרב ממאסקווא“, הנאון הנ' המפורסם ר' יהושע סיגעל זצ"ל, שהיה מפורסם בשם „הרב משעבס“, ולהבדק"ח הנאון המופלא ומפורסם לתהלת צדיק וחכם מוהר"ה הכהן דר. קליין הי"ו הנאון המפורסם החכם ורב הפעלים פה מפיק מרגליות מוה"ר אהרן מרדכי אשינסקי אבד"ק פייטסבורג, הרב הנאון החכם והדרשן הנעלה מו"ה ישראל זיסק רובינר שטיין אבד"ק פראוורדענס, הרב המאוה"ג

המפורסם כליל השלמות ודרשן מופלא מו"ה צבי חיים פאפקין אבד"ק יוטיקא, הרב המאוה"ג החכם והדרשן ר' זלמן יעקב פריערמאן אב"ד בבאסטאן, הנאון הנ' והחריף ר' יהודה ליב לעווין אבד"ק דעטראיט, הרב הנאון המפורסם החכם השגם והסופר היקר ר' איזר ליפמאן זרח אבד"ק לואסוויל, הרב הנאון הדרשן ר' גדליה סילווערסטאן אבד"ק וואשינגטון-טאן הבירה, הנאון הגדול החריף והדרשן המופלא ר' אברהם אהרן יודעלאוויץ אבד"ק באסטאן, הרב המאוה"ג החכם השגם והסופר ר' יצחק זאב ווענדראוו-סקי, והרב הנאון החכם ר"י פאלק איזראעליט אבד"ק טשעלסי, הנאון הגדול המופלא בחריפות ר' צבי הירש נראד דזענסקי אבדיק אמאהא, הרב הנאון המפורסם ר' שלום איזראעלסאן מו"צ בשיקאגא, הנאון המפורסם ר' סענדעד ליפשיץ אב"ד בסניסניעמי, הרב הנאון החכם השגם ר' חיים מרדכי לאסקער אבד"ק טראי, הנאון המופלא בבקאות מוהר"ר משה חיים ראבינאוויץ אבד"ק בראנזוויל, הרב הנאון המפורסם והדרשן המפואר מו"ה שמעון יצחק פיינקעלשטיין אבד"ק בראנזוויל, הרה"ג הנעלה החכם והמסוף המופלא ואיש חמדות מוהר"ר יהודה העשיל לעווינבערג אבדיק דוורסי סיטי, הרב הנאון ר' משה פיינשטיין מו"צ בנויארק, הרב הנאון ר' שמואל ראפפורט אבד"ק ספרינפעלד, הרב הנאון ר' משה ליב בערינשטיין אבד"ק עלזאבעטה, הרב הנאון המופלא ר' זכריה יוסף ראזענפעלד אבד"ק סאנט לואיס, הרב הנאון המופלא

שפרצו אז בין המשכילים תחרשים, וישלח דבריו במאספים שונים להכמת ישראל והמה כתובים בדוח נאמנה לקדשינו ובבקרת עזה והריפה ויעש לו שם גדול בין חכמי הדור כרש"י פין, ר"י רויפמאן וראצ"ה צווייפעל. הרה"ג המופלא הזה מאשר לא הפין ליהנות מתורתו והכמתו עסק רוב ימיו במסחר ויהי לנושא משרות מסחריות בבתי סוחרים ועשירים, ויהיו לו שעות יום לעבודה ולמסור פרנסתו ולילותיו לנרסא ולעסקיו בתורה ומדעים, ואחרי שבתה עליו אשתו, שחי אתה בשלשים שנה, נשא אשה שנית מטעל, ויתגורר בערים בריסק, קאזונא, ויסבול עמל ותלאה ודחקות וחלי וגם בהלותו לא פסק פומיה כנרסא ותחי תורת ה' שעטועיו וימסור נפשו על התלמוד וחבור ספריו הרבים. נפטר בהיותו בן שבעים ושתיים שנה, ביום ג' כ"ב טבת ה'תרנ"ג: בעיר ווארשא.

הרה"ג הגדול הזה כתב הרבה מאמרים ב"השרון", "הברמל", "המגיד", "הברם", ובכלם מטרה גדולה וקדושה היתה לו, להצדיק את קדושת התלמוד והמסורה וספריו שחבר והו"ל מראים גדל הכמתו בתורה ויראתו את ה', והפן: "שושנים" בשמושי הלשון והשרשים העברים (קעניגסבערג תרי"ט), "המסלות" (ווילנא תרל"ה), "התירוש" על המדרש רבה, ג"ח (ווארשא תרנ"א-תרס"א), והשאיר אחריו עוד ספרים גדולים ורבי ערף לתורת ישראל וספרותו הישנה ונשארו ת"י בנו הוא ירדנו הרב החכם המפואר והסופר הנעלה מר מרדכי יצחק אדלמן מחכמי העיר ביאליסטאק, והוא הו"ל תולדות אביו הרה"ג זצ"ל בספר מיוחד בשם "חכם ושר", ווארשא תרנ"ו, ושם פרשת גדולתו, ובנו השני של הרב ז"ל

החכם ורב פעלים מוהר"ה המכונה דר. פיריירא מענדעס, והרב הגדול החכם המופלא רב תהלות דר. דובער דראכד מאן ה"ה, ועוד, וסקרוב בא לשכון כבוד בגויארק הרב הנאון המפורסם ר' גבריאל זאב וואקף מרגליות והוא אב"ד ל"ערת ישראל" שמה וגם הוא לא נתן ידו להאגדה).

אדלמן (איגוש) הרב ר' שמחה ראובן, הרב הגדול המפורסם מחכמי ישראל בדורנו, ממשפחת גדולי יוחסין, נודע בשמו הכנוי "הש"ר העדלמי", נולד בוויילנא לאביו הרב הגדול ר' חיים ליב (נפטר ביירושלים ונקבר בהר הזיתים, והשאיר הרושים על הרמב"ם שנרפסו אך קצתם בוויילנא תרס"ב) (בהרה"ג ר' מאיר) בשנת תקפ"א ויתחנך מילדותו בתורה ודעת ויראה מוקדמת ויתנכר בבשרונות נפש גדולים, בשקידה רבה, בשכל הריף וישר ובזכרון נפלא, וילמוד מהרב ר' יוסף טורמאיש (מניה בביהר"פ בוויילנא) ויהי את"כ לתלמידו של הנאון הגדול בדורו ר' אבלי מפאסוואל וממנו בא להסתופף בישיבת וואזוין ויהי כטובי תלמידיו הנאון הגדול הצדיק וחכם ר' יצחק זצ"ל ויאהבהו רבו הנאון קראותו כי בדכה בו וכי לאילנא דרבני יתעביר. בשנת תקצ"ט נשא לו אישה מישראל ויראת ה' מרת חיה בריינא, בת הר' ר' יוסף גארפינקעל, איש תמים וירא ה' נגיד ונדיב וממשפחת הנאון בעל סדה"ד, בעיר ראסין (פ. קאזונא), וישב על שלחן חותנו והרבה לשקוד בתורה, בתלמוד ומדרשים ובספרי הכמת ישראל ויהי לאחד מגדולי ישראל ובקי בכל הספרות הרבנית, ויחרוז פנינים ומרגליות לתורה ויחבר בפרים להצדיק קדושת המסורה במחלליה

המפורסם הזה, ובהשתדלותו ופעולותיו הגדולות והנערצות של הרב העסקן הגדול הזה היתה הישיבה לאחד ממקומות התורה היותר חשובים וחזקים ליהודי אמריקה, שבה מצאו לקח, מזון ומלבושים ארבע מאות ילדי ישראל המהונכים ביראת ד', תורה, השכלת ישראל וידיעותיו הכלליות, ע"י כלמדים יראי ה' וגדולי תורה, ומורים מומחים ומובהקים העומדים כלם תחת השגחת הרב ההכב המופלא הזה אשר לא יסיר עינו בהדלה והשגחתו מן הישיבה הקדושה אחובת נפשו וחלקו בחיים, כראות הרב האוהב תורה הזה כי מספר התלמידים דורשי דבר ה' מתרבים וצר בית הישיבה מהכיל את דורשיו, לא נתן דמי לו עד אשר הפץ ד' הצליח בידו לבנות בשנה זו, תער"ג, בנין גדול ונשא, בן חמש מכפלות, נהדר ויפה, ברחוב הנרי, העולה מאת אלף שקל, אשר יכול מקום בעד אלף ויותר תלמידים, "כ"י".

נפלא הרב הנעלה הזה בתהלכותיו בקדש, זהיר ושמור בקלות כבממורות ומרדק גדול במצות ומגיד שעוריו בבח"כ"ד, "תפארת ישראל" במזרח ניו יורק, הנם אין כסף, ירו פתוחה ונדיבה לכל דבר טוב ומועיל ותומך בידו ת"ה ומשכילים ושמו לברכה ולתהלה, יהי ה' עמו ועם המסייעים אתו בקדש להרבות תורה ולהגדילה! (ה' בנים להרב רש"י הי"ו והם: הרב המשכיל השלם ר' יעקב ליב הי"ו, העומד תמיד לימינו לעזרו בעבודת הישיבה הק' ר' יחיאל מיכל, הר' ישראל איסר, משכיל ורב מדעים, הר' נתן שעפטיל, והר' משולם פייוויש, כלם שלומי אמוני אחינו החיים ממסחרם ושתי בנות לו, וחתנו הוא הנגיד המשכיל נדיב הלב וירא ה' ר' יעקב יוסף הערמאן הי"ו).

הוא מל ידידנו הנאון הגדול המפורסם, ההרף העצום והבקי הנפלא מוה"ר הנוף העניף הי"ו מנאנו המו"צ בזולנא בימינו. (עי' תולדותיו בח"ד מספרנו, דוד רבניו וסופריו" אות א'). אנדרן, הרב ר' שמואל יצחק, הרב המופלא, הכם ושלם ורב פעלים להזק התורה נשיא ישיבת, "רבנו יעקב יוסף" בניורק, נולד לאביו ר' נחום דוד, איש ירא אלקים ומקיר רבנן מאה, בר' יהודה ליב, בר"ה כיון תר"ד, בעיר מצער ויודעשק, אצל ווילקאמיר, ונתהנף בדווינסק (דינאבורג) אשר שם העתיקו הוריו מיטבם, בהדרים, ואח"כ בישיבת הרה"ג ראצקער. כבן י"ג כמד אצל קרובו הרה"ג ר' ברוך וואלט, ויצטין הנער בהתמדתו העזה שלמד בח"י שעות במעל"ע, ויעש היל בתלמוד. וידע את כל מסכת עבודה זרה בעל פה, ומרוב שקידתו חלה והפכיו, עפ"י פקודת הרואים, למודו בנפ"ת ויתעסק אז שעות אחדות ביום בלמודים בוללים וביחוד בתורת שפת אשכנז ושפ"ע ויקרא טובי ספרי ההשכלה, תרל"ד נשא אשה צנועה ויראת ה' מרת פרוכמע רחל בת הר' משולם פייוויש זלצמאיאבא בסוויר, ויהי למורה ויקבל תעודת למודים מביה"ס המהוזי של הממשלה ברעווצא. שנים אחדות היה ג"כ למורה בבתי עשירים בדווינסק ויתעסק אח"כ במכחר ויבא, בשנת תרנ"ב, לאמריקה, וישג משרת מורה ראשי בהת"ת שבמעלה העיר במקום הרה"ה הגדול ר"ל זאסניץ. בחדש טבת תר"כ יסד הרה"ה רש"י אנדרן ישיבה בשם, "בית ספר תפארת ירושלים" בניורק, עראשיתה היה מצער ותגדל מעט מעט ותלך הלך ורב, ובמות הנאון, "רבנו יעקב יוסף" רב הכולל בניורק נקראה הישיבה על שמו של הנאון

בברוקלין. וה' ברבו ויצליחו נתעלה ונתגדל עד שבימ"ס הגדול היה לאחד מבתי המסחר היותר גדולים ומפורסמים בארצות הברית העולה להרבה מיליונים שקלים, וכרוב תקפו ועשרו הרבה להטיב עם אביונים ועניים מכלי הברד ופדות בין לאומים ועמים, ויקח החלק היותר גדול במוסדות הצדקה העברים, ויסד את ביה"ח העברי בברוקלין, את בית ההיכור אינסטיטוט בבראנווויץ, ועוד, נפטר פתאום ביום ג' א' תמוז תרע"א, בן ס"ח שנה, וכבוד גדול נעשה לו במותו, ובהלויותו השתתפו לא אך גדולי אחינו כי אם גם גדולי שרי הנוצרים, כי גדול היה האיש גם בישראל גם בעמים, ומידידיו ואוהביו היה גם האדם הגדול מהעאדאר רוזוועלט.

אברהם. הרב דר. יוסף.

הרב הגדול והחכם הכולל, ראש הרבנים במעכבורן, (בירת אוסטריא) נולד בלאנדאן בשנת תרט"ו. אביו הרה"ח ר' ברנש היה מו"צ לספרדים שמה ומורה בבהמ"ד לרבנים, (בנו של הרב ר' אברהם בעל זכור לאברהם ובית אברהם) ויחנך את בנו בעצמו ואח"כ בא להקשיב לקה בבמדה"ר בעירו, וכבן עשרים בא לברלין ויהי לתלמידו של הנזיר עזריאל חילדעס-היימער ג' שנים ויקבל ממנו סמיכות חכמים ובשובו ללאנדאן קבל תואר דר. לפוסופיא מבי"ט להכמה. תרנ"ד נחקקל מכהלות ישראל השונות במעכבורן לרב הכולל, ושם נשא אשה את בת הרב הנכבד ר' אלכסנדר ברוך דיוויס, הרה"ג הזה מצוין הוא בתורתו חכמתו ונדבת

אביחצירא הרב ר' יעקב.

הרב הגדול חסיד וקדוש רב בעיר תפילאקת במאראקא, האריך ימים הרבה בפרישות וטהרה ונפטר באלכסנדריא בן צ' שנה, ובמותו גאספו רבוא רבבות מאחינו ומעמי הארץ לחלק לו כבודו האחרון, כי נתקדש שמו ובעמים קראו לו „הצדיק היהודי“ (אל וילי אל יהודי). כל ימיו ישב אך על המחצלת וע"כ כנוהו בערבית „אבי חצירא“, וכבן פ"ח נשאו לבנו המהור לעלות רגלי דרך המדבר לאה"ק ובעלייתו נתעלה למרומים באלכסנדריא ועל קברו יתפללו חסידים ביום ההילולא גם עתה, ובנו הממלא מקומו הוא הרב החסיד ר' אברהם הי"ו, **אביכזיר הרב ר' אברהם.**

הרב הגדול המופלא מחבמי הספרדים אשר באלכסנדריא, נולד תרכ"א באחת מערי מאראקא ובעודנו ילד הובא לירושלים ע"ה"ק ויסתופף בצלם של גדולי הרבנים המערביים ואחרי שנסמך לרב היה לשכוחא דרבנן בעד הרמב"ם. בעברו דרך אלכסנדריא עכבהו הנ"ר משה פאררו הרב הכוללי וימנהו כספרא דדיינא, ואח"כ נתמנה ג"כ לדומ"צ בעיר, הרה"ג הזה הוא איש חי רב פעלים לטובת עדהו, יהי ה' עמו.

אברהם הר"ר אברהם

ב"ר יהודא.

נדיב מופלא ורב צדקות בניוארק, נולד לאביו בשנת תר"ג (1848 למספרם), בנערותו היה לעוזר בבית"ס בעיר ניוארק במשכרת שלשה שקלים לשבוע ובהיותו לאיש פתח חנות קטנה בניוארק ואח"כ

נתקבל למו"צ בב"ד של הנאון ר' אברהם חריף בפיקעקין, ואחרי עבור שנתים ימים היה לר"מ בשאד, עד שנתקבל בשנת תרמ"ה לאבד"ק מוראוויאוו הנודעת בשם מאזייקי, ושם ינהל עדתו במשפט צדק ותורת אמת גם עתה, ה' יאריך ימיו. הנאון המופלא הזה חבר ספר יקר ונעלה בשם שר"ת "רביד הזהב" (ח"א) ובב"י עוד ספרים מוכנים לרפוס.

אבראםסאן. הרב ר' שמואל בר אבא.

הרב הנאון המופלא מפורסם לתהלה מו"צ בנייאראס. נולד בדינאבורג תרכ"ו ויסתופף בשיבות מינסק ולאזין ויקבל סמיכות הנאון ר' יצחק אלהנן והרה"ג ר' דוד גרינבערג ור' בנימין מאנטיקאלי, תרס"ג היה לרב דובעקין (קורלנד) וכשנה אח"כ בא לאמריקא ויתקבל לרב בקהלת לאועל ואח"כ בגין מאסס. וזה שנים אחדות שמסתופף בנייאראק בתור רב ומו"צ, בשנת תער"ב יסד ישיבה נעלה לתלמוד ונפ"ת ע"ש הנאון ר' א"ת מייזל וצ"ל ובה נומדים תורה בשלשים בחורי חמד. בכ"י הרה"ג הזה ס' יקר בשם "תורי זהב" על הלכות הכנסת אורחים, וספר בשו"ת להלכה. (חתנו הוא הרה"ג החכם האבד"ק ראקעסבורי חי"ו).

אגסי. הרב ר' שמעון אהרן.
נאון מופלא צדיק וחסיד ובקי בכל התלמוד והפוסקים מגדולי ישראל בבבל ומתושבי בגדד. נולד בשנת ברי"ת וישקוד מנעוריו בתורה ועבודת ה' ויסתופף בצל ההכמה האמתית ויצק מים ע"י הרב

לבבו, נומל חסדים בנפשו ומאדו והוא חבר לכך עושי טוב ורב פעלים למצות היהדות. הוא אחיהם של הרבנים והחכמים ר' משה אברהמס רב ודרשן בליעדו (אנגליה) ור' ישראל אברהמס מורה תורת הספרות הרבנית בבית"ד החכמה אשר בקמברידזש, הנודע לאחר מגדולי חכמי ישראל בדורנו.

אבעלזאהן. הרב דר. יהושע.
הרב המופלא, חכם ושלם וסופר נעלה. מחכמי ישראל באנגליא נולד לאביו הר' אברהם בעיר מערעטער טיר דווייל במדינת ווילס בשנת תרל"ג ויהי מתלמידי במה"ר בלאנדון, ובגמרו למדו שמה נתקבל לרב בעיר קארדיף ואחר כן בבריסטול, תרע"א קבל מבמ"ד החכמה שבלאנדון תואר דר. ונתקבל למורה (פרופיסור) בכמה"ר "אריא קולרד" אשר בפארמסיה שבאנגליה. הרה"ח הזה הדפיס חוברות וטאמרים שונים בעברית ואנגלית, ושמו נודע בתור אחד הרבנים והחכמים המצוינים בארצו.

אברך. הרב ר' זאב וואלף.
הרב הנאון המפורסם הצדיק האבדיק מאזייקי, (מוראוויאוו) פ. קאוונא, מגזע גדולי יוחסיו, (אביו הרה"ג ר' יצחק אייזיק היה בנו של הרב ר' אליעזר בהנאון ר' טודרוס אבד"ק ריטעווע בהנאון וצדיק ר' אליהו מריטעווע אחי הנאון 'שלמה אב"דק האוענפוט), נולד בשנת זר"ה ויתחנך בישיבות ויצטין בהתמדתו העזה ובכשרונותיו הנעלים, וכבן כ"ג קבל סמיכות מהנרי"א מקאוונא והנ"ר דוד רענענסבורג אבד"ק שאד. תרל"ג

ספרי בני אהרן אשר עזרא בן ציון קורא לו בעת בחדש עליון הוא רם ונשא גבה הקומה ופורה בחבצלת תפארת בחורים גבר בגוברין חובק דריה של תורה ויושב בין ברכי ת"ה ובקיץ החלוף (תרע"ב) בחדש סיון כנס את יבמתו אשת חיל, אבן יקרה, מרת "מסעודה".

ופוק חזי ענותנותיה דרב חסידא, עמיד התורה והעבודה ובמקום גדולתו שם צדקתו היתרה ובמכתבו הנזכר להעני ממעשודעת תורה, המחבר, מבקש ואמר: "יואל נא אדוני בטובו לישא רנה ותפכה לאל סגך יושב על כסא רחמים שיאמר לצרותי די ויוציאני למרחב ויתן לי ישוב הדעת לעסוק בתורה לשמה ולעשות הקי רצונו ולעבדו בלבב שלם", ומה כחי ונבורתי? ואין בי ממדות חסידים וקדושים צדיקים ואנשי מעשה אשר תפלותיהם עושות פרי כמעלה, זוכת זכות אבותי הקדושים נאוני דור ודור, וברכת הדיוט אאציל לו כי ינוב צדיק בשיבה טובה ויהדש כנשר כחו החומרי והרוחני וישכון בחצרות תורתנו הקדושה בבטחה ורוב עוז בעלום ושלוה.

אדרי. הרב ר' אברהם.

נאון גדול חסידא ופרישא אבד"ק טריפאלי באפריקא, האריך ימים וירביץ תורה ברבים במדינות אפריקא והעמיד תלמידים הרבה גדולי ישראל, ואליו פנו בשאלות תורה וחכמה ולקנתו ענה כעיה"ק צפת וגם שמה הפיץ אור תורתו. עד עלותו השמימה, חבר ספר שו"ת "ויקרא אברהם", הוא אבי הרב הגדול הצדיק זקן ויושב בשיבה ר' שאול אדרי

החסיד והצדיק המפורסם ר' יצחק ז"ל בר מרדכי ז"ל, (בעל "מומור לאסף" "דבר בעתו" "קול ששון") ועוד, ויהי בקי אחיב בכל התלמוד והפוסקים הראשונים, ובהיותו לאיש החל להרביץ תורה לתלמידים מקשיבים ונהורות לעדתו בלי פרס ושכר, כי ברכו ה' בעושר ולא עשה תורתו קרדום, ומגדולי תלמידיו הנאון החכם הכולל ר' יהודה משה אפטי הי"ו, חבר ס' "זכרון אהרן" ו"בני אהרן" בסוד הגלגולים לרבנו ח"ו זצ"ל. ובהקדמת "בני אהרן" שנרפס בבגדר תרס"ח ("ווסרת י"ה") מבכה הרב הנאון החסיד הי"ו את שני בניו שתילי זתים סביב לשלחן נבוה. שהורתם וגדולם בקדושת התורה והיראה הא' מנשה והוא הצעיר שנקטף באביו, ואחריו הבכור אהרן וזמורת י"ה בכרם ישראל שיצאה נשמתו בטהרת הקדש בליק הפורים תרנ"ה, וזה הזמן בקירוב היה מונבל ליום שמחת לבנו עם ארוסתו שארם לו מנוע מרומים וממשיפת יוחסין מרת מסעודה, בת ישרים וצנועה, ונשארה זקוקה ליכום לאהיו הקטן בן שמנה ירחים עזרא בן ציון, ויגדל האבל ותחת משנה שמחה של יום הפורים ויום השמחה של החתונה משנה שברן השברה, ויום זה המר יבכה הנאון הי"ו בדמעות שליש כנראה מההקדמה (ובמכתב הנאון חסידא קדישא הי"ו לי המחבר הצעיר והדל מיום י"א חשון תרע"ג יבשר בשורה נעימה וזו לישונו הקדושה: ולשמחת לב אדוני ולב כל חובבי תורה איש בשורה אנכי היום לבשר צדק בקהל רב כי אותו יבם קמן בו ח' חדשים הנזכר, בהקדמת

מאז 2' הנאון בעל יריעות שלמה, וכבן כ' נשא אשה בתו של הנאון קדוש ישראל ר' חיים סופר אבד"ק מונקאטש ופעסט בעל שו"ת „מחנה חיים", תר"ן נתקבל לאבד"ק אנטווערפן לאגדות החרדים ושם ינהל עדת קדשו גם היום, ובאו חרשיו בשו"ת מחנה חיים לחותנו הנזכ"ל, ובמאספים שונים, הוא אחי הנאון המובהק ר' שלמה זלמן אולמאן האבד"ק ביסטריץ בארץ הגר.

אורנער. הרב ר' חנוך העניך.
הרב המאה"ג חו"ב אבד"ק לאסקראו (פ. שעדליץ) נולד לאביו הרב ר' זאב יהודא בשנת תרל"ב ויהי תלמיד מובהק להנאונים מוהר"א מסאכאטשאוו ומוהר"ר יהושע מושרין בעל „חומות יהושע". ונסמך לרב בעודנו צעיר מנדולי פולין. ובשנת תר"ס נתקבל לרב בלאסקראו. (הוא אחי הנאון ר' יעקב אורנער הבא להלן).

אורנער הרב ר' יעקב.
הרב חנאן המפורסם האבד"ק נאשעלסק, מנע קדש מחצבתו ומצאצאיו של הנאונים ר' מאיר אביו הש"ך ז"ל ור' יהיאל מנעמירוב וממשפחת המחרש"ל והלבושים, נולד תרכ"ו, ויהי תלמידם של הנאונים ר' אברהם ליב אבד"ק בראק (בעל „מלאכת אבן") וחותנו זקנו הג' ר' זאב נחום אבד"ק ביאלא דליטא. ונסמך להוראה מהנאון מרן ר' אברהם מסאכאטשאוו. תרנ"א נתקבל לרב בעיר מאדויץ (איוואנרדא) פ. לובלין. ובשנת תרנ"ו נתקבל לרב ואבד"ק נאשעלסק ושם ישרת בקודש גם עתה ומנהל עדתו

הממלא מקומו בהרבנות דטריפאליווראש ישיבה שמה וישיבתו היא היותר קדושה במדינה.

אוסטאוויץ. הרב אהרן מאיר.
חכם וסופר ממשבילי קיוב, חבר ספר „מטע אהרן" בטעמי המצוות, (ברדיטשוב, תרנ"ח).

אורי. הרב ר' אהרן שמעון.
הרב המופלא בהפלות חכמים, מחכמי ישראל בצרפת בימינו ורב ומטיף בשטראסבורג, נולד בשנת תריט בעיר ניעדערברון ויקבל לקה בבמדה"ר אשר בפאריז, וילמוד הרבה תלמוד ויבקר ג"כ את בימ"ד החכמה ויוכה בסמיכות חכמים להוראה ועם זה כתואר דר. לפלוסופיא. תרל"ה נבחר לרב ודרשן בלויטענבורג ויעמוד על משמרתו ט"ו שנה ובשנת תר"ן נתקבל לרב הכולל בטעין, ואחרי כהנו שמה ט' שנים נבחר לרב ראשי בשטראסבורג הצרפתית. הרב הגדול החכם הזה הוא איש חירב פעלים וייסד הרבה בתי ספר לתורה בערי מושבו וילמד גם בעצמו בחנם לילדי אחינו תורה ודעת, הוא חבר ספר אדות חכמי החרש היהודיים הקדמונים שעשה לו שם גדול בין חכמי ישראל והעמים.

אולמאן. הרב ר' נח צבי.
הרב הנאון החכם השלם האבד"ק אנטווערפן (פלנייה). בנו של הנאון המופלא ר' משה בהנאון הגדול מאור הנולה ר' שלמה זלמן אולמאן אבד"ק מאקאווא (אונגארן) בעל ס' יריעות שלמה, נולד בשנת תר"ך ויקשב לקה

אהכות. ב) "מעשה רקם" על טרפות הריאה. ג) "אלה המצות" על אפני עשיית המצות. ד) "נס לשושנים" בה' תנכה, והטה מלאים הריפות ובקיאיות ומרגליות התלמוד והפוסקים, מלבד רוב נאוו בתורה הוא גם חכם ושלם ורשות נתנה לו מממשלת רוסיא לשמש בפולין גם בתור רב רשמי.

הרב ר' בצלאל אטלאס.

הרב הנאון מרביץ תורה ברבים אב"ד ור"מ בק"ק וויזנא (גליל לוזא). נולד לאביו ה"ר ישראל בשנת תרי"ח. והצטיין בהתמדתו וכשרונותיו מילדותו. וזה כ"ב שנה שנתקבל לרב בעיר הנ"ל, ופתח ישיבה בעיר זו בעד בחורי המד אשר לפניהם יגיד הרב הנאון הזה שעוריו בגפ"ת בפלפול וסברא לעמקי ההלכה, יהי ה' עמו להגדיל תורה ולהאדירה!

אטלס הרב ר' מאיר.

נאון אמתי, מנדולי הדור בימינו, מעמיק מופלא ובקי בכל התלמוד והפוסקים נולד בעיר בייסאנאלי, לערך תר"ה לאביו הרב המופלג ר' דוד, ונתחנך מנעוריו אך בתורה ותלמוד ויצטיין בהתמדתו העזה ובכשרונותיו המופלאים ויתפרסם בעודנו עול ימים לעלוי נעלה ומורם ויהי בקי בש"ס עם גדולי הפוסקים סרם מלאו לו עשרים שנה. ואז לקחהו לחתן בעד בתו אחד מנבירי אחינו במעוז, והוא מופלג בתורה וירא ה' למאוד נדיב ורב צדקות ר' שבתי זאנערער, וישב על שלחן חותנו וילמוד בצותא חדא את הנאון הנדול האמתי ר' אלעזר נאדראן זצ"ל ויקנה לו שם לנאון אדיר בתורה, ויהי לשנת תרמ"ה

בתורה וצדק, הו"ל הספרים: "נפש יהונתן" - מהגר"י אייבעשיץ עם באורו "ציון לנפש" וס' "אגדת אזוב" מהו"ז הנ"ר זאב נחום הנ"ל עם תוספות, "טהרת אזוב" וס' "אמרי היהודי" מהאדמו"ר מפרשיסחאו זצ"ל. ובכ"י שו"ת חרושים בגפ"ת ודרושים יקרים, להנאון המופלא הזה יש גם תעודת רב רשמי בפולין.

אטמערמאן. הרב ר' חיים

- משולם קויפמאן הכהן.

נאון גדול והרף מופלא מנדולי פולין בדרונו, וחכם ושלם מפורסם כתהלה, נולד בווארשא בשנה תרכ"א. ויתחנך בגפ"ת מילדותו ובבואו בנעוריו לקבל תורה מאת הנאון הנדול ר' יחיאל מיכל הכהן אבד"ק זאקאראטש (בעל "חשרת מים" על גמין) הפליא לרב רבו בחריפות שכלו ועמקותו, אח"כ הכתופף בצל תורתם של הנאונים ר' חיים אליעזר וואקס האבד"ק פיעטרכוב וקאליש ומחנאון ר' מאיר יחיאל הלוי אבד"ק אסטראוויץ, ובעודנו כבן י"ט קבל סמיכות רבותיו ז"ל. כבן כ"ב - (תרמ"ג) נתקבל לרב בדאטשינו ויעמוד על משמרתו כ"ב שנה. ובשנת תרנ"ה נבחר לרב בנאסטינין (פ. ווארשא) ויכהן פאר נם שמה י"ב שנה, ובשנת תרס"ז התפ"ץ על לשבת על כס הרבנות בפולטוסק (פ. הנ"ל) אשר רבניה נאוני ארץ סרור דור, ובעירו זו יסד ישיבה של בחורי חמד מופלגי תורה השומעים שעורי רבם הנאון ועוסקים בתורה.

הנאון הנדול הזה חבר ספרים יקרים והם: א) "פתח האהל" בעניני

המשכלת המצוינת ויראת ה' מרת מלכה בת הגביר הנריב המפורסם ר' אביגדור איזראעליט מסוחליץ (אצל קלעצק) הסתופף בוואלאזין בצלם של הנאונים תנצ"ב ורח"ס, ויהי לרב בוויקני (פגך קאוונא) זמן מועט, תרס"ב נתקבל לרב בקיידאנאו (פ. מינסק) ויכהן שמה פאר ה' שנים ויבוא לאמעריקא ונתקבל בכבודו לרב בבהמ"ד הגדול כל ישראל אנשי פולין, תרע"ב נבחר מאת מנהלי הישיבה הגדולה "רבי יצחק אלחנן" בניוארק למנהלה וראש המורים תלמוד שמה. תרע"ב נבחר לר"מ בישיבת "רבי חיים ברלין" (ומקורם "הפארת בהורים") והוא פסתופף כל ימיו בחצרות ה'. הגאון החכם הזה הנהו ג"כ חבר לועד הרבנים של ה"קהלה" הניורקית, ובכ"י ח"ת רבים, והוא הו"ל בשנת תרע"ב גם ה"ירחון" "הרבני" לחוק התורה והדת העברית.

איזעקסאן. הרב ר' יצחק בן-ציון.
הרב הגאון החריף המופלא, היה דין ומו"ץ בעיר בירו (פ. קאוונא) וכעת אחד מגדולי הרבנים בעיר באלטימארי, (פ. מעריקענד) באמריקה הצפונית. חבר ספר ברכת יצחק וברית יצחק בחקירות שונות בש"ס, בהסכמת נאוני הזמן.

איזראעליט. הרב ר' שמחה ליב.
הרב המאוה"ג המופלא מפורסם לתהלה גבירונדי נעלה, במושב סוכליץ אצל קלעצק (פ. מינסק) (בנו של הגביר המפורסם בצדקותיור' אביגדור איזראעליט ממשפחת יוחסין בנאוואהרדאק) הסתופף מנעוריו בצל התורה וירב חיכו לאוריינות. וכאשר ברכו ה' גם בעושר הוסיף לשקוף

לרב ומו"צ בליבאו' בבהמ"ד אנשי זאמעט, בעת שכהן שמה פאר בתור רב ואב"ד הגאון הגדול הצדיק המפורסם מוה"ר הלל הכהן המכונה דר. קליין שריט"א (עי' תולדותיו בספרנו חכמי ישראל באמעריקא אות ק') ומשם נבחר אח"כ לסלאנט ויכהן שמה פאר ער שנת תרנ"ט ואז נתקבל לאבר"ק קאכרין (פ. הוראדנא) ובשנת תרס"ו, אחרי מות הגאון הנורא, נר ישראל ושר התורה מרן רי"ז שטערין האבר"ק שאוויל, נתקבל במקומו הגאון האמתי הזה. ושמו נודע לאחד מאדירי התורה וגדולי המעמיקים בין נאוני רוססא יצ"ו.

איזאקסאן. הרב ר' ישראל.

הרב הגאון המפורסם, החכם השלם, צדיק בדרכיו ויושב בישיבה, מגדולי ישראל בארצות הברית, נולד בשנת תרי"א. בבפר זיקיביראק אצל מיר (פ. מינסק) לאביו המופלג השלם ר' יצחק אייזיק מנכדי הגאון הצדיק ר' אייזיק פאהאסטער, ולאמו הצנועה שרה נכדת הגאון החסיד המפורסם ר' ישעיה מויבעוויטש, הצטין בהתמדתו בתורה ובשקידתו מילדותו, ויהי בנעריו תלמידו של הג"ר חיים ליב טיקטינסקי במיר. וירכוש בקיאות בתלמוד ופוסקים וספרי חכמת ישראל, ויקדיש מעתותיו גם ללמודי זפת רוסיה ואשכנזית, כבן כ' נשא אשה ובוטען שנים רבות התרועע בעיר זו עם ואב"ד אז שמה הגאון ר' מרדכי ראזענ-לאט (עתה בסלאנים), ולא חפץ לעשות זורתו קרדום וישלח ידיו במסחר ויהי לחיבר חצרות, אחרי נשאו אשתו השנית,

גדולי יוחסין אבד"ק פעטריקאו (פלך מינסק) במקום אביו הרה"ג ר' חיים דוד (בהרה"ג ר' יצחק נאלרבערנ מקלעצק) זה כ"ה שנה, חבר ספר יקר "בן הימין" שו"ת ולקוטים משו"ע וש"ס, ובכ"י ה"ת הרבה וש"ת, שנותיו לערך נ"ה.

אייזנבוך. הרב ר' אליהו.

נאוו מופלא והריף ובקי אבד"ק האראדישין (פ מינסק) נולד בעיר נעשויו לאביו היקר וחנכבד הר"ר אליעזר מנכבדי העיר (בנו של הנביר הנדיב הנכבד ר' בן-ציון אייזנבוך ז"ל) ולאמו (שהיא נכדת הגאון ר' אלימלך אייזענ-שטאט אבד"ק לידא מנכרי הגאון מאור הגולה מרן מוהר"ם אייזענשטאדט בעל שו"ת פנים מאירות) בשנת תרל"ז וילמוד בעירו ואח"כ בוולאזין מהגאונים מרן נצי"ב ומוה"ר ח"ס שליט"א ויסמכוהו הגאונים ר"י מפאנוויעזש וריא"ל שער-שעוסיק מנעשויו כבן כ"ה נשא לו לאשה את בת הרב הגאון הגדול ר' יוסף דוד רובינשטיין האבד"ק האראדישין, בשנת תרס"ד נתקבל לאבד"ק סטאלאוויטשי (במקומוה"ג נוצריק ר' צבי הירש לעמפערט בעל פסקי הגר"א) ואחרי כהנו שמה פאר שלש שנים נתקבל, (אחרי צאת הותנו הננ"י להיות לרב בוואשילישאק) בהאראדישין והוא אהוב למקום ולבריות כי צדיק צדקות אהב (אמר המסדר) נהירנא כי כלמדי לפני מר רב הסודא קדושא הגאון הקדוש ר' יוסף ר"ס רבנא בנעשוויעזש ואשים דילות כימים להסתופף בהצרות ה' ואני והרב הגאון המופלא הנ"ל למדנו בביתם"ד הגדול בעיר זו, ואין ערוך להתהדרותו הכבירה

בהורה. ויהי לאחד הגדולים הגודעים המסתופפים רוב ימיהם בתורה ועבודת ה', (ובבית מר אבא ז"ל התאכסן אדם גדול זה שנים רבות ואחזקון לסדויותו היקרות שאין ערוך לסו, וכמה נפישין כעשיו הטובים ועל כלם יראתו המהורה את ה' שזהיר ושבור בקלות כבהורות, אשרי יולדתו). בזווגו השני הוא התנו שכ הרב המאוה"ג המפורסם ר' יעקב ווישנעווסקי דומ"צ במינסק (חתנו של הגאון המפורסם ר' משה ליב מו"צ במינסק, התן הגאון הגדול ר' דוד טעכיל זצ"ל מו"א דשם בעל בית דוד ונחלת דוד) שנותיו לערך נ"ה.

אמינגא. הרב ר' אברהם פגל.

הרב הגדול ההכם המופלא בעיר דוקלא (נאליציא) נכדו של הגאון רש"ק מבראדי, נולד ביום ב' הוהמ"ס תרל"ה זיקבל תורה מאביו הרה"ג ההסיד המפורסם ר' יונה הלוי ואח"כ למד אצל דודו הגי' ר' אברהם בנימין קלוגער, תרס"ב נשא לאשה בת הנביר הנכבד ר' יונה אונגאר ויהי אח"כ ר"מ בעירו, באו ממנו ח"ת באהל יצחק וילקט יוסף, ומוכן אצלו לדפוס ס' גדול שה"ג השלישי. ובשנה העברה יצא לאור ספרו שיהת חולין של ת"ת החדש (ובסוף הסדר הנכבד הזה באו אחרים מדרושו וידידו הרב הגדול ההכם המופלא ונדיב הלב המפורסם לתהלה מוהר"ר צבי הירש גינצבערג מולאשאלי (פ. קיוב) אשר תולדתו באה בספרי דור רבניו וסופריו ה"ג) בכ"י הרה"ג הזה ספרים רבים בתורה והבמה מוכנים לדפוס.

איידעלמאן. הרב ר' ברוך נחמן.

הרב הגאון המופלא חו"ב מנעו

איזענשטאדט. הרב ר' מאיר מקלעצק.

הרב המופלא בחסידות ומפורסם לצדיק, זקנו של מר אבא ז"ל, ומבני בניו שכ"א"ז מאורן של ישראל ורבן של כל בני הנולה מרן מאיר איזענשטאדט בעל שו"ת "פנים מאירות", הסתופף כל ימיו בתורה ועבודה ויצא לו שם בכל הגליל במעשיו הטובים, והיה מגזע גדולי עולם מדורות עתיקים, אביו הרב ר' משה חנכהו על ברכי אבותיו ובני משפחתו הנאונים ששמשו בקודש בעיר קלעצק, ונה נפשיה בשנת תקצ"ט ועל מצבתו חרות שלשלת יוחסין, ושמעתי תהלתו ותקף חסידותי מעמיתו ורעו של מר אבא ז"ל איש חסיד ומופלא הרב הדורש טוב לעדת ישראל בעיר מולדתו קלעצק, קהלת הקדש ועיר תהלה, ר' ברוך מרדכי קוסצין ז"ל שהיה תלמידם של הנאונים ר' מענדיק ממינסק (עי' ספרנו "רבני מינסק וחכמיה") ור' נח סלעכוויטש וישמש בקדש את הנאונים ר' יהושע ראבינאוויץ האב"ד דקהלתנו (ואח"כ בנעשוויז) ואחריו הנאונים ר' אליהו הלוי פיינשטיין ור' שלום דובער הערינאן, והוא ספר לנו מן הנס הגדול שנעשה עם מר אבא זקננו החסיד ז"ל לערך בשנת תק"ץ, כי פעם אהת נסע בשליחות מצוה בימות החורף מעירנו לאחת המושבות שבין יערי פאלעסיע הגדולים ובבוא זמן תפלת המנחה, צוה על עגלנו לחכות עם עגלתו, והוא, מר א"ז ז"ל ירד מעל העגלה וילך לבקש מים

משהר ילדותו, וכל רואיו הכירוהו כי לאילנא ברכיו יתעבר).

איזענשטאדט. הרב ר' חיים חייקל.

הרב המאווה"ג המפורסם מופלא בחסידות מו"צ ודין בעיר מולדתו קלעצק יע"א בליט"א בימי הנאונים ר' יהושע בהנאון מוהר"ר אליהו מקאליש ור' אליהו הלוי ור' צבי הירש מיקטין, היה משארינו וקרובינו, הפליג בזקנה והאריך ימים הרבה בתורה ועבודה, והיה חכם ובקי בהיות העולם ונפ' לערך תרס"א כבן פ"ח שנה.

איזענשטאדט. הרב ר' יהודא- ליב (אסמרינסקי).

הרב הנאון החכם השלם האבד"ק לידוענאווא (נליל סובאלק) בנו של הנאון הגדול הצדיק המפורסם ר' מנחם מענדיל איזענשטאדט בעל שו"ת צמח מנחם (עי' תולדותיו בספרי דור רוס ספר א') נולד בשנת תרכ"ד בווארשא ששם שמש אביו הנאון אז בתור רב ומו"צ ובבוא אביו אח"כ לכהן פאר בשטוצין (פ. ווילנא) בא גם בנו שמה ויתחנך על ברכיו וכבן י' למד בשיבת מירה ואח"כ למד בוולאזין, כבן ט"ז למד אצל אביו הנאון ויעש חיל רב בתורה ועם זה התעספ גם בספרי חכמת ישראל, אהרי מות אביו ז"ל היה לרב זמן קצר בעירו וימלא מקום אביו, ומשם נתקבל ללירוענאווא ושם ינהל עדתו בתורה וצדק למישרים ושמו לתהלה וכברכה. בכ"ח ח"ת הרבה.

הגדול שנעשה, כי המקום מסובן ומלא חיתו טרף ונחשים ועקרבים, וז' ימים וז' לילות להם לא בא לפיו ויחיהו ה' במים חיים ששאב מתוך האנס שלש ביום, ומסבה זו נפחו רגליו ולא יכול כלכת אך בקישי, והאריך ימים אח"כ כתשע שנים. הוא השאיר אחריו בנים גדולי

תורה ובעלי מעשים טובים והם: הרב המופלא, חסיד ונדיב הנביר הנכבד לתהלה ר' שמואל משה בלעכעוויטש, אבי הנביר הנכבד ר' יודל (וחותנו של הרב הנביר הישלים ר' נחמן) מחותנו של הנאמן ר' ברוך אברהם הלוי פאקא-

ווייצני האבד"ק סטאלענעסק, והרב המופלג הנודע לשם ר' זאב וואלף בסלוצק, שלעצמם מדותיו הטובות והנעימות ולבבו הטהור היה נקרא בשם "ר" וועכוויל דער וידענער" (אבי המופלג בתורה ויראה רב חסידים ונדיב לב ורוח המצוין במדותיו הטובות ר' יודל אייזענשטאדט

מסלוצק (שהיה כשלושים שנה ראש קהלת ישרון הגדולה שמה ויאהבהו גם מאחיו גם שרי הגליל ויכבדהו בגלל תמנו וישרתו וכשעזב את משמרתו מזקנתו קצבו לו משכנה הפשית עד מלאת ימיו) ואבי הרב החכם הישלים המופלא בתורה ושלמות וחוקר באנשים ר' צבי הירש ז"ל אייזענשטאדט מנעשוויה, שהרבין תורה במשד עשרים שנה בגלילות בסרביה והיה חסד יודעיו ומכיריו, (אביהם של הרב הגדול ההרף ובקו וההבש השלם טוהר"ר מאיר אייזענ-

שטאדט בסלאנים, והרב החכם הנודע לתהלה והסופר הנכבד ר' משה אלעזר דר. אייזענ-

שטאדט שהיה רב לעדת ישראל בעיר ראסטאו

באחד הנחלים אשר ימצא לרחוק את ידיו ולהתפלל בקדושה כדרכו בקדש, ובאשר לא מצא מים בקרוב המקום התרחק לערך שני מלים וירא פלג מים ומרוב שמחתו על כי אנה ד' גידו לקיים תפלתו בטהרה האין לקראת המים ולא הרגיש כי אנם הוא, ובצת רפש, והשקע נותו ער צוארו ובאו מים עד נפש, והענלון שראה כי הנוסע הצדיק מתמחה ומאחר לבוא יצא בעגלתו כחפשו ולתור אחריו ויחפשו עד הצי הלילה ואיננו וישב לקלעצק להוריע מאבדן איש צדיק זה, ותחום כל העיר ויצאו דחופים ומבוהלים למקום נורא זה, ויבקשוהו ולא מצאוהו, כי התרחק בדרך עקלתו שאין שם עובר ושב, ובשובם העירה והצדיק אבד ותגדל הצעקה וירבו לבכורו, ואחרי עבור ז' ימים הקרה ד' איש שעבר בסביבות המקום שבו נשקע מר א"ז ז"ל ויחרד האיש כפול אנהת אדם הנשמע מבין היער הנורא ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויטרא בקול וישאל: מי שם? ולקומו שהרים שמע חשבות אנהה שוברת ונהמת עזרה, וילך האיש אשר שולח ממרום להציל אותו צדיק, לרגלי קומו השובר של א"ז ז"ל, עד שראה נלגלתו וגויתו בלה טבועה בבין עמוק שאי אפשר לבוא שם, ויחש הפודה והמציל, שליהא דרחמנא, ויקרא מהר לאנשים שבסביבות האלה וחפץ ה' הצליח בידם אחרי רוב עמל ותלאה להוציאו מטיט היון, כל עוד נשמתו בו, ויביאהו העירה וישימחו כל בני העדה והערים הקרובות על הנס

ע"ג דאן ועתה הונף להיות לרב רשמי לקהלת
 ישראל בפרבורג בירת רוסיה האדירה)
 ומר אבא זקני הרב המופלג ביראת ה'
 טהורה וחכם לבב מר בנימין אייזענ-
 שטאדט ז"ל למינסק, שהוא אבי אבא מארי
 ז"ל המופלג בתורה, גבר ענותן כהלל,
 ירא אלקים וחרד על דברו, איש האמת
 ונדיב הלב מר משה אייזענשטאדט ז"ל
 (מנכבדי עדת ישראל בקלעצק, שנפטר כשיבה
 טובה ביום ר' עש"ק בשלח ז' שבט תרס"ו
 בעיר גויארק וקבר חוצב לו במעלה הקברים
 אשר לאהוות אנשו קלעצק בבית"ק "וואשינג-
 טאן" והמונים המונים מסכיריו הרבים
 ומורעיו שמו הטוב נהרו לחלק לו כבודו
 האחרון והספידו בבחב"ג לאנשו קלעצק בפני
 כמתו וידינו הרב הגדול החריף והדרשן
 הכופלא ר' שבתי סופר הי"ו), ובת אחת
 מופלגת בצדסתה וצנועה מפורסמת מרת
 פינא אשת הרב המופלג ר' שאול נינצ-
 בורג, אבי הרה"ג הצדיק ר' מאיר נינצ-
 בורג מקלעצק, ע"ע.

אייזענשטאדט, הרב ר' נחמן

פנחס בהרב ר' משה.

רב מופלא בתורה גדול ביראה
 ועסקו במצות שו"ב יותר מנ' שנה בעיר
 מולדתו קלעצק במקום אביו הרב,
 ממשפחת יוחסין, היה חסיד ותמים
 במעשיו ויחי חזון ומכזה בסתר, ישב רוב
 ימיו על התורה והעבודה ובהשתדלותו
 ועזרתו בנה את בהב"ג דו"ץ בקלעצק
 ובו השמיע לקחו במוסר ומדות שנים
 רבות, האריך ימים הרבה ונפטר בן
 פ"ח שנה בה"ר תרס"ג וכל בני ערתי

הלכו ללכותו, והשאר אחריו זרע ברובי
 ה' ה"ה הרב המופלא ומופלג ר' בנימין
 שו"ב בקלעצק (שנפטר אחריו ביום י"ז
 שבט תרס"ג) ויבדלו לחיים הרב המופלג
 השלם ר' משה מרדכי נ"י אייזענשטאדט
 שו"ב מומחה בברוקלין והמופלג ר' עקיבא
 שו"ב בקלעצק והמופלג השנון ר' צבי
 יצחק שו"ב בבאראנאוויץ (וכמה גדולה
 היתה חביבותא דהאי סבא חסידא לארץ
 הקדושה, נהירנא, כד הוינא מליא וכליל
 חרף סגיר בא לשכני, לחקור אם אמת
 כי ממשלת רוסיה הרוממה נתנה רשיונה
 לחברת ישא"י באדעססא, וביתו היה
 מרחק רב מבית אבי ז"ל, וכשמעו
 שנכונה השמועה, הרים ידו לה' בברכה
 והוראה, ונפשו נרסה לעלות לציון עה"ק
 וה' לא צוה, לזכר עולם יהיה) וביד בנו
 הרמ"מ הנ"ל נמצא כתוב בעצם כ"י
 באור קצר על הזמר חד גדיא וכתוב
 בטוב טעם ודעת זקנם נוחה.

אייזענשטאדט, הרב ר' שלום

דובער.

גאון מופלא וצדיק מנאומי היחש
 מדור דור, בנו של הגאון הגדול ר' נח
 חיים אייזענשטאדט האבדיק שמוצין
 דליטא ומתיחס לנכדיו של מרן הגאון
 מאור הנולה ר' מאיר אייזענשטאדט
 בעל פנים מאירות, היה אבד"ק לעכא-
 וויטש (נליל סינסק) והוא היה אחיהם
 של הגאון הגדול הצדיק וחסיד ר' מנחם
 מענדל אייזענשטאדט אבד"ק שמוצין
 בעהמח"ס שו"ת צמח מנחם והגאון
 הגדול ר' ברוך בן ציון אייזענשטאדט

החכמה אשר בפעטם וינמר שמה למודו ויקבל תואר דוקטור לפלוסופיא ואז בא ללמוד בבטה"ד אשר בפאדובה ויקשב לקח מאת הרב הגדול רש"ד ז"ל, גערך תר"י היה זמן קצר קרב הגליל בהעסעך-קאסעל וממלשינות שהוא מן המורדים במלכות יצא בשנת תרי"ח לאמריקה ויהי לרב ולדרשן בערים ניוארק, פילדלף-פיא, סנט. לואי, סירקיוז, בלטימור, ניו ארלינס וסינסינאטי ושמה נפטר ומצא מנוחתו ביום ג' חסון תרלי"א בהיותו בן נ"ז שנה, וכבוד גדול נעשה לו במותו.

הרב הגדול הזה לחם תמיד עם הרבנים המתקנים וביותר עם וויז וליי-ליענטהאל ויקדש תמיד שם ישראל ותורתו בעמים, ויהי בקי בלשונות אשכנז, צרפת, יון, אמליה, אנגליה, ויהי מטיף מופלא ודבריו עשו פרי ברכה לתקנת היהדות הטהורה, נרפסו ממנו מאמרים רבים וספרים במאספים באשכנזית, ובאנגלית, וזכרו לברכה ועתה הנה בין היהודים באמריקה.

אילאווי. דר. צבי הירש.

חכם גדול בחכמת ישראל ובתורת הרפואה, מגדולי הרופאים למחלות הקבה והמעים באמריקה בנו של הרה"ג ר' יששכר דוב הנ"ל, נולד בעיר סולדת אבותיו קונין בחדש כסלו תר"ח, ובהיותו כבן ר', בשנת תרי"ב בא לאמריקה ויקבל תורה וחכמה מאביו ו"ל וידכוש לו באביב ימיו בקיאות בספרי הקדש במשנה ותלמוד באנדה ומדושים ויבוא אח"כ לכמוד תורת הרפואה בהאניברסיטת בסינסינאטי ויצא משם בשנת תרכ"ט

בעל שו"ת אמרי ברוך, (ועי' ערכם בח"א וח"ג מספרנו).

אילת-שווילי. הרב ר' מיכאל. הרב המאה"ג צדיק וחסיד רב והכם בעיר סונגא אשר בארץ גרווא קאווקאז הרחוקה, נולד לאביו הרה"ג ר' מנח ששמש בכהונת רב בעיר זו מ' שנה בשנת תרי"ז, ויקבל תורה בעיר קוקאש (פ. קוטאיש) מהרה"ג ר' יצחק ב"ר משה נאגא-שווילי, תר"מ נתקבל לרב בסונגאז בסקום אביו ז"ל, ויתקן תקנות טובות וטועילות בעירו וחרבין תורה ברבים, נרפס ממנו "זבח ומנחה" ובכ"י יש ס' בן מנח על התורה, שדי מגרש, שו"ת, ארון בכות הספרים.

אילאווי. הרב ר' יששכר דוב (מכונה דר. ברנרד אילאווי).

הרב הגדול המופלא, החכם הכולל, לוחם מלחמת התורה והדת מגדולי ישראל באמריקה, ממשפחת יוחסין של גאוני ישראל וגדולים בעיר קונין העתיקה במדינת ביהם באוסטריה, בנו של הרב ר' יעקב יהודה ליב 'בהרב ר' יששכר דוב בנו של הנאון הגדול בדורו ר' יעקב אב"ד ור"מ דקונין שהוא בנו של הנאון המפורסם ר' פנחס איכאוואי מבראד (המזכיר בתשובה לפר"א הנאון רבן של כל בני הגולה מוה"ר שאיר אייזענשטאדט בעל "פנים מאירות" (ח"ב סי' נ"ה)), היה בילדותו מתלמידי הנאון ר' משה סופר בפרעסבורג (בעל "חת"ם סופר") ויצמין ברוב גרמו בתורה ויסמכוהו רבו הנאון בסמיכות חכמים ויבוא אח"כ לכהמ"ד

והמעים, הוא חבר נ"ב ספרים באנגלית בתורת רפואת הקבה שנעתקו להרבה שפות, ושמו נודע בתור אחד הרופאים היותר מופחים במקצועו בדורנו, לא אך באמריקה כי אם גם בארצות אירופה. אינועלבוך. הרב ר' אליהו.

הרב הגאון החכם השלם צדיק בדרכיו אבד"ק סקענעקטעדי, נולד בנעשוויץ (פ. מינסק) לאביו הר' אהרן א' רשבעות תרנ"ה בילדותו נכנס לשיבה בעירו ובבן י"ג שכבר קנה לו בקיאות עצומה בחלק גדול מן התלמוד גלה למקומות תורה, מיר, איישישאק, וולאזין, בריסק, תרנ"א בא בבית הנשואין את בת אחד העשירים והמופלגים בעיר אישמינא ושמו ר' זבלון ויסקאוויץ ובשבתו על שלחן הותנו הרבה ללמוד תורה והבמה ויגר בבחמ"ד בעירו שיעורים בתלמוד ומוסר, ויהימן הראשונים ליסוד חברת המורחים ברוסיא, שבראשה עומד הגאון ר"י ריינעס מכידא הי"ו. והיו אהוב לכל מכיריו ויודעיו. ואף כי נסמך לרב בעודנו כבן כ"ד שנה לא נשא את נפשו להתפרנס מתורתו ויעזר לאשתו בעסקי החנות אשר התפרנס ממנה בכבוד, אולם בשנים האחרונות לרגלי מצוקות העתים הוכרח לבוא לאמריקה בהתמנת שר"ר לשיבת טעמו שמנהו הגאון ר"א נאראדאן ז"ל, אבל לא ארכו הימים ועדת ישראל בסקענעקטעדי קבלתהו לרב ואב"ד ושמה ינהל הרב הגאון הזה עדתו בתורה וצדק ושמו מהלל בהיותו מעורב עם הבריות ומצוין במרות תרומות ועסקן גדול בצרכי העיר.

מוכתר בתואר "דוקטור לרפואה" בהצטינות ויהי אה"כ שנים רבות לרופא בביה"ח הכללי והעברי שבשינסינעטי, בשנת תרנ"ג נסע לאירופא ויבוא לברלין וישמע פרקים בתורת הרפואה מאת הפרופיסורים בועז, עוזר ומאנדעל ואחרי התארת ולהבית נדולירופא אירופא אלה זמן ידוע שב לאמריקה וישתקע בנויארק ויהי בה לאחד מגדולי הרופאים המופחים למחלות הקבה והמעים ושמו נתפרסם לתהלה, ויכתוב גם ספרים שונים באנגלית בדבר המחלות האלה ותרופותיהן, ולרוב ערכם והביבותם נעתקו גם לאשכנזית.

החכם והרופא הגדול הזה הוא אחד משלושי אמוני עמנו הנאמנים לה' ולתורתו, ושמו מהולל גם בתור נדיב לב אשר ידו פתוחה תמיד לכל דבר טוב ומועיל וקוק ענין רב בהרבה מוסדות צדקה לאחינו והוא חבר נכבד גם להרבה חברות מדעיות. יהי ה' עמו.

איינהארן. דר. מאקס.

גדולי חכמי הרפואה למחלות הקבה והמעים באמריקה, נולד בחדש טבת תרכ"ב בעיר גראדנא, אביו הרב שהוא ממשפחה יחסין ומנוזר בנינים גדולים חנך את בנו בתורה והשכלה, ובהיותו לאיש בא להקשיב דקח בתורת הרפואה בהאוניברסיטאות אשר בקיוב, ריגא, ברלין, ואחרי גמרו שמה חק למוריו בא לאמריקה וישתקע בנויארק ויהי לפרופיטור בבית"ס לתורת הרפואה בעיר זו ובתי ההולים הגדולים "בית ישראל" וה"אש-כנוי" מנוהו לרופא ראשי למחלות הקבה

לאמריקה וקהלת ישראל בסקרענטאן
בחרתו לרב, בשנת תר"ע נבחר לרב
בבית"ד אנשי סלוצק שבניוארק. ובחוסד
אח"כ ה"קהלה" בניוארק נבחר הרב
הנאון הזה לאחד מהמוצי"ם של הקהלה
בניוארק, ושמו נכבד ומחולל גם בתור
דרשן נפלא ויקר וסופר מחיר. והיה
כשנתים ימים עורך ומו"ל (כיהד את-הנאון
הגדול המופלא, הדרשן הגדול, פה ספיק
מרגליות כוהר"ר אברהם אהרן יודעלאוויץ
הי"ו אב"ד דבאסטאן) את המאסף האור-
תודוכסי "המצפה" ושמה באו גם כן
מאמריו לחזק התורה והדת, בכ"י ספרים
שונים בהלכה ואגדה.

איסרלש. הר' יהודה.

מנצח בנינינות מופלא מאד באודיסה,
מיוצאי חלציו של רבנו משה איסרלש
(בעל המפה), היה הלמיד בבתי הכפר
לשירה בפטרבורג ומאסקבה ויצטין
בכשרונות מעולים ויעבור בערים גדולות
באירופה ואמריקה ויפליא לבב גדולי
המנגנים והמוזמרים בנצחו על הפסנתר.
והזינא לנאון הזמרה העברית בדורנו
החכם הנודע מוה' פנחס מינקובסקי הי"ו,
ראש ההזנים באדיסה שמעריצו ומפליאו
ואומר שהוא עתיד להיות למופת בין
מנגני התבל ועל ישראל הדרתו.

אלבום. הרב ר' צבי שמעון.

הרב הנאון המפורסם האבד"ק
שיקאגא (באמריקה הצפונית) מגוע גדולי
יוחסין מווילנא, אביו הרב ר' נפתלי היה
גדול בתורה ומעשים והיה נודע כתהלה,
והיה בנו של הנאון הגדול ר' אריה ליב
אבד"ק טאזוריג, אשר לעוצם עמקותו

איסערמאן. הרב ר' ירחמיאל.
הרב הטאה"ג המופלא הרביץ
תורה ברבים בשרתו בקדש בכחונת רב
ומו"צ בבהכ"נ כל ישראל אנשי פוילען
בניוארק ולבסוף ימיו רב ומו"צ בבהכ"נ
„אגדת אחים דהארלעם" במענה העיר
ניוארק, היה מתמיד גדול ושוקד בתורה
יומם ולילה וצדיק בכל דרכיו ונפ' בשנת
תרע"א כבן ס"ה שנה, והשאיר בנים
גבירים ויראי ה' ומוקירי תורה, ושמעתי
שהנאון הגדול נר המערבי מרנא רידביץ
הי"ו האי תנאי ושלמאה הסידא ופרישא
הפליא בשבחה, לזכר עולם יהיה צדיק!
איסקאלסקי. הרב ר' יעקב.

הרב הנאון המופלא החכם השלם
הסופר והמטיף מו"צ בניוארק ורב
בבהמ"ד אנשי סלוצק בעיר זו. נולד א'
דחומ"ס תרל"ה בעיר מיר (פ. מינסק)
לאביו המופלג ר' דובער שהוא ממשפחת
יוחסין ומצאצאי הנאון הגדול בדורו ר'
ליב מירקיש ובעל "שלחן שלמה" ובן
אחות הנאון הצדיק ר' מאיר מארים
מקאברין (בעל ס' ניר על הירושלמי)
למד בישיבת מיר ואח"כ בישיבת סלאנים
ויקרבהו הנאון הגדול הצדיק והחרף ר'
יוסף שגופפער האב"ד י"מה, ויפרסמו
לטובה, אח"כ הסתופף בצל התורה
בקאוונא ויקבל סמיכות הנאונים ר' צבי
הירש בהגרי"א האב"ד ור' משה דאניר
שעווסקי מסלאבאדקי, ומגדולי ווילנא.
תרס"ג היה לרב בעיר מצער רובליא (פ.
מינסק) ובישנה שאהריה נתקבל לרב
בעיר קאזאן-הארדאק (פ. הג"ל) ואחרי
שירתו שמה ג' שנים בא בשנת תרס"ז

ויריכוהו מנוחות ואצבע אלקים נראתה
ומן השמים נלחמו בעדו ובזמן קצר ספו
תמו רבים משונאיו ואנשי יריבו וירא
העם וינעו ותשקוט העדה.

וראו זה הדש אסור מה"ת ומדרבנו
שנהנו בו מנהג לפגם איזה רבנים
באמריקה להדפיס ולפרסם בשערים
דברים שבפנים מילי דלא מיסרא אלא
בבי מדרשא ואסור לנלותם לפני ע"ה
(פסחים דף מ"ט) ועי' מס' סנהדרין
דף ל"א. וכמה מחלוק ש"ש ותוה"ק יש
בוה, ומבוי ת"ח אין להם רפואה (שבת
ק"ט) ומה מוציא ש"ר על חברו כו'
(עי' ערכין דף מ"ו) על רבן של ישראל
אעכו"ב, ואמינא מריש לבלתי עמוד במי
מריבה ובעין משפט, ואתבונן להרבה דברי
אמת" שאומר כי כתב ספרו לזכרון
לדורות, ולמען לא תהיה תקלה באמת
אעיר מה שאעיר ונמרא נמירנא והנד
לעמי פשעם אלו ת"ח (ב"מ דף ל"ג)
בחלק ב' מספרו (צד 41) מספר הרב
המחבר בגנותו של רבנו הי"ו, כי בבואו
לפקד את העיר שיקאנא בא בבגד קרוע
ומטולא" וזו היא תהלתו באמת וקורא
אני על מרן היריב"ז מדרש (שהש"ר)
מה אהלי קדר אעפ"י שנראים מבחון
כעורים כו' בד ת"ח, ועי' אדר"נ (פרק י"א)
אם מנבל אדם עצמו כו' ולובש בגדים
צואים כו' ואתה מוצא כל התורה כלה עמו.
ומשבא הרב בעל "דברי אמת"
(בח"ב צד 9). כעס בא לטעות בדבר
הלכה מפורשת בדברי הגמ' דב"ק
(דף צ"א) דהא דוהתניא איזהו הרעת
אחרים אכה את פלוני כו' דפי' דאם

היה נקרא בפ"ב ר' ליבול בעל מהרש"א
בנו של הגאון ר' שאול אבד"ק ואסלאוו,
בהגאון הגדול ר' נטע אבד"ק בראדי
בהגאון ד' אריה לייב אבד"ק הוראדנא
(עי' הקדמת הספר "זכרון יהודא" להרה"ג
ר' יהודא אבעלמאן מנישטאדט—שירווינט),
והתפרסם מילדותו כנעלה ומצוין בתורה
ויקשב קח בשיבות וויקנא ויקבל סמיכת
חכמים בעורנו צעיר לימים, ויהי לרב
בא"ת מערי רוסיא, לערך תרנ"א בא
לאמריקה ויהי לרב ואבד"ק שיקאנא,
(הוא אחיהם של הגאונים ר' משה יצחק
אבד"ק קאסעניץ בליטא, והגאון הגדול
החכם הכולל ר' דוד טעבלי ק"ב הי"ו האבד"ק
סובאלק ועתה אבד"ק פסרבורג המעפירה).

הרב הגאון הזה חבר והו"ל ספר
"דברי אמת" ב"ח. א' נרפס בשיקאנא
תרס"דוב"תרע"ב, ברבר המריבה שפרצה
בינו ובין הגאון מרן היריב"ז הי"ו בשרתו
בקדש בתור רב הכולל בשיקאנא בשנת
תרס"ד. (כפי הנראה התכוון הרב בשם
ספרו למאחז"ל (סוטה ל"ה) כל לשה"ר
שאין בו "דבראמת" בתחלתו כו' והוא בא
לחקוק על רבו של ישראל שנתקדש בכך
תפוצות הנולה בעוצם גאונו, בעיסק
חריפותו וברוחב בקיאותו, בקדושתו
וחסידותו שלא עברה עליו מילדותו אף
שעה קלה באין תורה, מקרא משנה תלמוד
הלכות ואגדות ועבודת ה' וכדרכם של
צדיקים נמורים אין לו מנוחה בכל ימי
חיו וסבל רוב עתותיו לחץ וצער ואך
תורת אל חי שעשתהו, ומעשה רב ידענו
כי בהיותו לאבד"ק סלוצק בשנת תרנ"ג
וירדפוהו הני בריוני ותקיפי קרתא

ורקדוקה, נדפס ממנו ספר גלת מים
בחקרי שפתנו, וכב"י ספרים רבים בחקרי
מקרא ובאורם במדרש.

אלנוקאה. הרב ר' יוסף.

הרב הגדול החכם המופלא מורה
צדק לעדת הספרדים באלניר שבאפריקה,
נולד לאביו הרב החכם ר' דוד בר' אהרן
בשנת תרל"א ויסתופף מנעוריו בצל
התורה וחכמת האמת וילמוד הרבה
תלמוד והלכות וספרי הקבלה, ונתמנה
אח"כ לרב ומו"צ לאחינו הספרדים
באלניר, עיר חבמים וסופרים, חבר ספר
"שמע יוסף" המרמז תר"ד המצות (עם
ו' דרבנן" בשלש פרשיות דק"ש (תע'
רבנו הרמב"ם פ"ק פה' ק"ש) נדפס
בעי"ק ירושלים תרס"ו בהסכמת גאון
יעקב מאיר עיני ישראל הי"ו מסאלאניק;
והוא ניסו שכ החכם הכולל המשורר ר'
יצחק טרעלי הי"ו.

אלעזרסאן. הרב ר' אברהם.

הרב הנאון המפורסם צדיק וחכם
נודע לתהלה, שמש בקרש בערים באל-
בירישאק ואח"כ בבאלטרוסאנץ (פלך
ווילנא) היה מופלא בחריפות ופלפולא
חריפתא, ובאו חרושיו בשם מחזה
אברהם בסוף הספר ארח ישר שו"ת
לחתנו הנאון הגדול החכם הכולל פאר
ישראל מו"ה שמואל יעקב ראבינאוויץ
האבד"ק אלעקסאט, סאפאצקין ועתה
בליווערפול, ומה נהדרה תמונתו שכ הנאון
הצדיק זצ"ל שנדפסה ב"אוצר חתמונות"
והוא עומה אורה ומעוטף בטלית ומעומר
כתפרין ופניו כפני חמה.

נשבע להותיב אחרים בתעניתא לא מקרי
נשבע להרע לאחרים, נגד הפשט הפשוט
המוכן לכל ת"ח שיש בו דעת תורה כי
הכונה אף לפי המקשן באם נשבע
להותיב אחרים בתעניתא מקרי נ"כ נשבע
להרע לאחרים והוא פטור עי"ש ודו"ק,
ואת מי הוא מתחלה את הארי החי
לשעה ולדורות, עין "יעקב" נר התורה
ואבי התעודה, "דוד" מלכא דרבנן,
רבנו הריב"ז הי"ו שה' עמו והלכה כמותו
ומשמים קוצו לו שנתפסו ספריו בין
רבנן ותלמידיהון וספר לי ידידי הרה"צ
החכם השלם והדרשן המופלא רמ"א
קאפלאן הרב דאיסט גויארק שבהיותו
תלמוד בישיבה הק' דמיר ושמע כי גם
הנאון האמתי עוקר הרי הרים בפלפול
וסברא, צדיק וחסיד מרן אליהו ברוך
קמאי אב"ד ור"מ דמיר הניד בשעורו
לפני תלמידיו בחירייה, חרושיו שכ רבנו
הריב"ז הי"ו, ונתקבלו ברצון ואהבה,
ומי לנו גדול בדורנו מזון וישוב בישיבה
קדושה זה, שהוא אחד המיוחד בדורנו
וגם הוא נהנה לאור תורת רבנו
הריב"ז הי"ו.

אלמשולער. ה"ר עזרא.

חכם וסופר ומדקדק גדול בימינו,
נולד בעיר מיר בליטא י"ב אייר תר"א.
לאביו המופלג ר' אשר שו"ב באיוויא,
ושם נתהנך בתורה ודעת, אחרי חתונתו
היה למניה ספרים עברים בשמעטין
ובשובו לרוסיה היה למורה תלמוד ושפ"ע
לילדי עשירי ישראל, וכאשר נפתחה
בלידא הישיבה תורה ודעת מהנאון
דינעם היה בה למורה ראשי לשפ"ע

הי"ו שחכם הוא וסופר ומופלא בתורה ובמדע
שהכיר והו"ל להטעותו ונאומיו שנשא במקלות
בשפת יהודית, והנה מלאות פגונים ומרגליות
ומשובצות באבני קדש ממצרי בת יהודה ומחומת
ציון ומחמדית, מחזיונות שוא ותפ"ל אשר יהיו לנו
תועי רוח וחולמים שקר במשכבם בשכס סופר עברי
ומוספים הכל לכער את הקדש ולהכניס
טומאת נפש לפנים כי לא השפה עקרת אלא
ההכן והמדובר, ונס הרב המסוף ר' גרשון
פיעטמן חבר ספריו בדרוש ביהודית, לתועלת
העם, ומר רב הסודא נר ישראל קדוש ואמר
לו הגאון ר' ישראל מאיר, ההכן בעל "משנת
ברורה" חבר ספרים קדושים ביהודית לזכות
בחס ישראל, וזכות הרבים תלויה באלה
שכונתם רצויה ורשם שמים, לחזק התורה
והמעשה הישר והטוב.

ואם רבו בימינו המתכנים סופרים
ביהודית ויכתרו דרך אחרת וילכו עקלתון.
סרה ההקס סדרך אבות כבושה, וביותר
בארצות אמרוקה שבהן התפשטה העתונות
המסוקרת וההדוויית במטה גדושה וישרצו
הבורים הדורשים מעל במותות המפולות חילוי
עמנו, בפומבי לפרוץ נדר לעבור גבול
יגבולו ראשונים, זו היא סנת הגולה הישכחת
תורה מישראל ומבלעת הקדש ומטבועה את
הנפש, ומה נעשה לאחינו שנתגדלו על טהרת
שפת הנביאים ויחכמו להרע וישובלו לבלי
דרוש אלקים אדני ישראל ותורתו וילכו לבקש
למו אלהי נכר ולהעביר, בשלה כל נפשותינו,
האם נרוב את הויינו ונלחמה את -ההואים?
או האם הליה נטול מוס בשפת עבר, וכאמת
אין דברי תורה הקדושים טקבלום טומאה מדברי
נבלים ובוגדים, ואם אלו פרשו לקללת, עליהם תהל
ותרפק, ואין בזה אף שמץ. מאשמת השפה.)

אלפס. הרב ר' בן-ציון.

הרב הדרשן הנדוד המופלא
מחכמי ווילנא בדורנו, קבץ ויאסף מיני
דמיטב ומאמרים דחסידיאי במוסר השכל
ומדות טובות הנאות לשמים ולבני עמנו,
בבאורים במקראות קדש ובדברי החלמוד
והמדרשים, והדפיס ספר בלשון יהודית
הנהוגה בנוהבארצות פוזרנו שבאירופא,
בשם "מעשה אלפס" בחקקים רבים,
וגדולים מעשו כי נתקבלו דבריו-המלאים
גם מיני הרגימא ומטעמים וחדודים
כעורר הלבבות ולקרבים לישראל ואורייתא
וקוב"ה, — אצל רבים מן הדרשנים
והמוכיחים, ורבנים גדולים ומטיפים
למוסר משתמשים בהם ונהנים לאורם
לפעוק לטובת הדת והיהדות, ומיטמים
קא זכו לו ומגלגלין זכות ע"י זכאי,
ובחיותי בוילנא נודטנתי את הרב
הי"ו מבני ציון היקרים אצל האי כהנא
רבא דאומתא הגאון מאור הגולה מו"ר
שלמה הכהן הטו"צ הראשי, והוא לא
יתפרנס ממלאכת הקדש, והוא סותר
אמונים, ואכרד עליו ברוך ישבחר בהם
ובמישנתם, ושנא את הרבנות.

(ובזכרנו רבתה המהלקת בין הכמאי
וסופריא בעתונות ומעריצי שפתנו הקדושה
כאו לגנות את שפת יהודית ומתנפלים עליה,
ואני עני תלמוד ערוך לפינו שמע בכל לשון
שאתה שומע וטובים דברים מועילים שעליהם
הוחממה של חורחנו הק' וסגורים במסגרת
הקדש של הדת המהורה באיוו שפה, מדוברת
בהמון רב, מדברים בכלים ומגונים שנכתבים
ונאמרים גם בשפת יפה וקדושה, וישב אנני את
הרב המסוף הגדול מר צבי הירש מאסליאנסקי

בסמארנאז ויהי מתלמידיו הנאון ר' לוב
שפירא האב"ד דשם אז, ובעודנו צעיר
לימים נתקבל לרב בווארניאן, ובשנת
הרב"ג נתקבל לאבד"ק מאזיר (נליל
מינסק) וינהל עדתו בתורה ויראת ה' מ'
שנה עד יום מותו ט"ו אבול תרס"ג
ובמותו הספידו לו אי חסיד אי ענין, כי
גדול וקדוש היה ישמו ויהי מתמיד מופלא
ויגמור כל הש"ס מדי שנה בשנה, ולזכר
עולם יהיה ועל מקומו נתקבל בנו הרב
הנאון החכם השגם ר' זלמן אנצעלעוויטץ
הי"ד ע"ע.

אנצילעוויטץ. הרב ר' זלמן.

הרב הנאון המפורסם, חכם ושלם
ורב פעלים, אב"ד דמאזיר (פ. מינסק)
על מקום אביו הנאון הצדיק המפורסם
ר' נרשון הנ"ל, מנע גדולי יחסין, נולד
תרכ"א בעיר אסטרוועץ (פ. ווילנא)
ויתחנך על ברכי אביו הנאון וצ"ל לובשיבת
מינסק ע"י הרה"ג ר' מאניא הר"מ שם,
ובוולאזין שמע לקחם שג אדירי התורה
מרנן נציב וצ"ל ור' רפאל שפירא ור"ה
סאלאווייצניוויטץ בהתמדתו ובכשרונותיו
ואחרי רכשו קו בסיאות בש"ס ופוסקים
סמכוהו לרב הנאונים נצי"ב, רי"א מקאזיר
נא ור' רפאל שפירא, כבן כ"א נשא
אשה ממשפחה כבודה בת הנבירה מופלג
בתורה ויראה ר' יצחק נורעוויץ, ובהי
אביו וצ"ל עוד נבחר (בשנת תרנ"ז) לרב
ואב"ד בעיר הנליל מאזיר ועד היום ינהל
עדתו בתורה ובמשפט צדק. והוא
מפורסם בין גדולי רבני רוססיא לעכפן
גדול לעניני הכלל וישמו תהלת. וגם
גדולי הנוצרים יתנו כבוד לשמו ורבה

אלקלעי. הרב ר' בן-ציון.

הרב הגדול המופלא החכם השגם
מגדולי עיה"ק יע"ו, נולד בשנת תרי"ה
בעיר ראבאט (מאראקא) וכבן י"ז בא
למבריא ויקבל תורה מגדולי העיר והנאון
רי"ש אלישר סמכהו, תרס"ב קבע מושבו
בעיה"ק, חבר הספרים הלכה ורוח.
כסאות למשפט, חמדת ירושלים ועור.

אנגלמן (מלאכי), הי"ד אליעזר רפאל.

סופר צעיר ורב הכשרון נולד
בירושלים ז' אדר תרנ"ה לאביו הרב ר'
שבתאי אליהונדוב בתורה ויראה, (שהשאר
אחריו חרושים רבים בנפ"ת וחבור על
מס' חולין) ובמות הוריו נתקבל בבית
הרב ר' דוד רייפמאן וילמוד, בבית
המוסר והגר"י בלאזער קרבהו באהבה,
אז החל בחשאי לעיין גם בספרות, וכבן
ט"ו החל לעלות על במת העתונות
הארצי-ישראלית בישמו הנלוי והסתום,
ונדפסו ממנו: א) העתונות הירושלמית
(לוח א"י תר"ע) ב) הרע"ש בצפת בשנת
תקצ"ו, (המאיר שנה א') ג) לקורות
החלופה בירושלים (לוח א"י תרע"ג)
בא לאמריקה בחדש סיון תרע"ב להשתלם
בלמודים ומדעים ולשוב לאה"ק.

אנצעלעוויטץ. הרב ר' נרשון.

האבד"ק מאזיר. נאון וצדיק מופלא
חסידא ופרישא שלשלת יחסין בנו שג
הנאון ר' חיים מסמארנאז בהנאון ר'
נרשון מדלהינב, בהנאון ר' ישכר בער
אבד"ק ראדושקעוויץ, המתחם להנאון
באר הגולה, נולד ביוה"כ תקפ"ג

אראבאוויץ. הרב ר' בנימין.

הרב הנאון ההריף ובקי צדיק בדרכיו ראש ישיבה ביישיבת רבנו יצחק אלחנן בנויארק, ומלפנים ר"מ בטעלז, נולד בעיר ווארזאן (פ קאזאנא) בשנת תרכ"ה וילמוד תורה מהנאונים ר' מאיר אטלס אב"ק שאויל ור' אליעזר גאר-דאן האבד"ק טעלז, ואדרי נשאו אישה בא ללמוד ביישיבה הק' דוילאזען ויהי שקדן מופלא וירב חילו כאוריתא עד שסמכוהו הנאון הנצי"ב לרב ואח"כ סמכוהו הנאונים ר' ירוחם ליב ממינסק ועיד גאונים, ובשובו יסד ישיבה בטעלז שהיתה מכינה ללמודי הישיבה הגדולה, תרס"ז בא לאמריקה ויתקבל לרב בעיר לאוועל (פ מאסס) ויהי שמה לרב שנים אחדות וינהל ערתו בצדק ובמישר, וזה לא כביר נבחר לר"מ ביישיבה הק' רבנו יצחק אלחנן בנויארק ושמה רועה בחורי ישראל המסתופפים בחצרות התורה בנפ"ת ומרבין תורה ברכים.

א"ש. הרב ר' אברהם יוסף.

הרב המאוה"ג ההריף ומפורסם באמריקה רב ואב"ד בכהמ"ד הגדול בנויארק, נולד בסעטייאטיט"ט (פ הוראד-נא) ביטנת תקע"ג (1813) ובא לאמריקה ביטנת תרי"ב ויהי מן הראשונים שיסדו באותה שנה את ביהמ"ד הגדול שנתמנה בו אה"כ לרב, ונפטר בנויארק ביום כ"ה אייר תרמ"ה, (והאריך קצת בתולדותיו וידענו הרב ההכם הגדול מוה"ר יהודה דוד אייזענ-שטיין בכפרו „אוצר ישראל" ח"ב).

השפעתו לטובה על עדתו הגדולה ועל כל עם הגליל בביתו, יהי ה' עם הרב הנאון הנעלה הזה.

אסעלסקי. הרב ר' גבריאל זאב.

הרב הנאון ההריף ובקי מופלא, הכם ושלם אבד"ק גראבאוויץ (פ לוב-לין) נולד לאביו ר' יצחק ביטנת תרכ"ט, ויקבל רבי תורתו מא"ז הנאון הצדיק ר' אברהם יהושע העשיר האבד"ק שענא (המתיחס להנאונים נוב"י הט"ז ומהרש"כ ז"ל) ובעורניו צעיר לימים סמכוהו הנאון הגדול ר' שניאור זלמן פראדקין האבד"ק לובלין, בשנת תר"ן נתקבל לשרת בקדש בקרעשוב, ויהי שמה י"ט שנה, ובשנת תרס"ט נתקבל לאבד"ק גראבאוויץ, הנאון הזה חבר ספר גדול על יו"ד בשם „הר המוריה" וס' „בי נוא" על סוגיות הש"ס וס' „גנת אנו" על דרושים ופולקים.

אפרת. הרב ר' דובער.

הרב הנאון הצדיק המופלא, אב"ד לפנים לחסידים בעיר הכירה מאסקווא ואח"כ עלה לאהיק ויהי רב בעיה"ק חברון ת"ב ואחרי שרתו שמה בקדש נתקבל לעיה"ק ירושלים ת"ב כממונה הראשי של כולל החב"ד, יצאה נשמתו בטהרה, בהתפללו תפלת המנחה בש"ק א' דר"ה תמוז תער"ב, בהגיעו לכרבת „מחיה המתים" ונפטר בן ס"ז שנה, והוא היה מנבדי מרן הנאון החסיד ר' שניאור זלמן מליאדי ז"ל בעל השו"ע של הרב והתניא.

אזנים לתורה ולדת סדישנו בכל הערים
 ישמשו שם בקדש ביסדו בתי ספר
 תלמוד תורה ללמוד דתנו הקדושה,
 ובעזרתו הרבה נוסדו גם בתי-החולים
 עפרים בערים האלו, הוא אחד משובי
 המטיפים והדרשנים שבין הרבנים האוֹרֵי
 תורכסטים באמריקה, ונאם מצוין גם
 באנגלית ובכח מדבריו הנאווה והלוקח
 לב ונפש יפעול רבות על לבות הצעירים
 מבני עמנו לקרבם לתורה, לאהבת-הסד
 וצדקה ולדתנו הקדושה, ושמו גדול
 ומהולל לא אך בפי אחינו, האוהבים
 את מורם ואיופם בתורה ובחכמה הזוה,
 כי אם גם בין גדולי עמי הארץ ונושאי
 משרות-ממשלה גבוהות אשר יתימרו
 בכבוד הנאון החכם הזה המעוטר בעטרת
 שם טוב וזר האמת והצדק על ראשו,
 ולא אך בעירו ובסביבה יפוש כנפי
 הסדיו הרבים ואחיעזר הוא גם לאחינו
 מרחוק אשר יפנו אליו לעזרה וראש
 וראשון לנבאי מוסדות הצדקה והישיבות
 הקדושות שבירושלים ע"ה"ק וערי אה"ק
 לפני שמש ינון שמו הטוב

אשכנזי. הרב ר' אברהם נסיב.
 הרב המופלא הישם מרבין תורה
 בקראס—באואר (קרים) מגדולי תלמידי
 הנאון הצדיק הח"ם זצלה"ה והתעסק
 הרבה בסידור הס' הבהיר והנורא "שדי
 המד"ה חלקים גדולים (שיצאו לאור
 ע"ה"ר יוסף צבי לעזו בווארשא) והעתיקו
 הרבה ויהי שנים רבות קעור ולסער לרבו
 הנאון הנ"ל.

אשינסקי. הרב ר' אהרן מרדכי הלוי.

נאון מפורסם, צדיק ורב פעלים
 וחכם מהולל מגדולי ישראל באמריקה,
 רב לאגודת הקהלות בפיטסבורג (מדינת
 פענסילוויינא), נולד לאביו הר"ר נחמן
 מחשובי העיר ריינראד (פ. לומזה) בחדש
 שבט תרכ"ו, ויתנכר מילדותו כי גדולות
 נוצר. הצטין מאביב נעוריו בשכלו הוד
 והעמוק, ויפליא לבב מוריו ומלמדיו,
 ובהיותו לבן י"ג כבר רכש לו בקיאות
 בג' סדרי התלמוד, מועד, נשים וזיקין,
 אח"כ למד בקבוצים בקאוונא ועם
 התמדתו העזה בתלמוד ופוסקים התעסק
 גם בספרי חכמת ישראל ולמודים חזוניים,
 מקאוונא בא לסטאוויסק ויקשב לקח
 מאת הנאון הנרול הסידא ופרישא מרן
 חיים אריה ליב ריטענבערג זצ"ל האב"ד
 אשר סמכהו אח"כ לרבנות, ויקבל ג"כ
 סמיכת הנאון שר התורה והחכמה מרן
 אליעזר שמחה ראבינאוויין האב"ד קאל"ה
 וואריא, (פ. סובאלק), בא לאמריקא זה
 יותר מעשרים שנה וישרת בקרש בקהלות:
 סיראקיה (פ. ניוארק), דעטראיט (פ. מיר
 שינען), מאנטריאק (קנדה) וזה עשר
 שנים שעומד על משמרתו הגדולה בקהלת
 ישראל הגדולה (בן ירבו) בפיטסבורג
 אשר ראשי הקהלות הנאחדות קבלוהו
 עליהם לרב ראשי ולרועה אבן ישראל,
 במשבורת ג' אכפי שקלים לשנה.

הנאון המופלא הזה, הנהו רב
 פעלים, עסקן גדול לטובת הכלל, ויעש

ב

באלטרומאנץ. הרב ר' עקיבא.

רב מופלא בתורה, מגדולי ווילנא בימינו, הסתופף רוב ימיו בחצרות ה' ויהי ביתו פתוח לת"ח ולגדולי עמנו אשר קרבם בורעות פתוחות, כי ברכו ה' בהקדושתו ויהי נדיב ורב חסדים, ובהיותו בוויילנא שמעתי מרבים בשבחו ומספרים מנדלו בתורה ובמדות, נפטר זה לא בכיר זקן ושבע ימים.

באמבערגער. הרב דר. יצחק זעקל הלוי.

הרב הנאון המופלא והחכם הכולל אבדק"ק קיססינגען והגליל (באשכנז), (בנו של הנאון הגדול פאר ישראל ר' שמחה הלוי אבד"ק אשאפינבורג ומקודם ראבד"ק פישאק בהגאון הגדול ר' יצחק דוב הלוי האבד"ק ווירצבורג) נולד ביום 18 אפריל 1863 (תרכ"ג) בעיר פישאק ויקבל תורה מאביו הנאון, ואח"כ בא לצקת מים ע"י הנריע הילדעסהיימער בברקין וישתלם בתורה ומדעים ויסמכוהו הנאונים ר' שמעון הלוי הורוויץ ראבד"ק לייפציג ר' מיכאל כהן מקליינערדלינגען ומגאון דורנו מרן יא מקאוונא, כבן כ"ה נתקבל לרב בעיר שווערזענץ, גליל פאזען, ויכהן שמה פאר משנת הרמ"ח עד שנת תרנ"ג ואז בא לכהן בעיר שרים (פאזען) וינהל עדתו שמה עד שנת תרס"ג, ובאותה השנה נתמנה לראבד"ק קיססינגען ואנפיה, והוא רועה עדתו במקל נועם על מבועי התורה הצדקה ותחסד, שם הרב

הנאון הזה נודע בין גדולי ישראל באשר כנו בימינו ויחבר ספרים הרבה ומהם שנדפסו "זכרון אברהם" על שו"ע או"ח "לקח טוב" על מגלת רות, "העתקה כפרקי אבות", "קובץ דרשות".

באקשטאנסקי. הרב ר' אליעזר. הרב המאוה"ג הצדיק המופלא והחכם השלם מפינסק. נודע שמה בשם ר' אליעזר לובצער בהרב ר' נחום שהיה אחיו של הנאון מאור הגולה, מרן אלהו חיים מייזק זצ"ל אבד"ק דרעטשיץ, כרוזינא, לאמזא ולאדז, וגם חותנו היה תלמיד מובהק להנאון הצדיק ר' יהונתן סאטאנאווער בכובץ עיר מולדתו, וכבן י"ד נשא לו אשה בת הנביר הנדיב ר' מאיר סאלץ מוויילנא ויהי לסוחר וקדיש רוב עתותיו לתורה לעבודה ולצדקה בפנינסק עיר מגורו, ויהי עמיתם ורעם של הנאונים ר' אלעזר משה הלוי איש הורוויץ אבד"ק פינסק וכתבדל"ח מרן ר' דוד פרידמאן אבד"ק קארלין, נפטר בן ע"ג שנה ביום כ"א שבט תרס"ט וכבוד גדול נעשה לו במותו, והשאיר אחריו בנים רבנים גדולי תורה ומשכילים יראי ה' ר' משה אהרן ור' איסר ור' ליב יצחק ר' בודציון ור' יהונתן ור' נחום וחתניו כוקחי בנותיהם הרה"ג ר' אליעזר יצחק בהנאון ר' חיים הלל פריעד ר"מ בוולאזין (בהנאון ר' אליעזר יצחק זצ"ל) הרה"ג ר' יעקב טיקטינסקי בהרה"ג ר' שמואל (בהנאון ר' חיים ל"ב ר"מ דמיר).

בארובאוו. הרב ר' דובער הכהן
הרב הנאון החריף ובקי וההבן

השלם אבד"ק מאלדען באמריקה, בנו של הג' ר' אבא יעקב הכהן הנ"ל, נודר תרל"ג, ונתחנך על כרכי אביו הנאון ובישיבות שונות וימלא כרסו בש"ס ופוסקים באביב ימיו ויסמכוהו גאוני רוססיה ובא לאמריקה בשנת תרס"ב ויתקבל לרב בעיר מאלדען (פ. מאסס) וי"ש הרבה לתקנת העיר, והוא הבר לאגרת הרבנים האורתודוקסים בארצות הברית, ושמו נודע. לתהלה, כי הוא אהוב ונוח לבריות ויודע להכוך עם החיים עושה ומעשה, בבי נמצאים חדושים רבים בש"ס ופוסקים.

בארט. הרב ר' יעקב.

הרב החכם הגדול המופלא מאבירי חוקרי הלשונות הקדומות בדורנו, מורה ל"סנות בני שם בבמדה"ר ובבי"ט לחכמה בברלין, נודר בפלעדרינגען באשכנז (באר דען) ר"ה אר"ש תרי"א ונתנדב בתורה ובחכמת ישראל בברלין לייפציג ושטראסר בורג ויעקב רבי תורתו מהנאון הצדיק ר' עזריאל הילדעסהוימער, ובהיותו כבן כ"ג אחרי שרכש לו בקיאות בתלמוד והכמת ישראל וידיעות בשפות הקדם נתמנה לראצענט בהסימנארום של רבו הגרע"ה הנ"ל, ובשנת תר"מ (1880) נתנה עליו משרת פרופיסור בבית"ד החכמה בבירת אשכנז, והוא מפיץ תורה ואורה למאות תלמידים הנהנים לאודו, חבר „בייטראנע צור ערקל. דעס בוכעס איוב" (1976) „בייט. צור ערקל. דעס ישיעהו" (1885) ונתפרסם לתהלה ספרו

בארובאוו. הרב ר' אבא
יעקב הכהן.

נאון גדול וחריף מופלא וצדיק מפורסם אב"ד ור"מ דוואלקאוויסק (פלך הוראדנא). נולד לאביו ר' יהיאל מיכל הכהן בעיר דארשינישאק (פלך ווילנא) בשנת תר"ח ונתפרסם לעלוי מנעריו וישמש גדולי ראשי הישיבה ברוסיה ואח"כ נבנס לפני ופנים ויקיט לקח מאת רבנו הנאון רא"ש נולח אריאק מרן יהושע ליב דיסקין ז"ל אבד"ק שקלאוו ובריסק וגסמך כבן עשרים מנאוני ליטא ומהנאון רשכבה"ג מרן יצחק אלחנן ז"ל, כבן כ"ב נשא אישה בת הרב הנאון ר' יעקב כהנא ר"מ בשניר פ"שאק (פ. ווילנא), תרל"ג בא לשרת בקדש בעיר מיישאנאלא (פ. קאוונא) ואחרי כהנו שמה אחת עשרה שנה נתמנה לרב בקופישאק, ויכהן שמה משנת תרמ"ד עד תר"ן, ואז נתקבל לאבד"ק וועקשנא, במקום הנאון האמתי מרן אליהו ברוך קטאי ויהי שמה עד תרס"א, ואז לוקח אחר כבוד לעיר הפך פלאצק בפולין ואחרי שרתו שמה שנתים ימים נתקבל לאבד"ק וואלקאוויסק במקום הנאון הגדול הצדיק והחכם הכולל ר' יהונתן עליאסבערג, ושם יכהן פאר נס עתה, והוא נודע לאחד מגדולי רוססיה המעטים בדורנו, ותחת השנחתו עומדת הישיבה הק' בוואלקאוויסק אשר בה יקשבו לקח כ"ג מאות נערים ובחורי חמד. נדפס ממנו שו"ת „חבל יעקב" בחקרי הלכות ופלפולא חריפתא, ובבי הרבה שו"ת וחדושים בש"ס ופוסקים.

שמה היה לעורך דין נודע וטפורסם ויקה חלק גדול במיסדות הצדקה השונים אשר בעיר ותנתן עליו משרות סגן-נשיא ב"חברות הצדקה המאוחדות" והבר הועד המפקח על "בארון דעהירש פאנר", ובשנת תר"ע נתמנה לאחד השופטים בבית המושפט העליון בנויארק, ושמו גדול ונכבד לאחינו בארצות הברית! כי נדיב לב הוא, ומשתתף בכל דבר טוב ומועיל ליהודים וליהדות.

ביבלער. הרב ד"ר שמואל.

הרב החכם הנדון והמטיף המפואר, רב ודרשן בהאינסטיטוט העברי בנויארק, נולד בבורדשט (אונגהן) בשנת תרט"ד ואביו הנכבד הר' משה הנכהו עג התורה והמדע מנעוריו, ובעורנו עול ימים קבל תורה ביישיבת הרבנים הנאונים ר' משה צבי איש שלום בנייפעסט ור' משה בן עמרם מקהלת היראים דהוסטוביישיבת העיר גאלאנצא ויעש חיל רב בתורה, ואח"כ נכנס לקודש וישמע קה מאת הנאון הנדון נשיא הרבנים בארץ הנר מרן ר' שטעה בוגם סופר ובהנאון בעל "כתב סופר" אבר"ק פרעסבורג ויסמכהו הנאון ז"ל בהיותו בן י"ט שנה, ואז בא לבקר בבתי מדרש החכמה אשר בברלין. ברסלו, ציריך וגענף וברן (שוויץ) וישמה קבל התואר הכם לתורת הפלוסופיה, בא לאמריקה בשנת תרט"ט, ואחרי מות הרה"ח המפורסם דר. אהרן משה ראדיון נתקבל הרב הח' המופלא הזה במקומו לרב ומטיף בהפיפס "סינונוני" בנויארק, ודרשותיו לוקחות לב ונפש, החכם המצוין הזה היה גם אחד הצירים

Die nominal bildung in den semi-tischen sprachen 1889—91 ושמו נודע ומפורסם בין הכמיישראל והכמי האמות. בורשטיין. הרב ר' בן-ציון.

הרב המאה"ג המופלא, נולד לאביו הרה"ג המפורסם ר' צבי אריה האבר"ק יארישוב (פ. פודולוי) בשנת תרכ"ו, וקבל תורה מרבנים גדולים ונסמך לרב ומו"צ באביב ימיו, אחרי מות אביו ז"ל נתקבל לרב במקומו בשנת תרט"ח.

בורשטיין. הר' ליב.

ממשיכי ישראל וסופריו בברוקלין ועסקן כללי נכבד, ממשפחת יוהסין ומבני בניו של הרב החסיד המפורסם ר' ליב שרה'ס, נולד לאביו ר' יצחק ב"ר מאיר ליפא בעיר ליאבאווע (פ. הערסאן) ונתחנך בתורה והסידות וכבן י"ג היה תלמיד ביישיבת הרה"ג ר' הלל פאריצער בראמאנאווקא (אצל ניקאלאיעו), ואחרי נשאו אשה כמד הרבה תלמוד ופוסקים שפ"ע ושפ"ר ויהי אח"כ לסגן הרב מטעם הממשלה בליאבעווע והגליה, בשנת תרנ"ג בא לאמריקא ויהי לסוחר ומורה ומנהל בית ספר, וזה שנתיים שהחל להויל את העתון "ברוקלין-בראנוויל-פאסט".

ביזשור. הר"ר נתן.

עסקן צבורי נודע ושופט בבית המשפט העליון בנויארק, נולד לאביו הר' אשר בחדש אייר תרכ"ב בעיר נויארק יקבל חנוך עברי בנעוריו ואח"כ בא ללמוד תורת המשפטים בהאוניברסיטה קולומביה הניוורקית ובגמרם למודו

בלומגארטען. הר"ר שלמה.

חכם ומשורר ביהודית מופלא.
מטובי סופרי ישראל באמריקה ומפורסם
בכנויו "יהואש", נולד לאביו הר' בלם
בעיר ווערובלאווא (פ. סובאלק) ביום
ב' ניסן תר"ל לויקבל מילדותו הנוך בתלמוד
וחכמת ישראל ויתעתד לרבנות, כבן כ"ב
בא לניוארק ויחלה במחלת הריאה קשה
ויבוא כרענווער מדינת קאלארדה
להתרפא וייתקע בה, העתיק ליהודית
את מסכת אבות ויכתוב שירים יקרים
ביהודית שעשו לו שם גדול בין גדולי
המשוררים המצוינים בתבניתם ההגיונית
ומקורב נרפסו שיריו אלה בקצין מיוחד
בשם "יהואש" פאבלען".

בלום הרב ר' בן-ציון בהגאון

ר' עמרם.

גאון מופלא. נולד תרמ"ה בעיר
מאד, במקום שאביו היה לאב"ד ויכבוד
אצלו ואח"כ נבנס לישיבת הגאון בעל
"שבט סופר" בפרעסבורג, וזה שנים
אחרות שנתקבל לרב בסאראוואש הגר.
בלוק. הרב ר' בנימין.

רב וחכם מופלא מילידי רוסיא
שבא לאמריקה לזקנתו וחבר הספרים
"תורת האדם" והלכתא למשיחא להצדיק
את הצדיקים הכמינו ז"ל (ואזכה כי
התארח על שלהני אדם גדול זה שני ימים
ולילה ונהניתי לאור תורתו בהגיון דברי
הכמים ובעמקי הקר. לסוף דעתם, שנתתי
לעיר נ"ח).

במפי. הרב ר' דובער.

הרב הגדול המופלא חכם הוקר

כהקונגרס הישיבי בכלל, והנהו אחד מן
הנאמרים והמטיפים ביעד השלום בנר
יארק אשר נשיאו הוא נדיב העמים
אנדרא קרני.

מאמרים שונים ספרותיים ומדעיים
נרפסו מן הרה"ה הזה בהעתונים דיא
וועלט (קאלן) "מארענפאסט" (ברלין)
אונגארלענדישע איד. צייט. (פרסבורג)
היום (ניוארק). דיא איד. פאלק (ניוארק)
ובכ"י ספרים ומאמרים שונים לרפוס,
הוא גם עסקן גדול בחברות שונות
להפצת שפ"ע וחכמת ישראל בניוארק,
ושמו לברכה ולתהלה!

ביגענפאלד. הרב דר. צבי יהודה.

רב גדול חריף וכפי מופלא רופא
מומחה בניוארק, מנדולי וחסין מאוכסרה
ודרכיו ותהלכותיו בחסידות וטהרה,
ושמעתי מאת הרב הגאון ר' אליהו ז"ל
הערצענבורג האבד"ק ברוקלין וכפר
בשכחו והרבה להגל מענותיו וגדלו
בתורה ובמדות.

בלומבערג. הרב ר' משה יחזקאל.

הרב המאוה"ג החכם השגם מילרי
בויסק בקורלאנד לאביו הרב ר' דובער
איש גדול בתורה ויראה, למד בישיבות
ובאיישישאק ויסמכו הגאון ריא"ס,
אחרי נשאו אשה בת הרב ר' צמח
רודינסקי מאסמינה נתמנה לרב בשנת
תרמ"ט בסאמארא ומקורב נבחר גם לרב
סטעם הממשלה, ושמו גדול ונכבד
באחינו וישיבי רוסיא הרחוקה, שנותני
לערך נ"ד. בכ"י ח"ת רבים בנפ"ת שו"ת
ודרוש מוכנים לרפוס.

לו היראים; ומאז נדפסו מאמריו וספריו שנתפרסמו וביותר נודעה עבודתו בהוצאתו את המלון הגדול הערוך בטעם המהלך החדש היותר קצוני. שהרה"ח מוה"ר א' נחשב לראשו ורבו. (אמר הסדר: רצויה כונת זה החכם להוסיף מחול על קדשי השפה ובזה להרבות ערכה להרחיבה ולהגדילה, אבל חבל כי הותרה הרצועה ע"י דרדקי ש"א שמשו ולא שני שבאים גם הם לבנות ובנין ילדים סתירה והרבון, עד שבוים האלה יש חכמים מובהקים בנו שספרי התורה והנביאים שגורים בפייהם לא ימצאו ידיהם בספרות המהלך החדש ולא יכירו ההוהמת העכרית ששפתה כמשיעלגית ורכת האנדרלמוסא ותמיהני שגם ליתן העלו תציעורים בחכה, הוא רבן של הסופרים הנ"ם שלא עמרו לנו ספרים אבירים וכבירים כמהו, וגם הוא מראה להם פנים שהקוה ודבריו המאחרים צריכים למבארים וספרשים ולשבעה נקיים).

ביק. ה"ר אליעזר.

מלמד חינוקות בברוקלין, מילידי פכך קיוב וחבר ס' נאוקת עולם בעניני אמונה ודת (ואני העני לא עמדתי על סוף דעת הספר שבהצניע ילך ובמפלאות ידרוש ואם בינתו רצויה טה טוב חלקו ומטובי הרבים יהיה, ואם לאו לאו, הרי ה' יראה ללבב ולו פתרונים). והמחבר בא בצל קורתו ופניו בני יעקב איש תם ומדקדק במצות.

בעהאר. הר"ר נסים.

חכם ועסקן גדול לטובת הכלל מילידי הספרדים, היה שנים רבות למנהל ומשינתו של ביה"ס לחברת ככ

ומדקדק, מגדולי ישראל במינסק, היה מפורסם בליטא בצדקתו ובנדבכת לבבו. תומך רבנן וחכמים, ויהי ביתו בית ועד לגדולים סופרים ומשכילים. אסף בית עקד ספרים גדול ויקר בערכו והעיר על רוב הספרים הצרות בבקרת נאמנה והתמיד בתורה ובחכמה, ונפטר בשיבה טובה ביום ז"ך אדר תרמ"ת ולא הניח בנים או בנות רק שמו המהולל גם עתה ועל מצבתו חרות כי בקי היה בשני התלמודים.

בן יהודה. הר"ר אליעזר (פערילמאן).

מגדולי חכמי הלשון העברית בדורנו וכופר נודע, נולד בלושקי (פ. ווילנא) לאביו הר"ר יהודה כ"א טבת תרי"ח, ויצטין בבשרונות מופלאים מילדותו, בבן ה' מת עליו אביו, ואמונתתהו למלמדים ללמדו מקרא ומשנה, ובהיותו כבר מצוה בא ללמוד בשיבת הרה"ג ר' יוסף בל"ר קער שהיה נודע להריף ומשכיל בפולוצק אח"כ למד בעיר גרובוקי וודו כלכלהו בכל מחסוריו, וילמוד שפת רוסיא מכתו של הרה"ח שנת"ה יאנאס שהתנורר אז בגרובוקי, וישקוד גם בתורה וחכמת ישראל ובהכמות חצוניות, אחרי חתונהו את בת הר"ר יאנאס הנזכר התנורר בערים שונות בארץ רסיה וחז"ל ויהל לכתוב בהשחק החבצלת ועוד, ויצא אח"כ לאה"ק ואז החלה פעולתו הגדולה לתחית השפה ויהי ביתו הראשון בא"י אשר בו הונח הדבור העברי, בשבתו בעיה"ק החל לערוך ולהו"ל את "הצבי" שהתנדרו

ויחבר ספר דרושי נכבד בשם „דרשות מהרמ״ח מוכן לרפוס.

בורשטיין. הרב ד״ר ר' שמעון פנחס.

רב מופלא בתורה ובחכמה וצדיק מושל ביראה טהורה, מנדולי אחינו בקליו לאנד (אהיא) ורופא מומחה ומפורסם, נולד לערך תרל״ג בעיר ניי-שטאדט שירווינדט לאביו הר״ר יואל דוד ממשהה כבודה וילמוד בנערותו בסלא-באדקה ויהי מנדולי תלמידי חנאון ר״א גארדאן וצ״ל (ע״ע) ובא לאמריקה בהיותו בן ט״ז שנה, ויהי מתלמידי חנאון ר״י הרב הכוללי וצ״ל ויסמכוהו לרב וישא אישה בת הרב השו״ב ר״י יהודה בערמאן ז״ל המשיכלת המצוינה מ' פעיטע ויבוא לבקר את כמדה״ח ויצא מוכתר בתואר דר. ובאותו זמן על הצטינותו ויהי לרופא מופלא ומצוין מתחלה בנור הויווען וזה בעשר שנים שהנהו בקליו-לאנדי הרה״ג הצדיק הזה גם בהיותו תלמיד בבט״ד החכמה לא כתב בשבתות ומועדים, וגם עתה בהיותו לרופא לא יכתוב פוזב-מרפא בימי קדש אף לא יקבל תשלומים בימים האלה, ורופא מאות חולים עניים חנם, והוא נדיב נפלא במינו, וביתו פתוח לרוחה לת״ח, רבנים סופרים, ומחברים, ושמו מהלל בפי כל אחינו באמריקה.

בירבריינער. הרב ר' אלטר חיים.

הרב המאוה״ג המופלא החכם

השלם רבבד״ק אטיניא (נאליצי) בנו של חנאון ר' ישעיה (הבא להלן) נתגדל

ישראל חברים אשר בעיה״ק ירושלים ת״ב, ובא לאמריקה בשנת תרס״א בחור בא כח להתכרה הזכורה, ויעש רבות למצבת מוסדות עבריים רבים בנויארק רבתי, והוא איש חי רב פעלים לעמנו ולוקה חלק בכך מעשי הצדקה הפרטיים והכלליים מקרוב ומרחוק, רב מדעים ויודע לשונות ושמנונודע ומפורסם כההגהי בובובניקוב. ה״ר י. נ.

חכם וסופר נעלה בעיר סטארודוב (פ. צרניגוב) אסף וילקט את כל ה״מלן דרבנן וה״אמריאנשי״ המפורסם בתלמוד ויסדרם בסדר ליקסקוני ויבארם בעברית צחה ויערכם בחרוים לתועלת בני הנעורים, וי״ל לע״ע החברה כדונמא ״פתנמין קדישין״ והיא טובת טעם וטראה.

בורמאן. הרב ר' חיים משה.

הרב חנאון החכם כליל השלמות רב ומד״א בעיר קאלונא ברוסיה, נולד לאביו היקר באדם וירא ה' ר' יעקב בעיר אלקעניק (פ. ווילנא) בשנת תרל״ב וילמוד בבאלטורומאנץ אצל הרב ר' יוסף יאנקלעוויץ ואח״כ אצל חנאון הר״מ בסלאבאדקא רמ״מ עפשטיין ורא״ז מעלצער ויהי לבקי בש״ס ופוסקים ועם זה למד ג״כ שפ״ר ויתר ידיעות חזק ואז קבר סמיכות הגאונים רשה״ב מוויילנא ור״ם הלוי עפשטיין מנאווארודאק ור״ד סלידא ועוד, תרס״ד נבחר לאבד״ק קא-לונא ושם ינהל עדה ישראל בתורה וידעת זה השע שנים, וזה מקרוב נתקבל ג״כ לרב מטעם הממשלה בעיר זו. חנאון הנעלה הזה הוא ג״כ דרשן יקר ונעלה

בערגער והציוני המפורסם ר' יצחק בערגער במינסק.

בערגער. הרב ר' ישראל.

נאון גדול צדיק וחסיד מפורסם שלשלת היוחסין ונצר נוצע קדושים. אבד"ק בוקארעסט (בירת רומניה), נולד לאביו הרב ר' יצחק שמחה הנ"ל בשנת תר"ט, זינקל תורת חיים ממרן הנאון הקדוש ר"ח מצאנז ומעוד נאוני אוסטריה ונסמך מהם בעודנו צעיר לימים, ובשנת תר"ם נתקבל לרועה אבן ישראל בעיר פראביזנא (נאליציה) ואחרי שרתו בקדש שמה שנים אחדות היה לאבד"ק דארנא וואמרא ועוד בקהלות קדש שונות, תרס"א הונף על לשבת על כסא הרבנות בבוקארעסט והוא ינהל ערת קדשו בתורת אסת ומשפט צדק ושמו נודע לתהלה. הנאון הגדול הזה חבר הרבה ספרים האוצרים חרושים בש"ס, דרושים עה"ת ועל המועדים ובאו נ"ב מעט מחדושו בהטאספים הרבנים, ונדפסו ספריו: "עמרת יעקב וישראל" עם "אגרא דכלה" "רצון ישראל" על תהלים, שבת מילה ותפלין, "ילקוט ישראל", "עשר צחצחות".

בערגער. הרב ר' שמחה.

רב מופלא צדיק- וחסיד, הרבין תורה ברבים והעמיד תלמידים בכאפיש (ארץ הנר) היה עניו ומסובל בכל מעלות הקדושים, ויעלה לזקנתו לירושלים עיה"ק ונפ' בצפת ד' חשון תרנ"ה, ובנו הוא הנאון הצדיק ר' ישראל בערגער אבד"ק בוקארעסט הנזכר לעיל, ושלשלת יחסו רבה וגדולה, מגזע נאוני ארץ וחסידו

על ברכי אביו אשר למדהו תלמוד ופוסקים ויעש חיל רב ובעודנו צעיר קבל סמיכות הנאון ר' שאול אבד"ק האטין (פ. בסרביה) ונתמנה לראבד"ק אטיניא. בשנת תרס"ט החל להוציא לאורה זו תורה, קבץ חרושים בהלכה ואגדה בשם "אספת חכמים" והוא מדור לגדולי ישראל וחכמי התורה ומלא דבר ה' פלפולא חריפתא ומילי דחסדאי.

בירברייער. הרב ר' ישעיהו.

הרב הנאון הצדיק מו"צ לפניס בעיר סקווירא ומשם הונף לשבת על כסא הרבנות בעיר קאמעניץ הפודולית, היה מפורסם במעשיו הטובים וחסידותו ונפ' תרס"ד.

בענגים. הרב ר' שמעון זאב.

הרב הגדול החריף והחכם השלם רב דק"ק לאפינען (פרוסיה) בנו יחידו של הנאון הגדול האמתי החריף העצום ר' זעליג ראובן שליט"א האבד"ק באדקי בעל "כפלות ראובן" (מהותנו של הנאון הגדול האמתי ר' בן-ציון שטיינפעלד שליט"א הנאבד"ק ביעלסק).

בערגער. הרב ר' גרשון אברהם.

נאון גדול וחריף מופלא ובקי בש"ס מגדולי הדור ומנאוני העיר מינסק דליטא בימינו, הרביץ תורה בבהמ"ד הגדול בעיר מושבו מבקי תשלום שבר, ויתפרנס ממסחרו ולא אבה להשתמש: כתרה של תורה, היה צדיק ונדיב לב ביתו היה משכן לגדולים וישיבמו לפתחו: אוני הזמן, נפטר בחדש אייר תר"ע בעירו, וכבוד גדול נעשה לו, ומבניו גם, הרב החכם הנודע ר' יהודה ליב

ויראת ה' ויציין הנער בכשרונותיו בהתמדתו ובתהלכותיו בעודנו בן עשר שנים ויחזה בו הנרי"ם פאדווא, אשר בהנהו אז, נדולות, וכבן י"ב החל להתעסק בחכמת האמת, ובהיותו לאיש נתקבל לאבד"ק קואנהארידאק, ומשם לאבד"ק לאחואו, וישמש בקודש לערך ארבעים שנה משנת תרי"ט עד תרנ"ט שאז יצא לאה"ק ונפ' בשם טוב בעיה"ק ירושלים ביום ב' כ"ח תשרי תר"ס ונקבר בהר הזיתים. (אכר הספד: והציצא לידיו הרהיג אוהב ה' מפניסך כמפרו אהלי שם מספר גדולות ונפלאות מאי חסיד וקדוש זה שהיה גמר את כל הש"ס ג"ד פעמים כהיו וכן גם כל הלקי השו"ע והיה צדיק במסתרים וערום ביראת ה' ובקי בקבלה ורודף צדקה ומרבה להסיב עם אביוניאחינו והסונים נהרו אליו לקבל ברכת צדיק.)

בערקאוויץ. הרב ר' דוד.

הרב הנאון המופלא בתורה וחסידות אבד"ק דאוויד-הורדאק (פ. מינסק) נולד בשנת תר"ט לאביו הנאון הצדיק המופלא ר' אברהם דובער האבד"ק לאחואו (הנז' לעיל) ונתחנך ע"י בתורה ועבודה ויתפרסם לתהלה בעודנו עול ימים. תר"ן נתקבל לרב בעיר דאוויד-הורדאק וזה ככ"ג שנה אשרינהל עדתו בתורה ומשפט צדק.

בערקאוויץ. הרב ר' יצחק צבי.

הרב הנאון הצדיק האבד"ק לאחואו (פ. מינסק), בנו של הנאון הגדול הצדיק והחסיד ר' אברהם דובער זצ"ל (הנז' לעיל) נולד בשנת הרי"ח ויקבל רובי תורתו מאביו זצ"ל ויתפרסם מלדתו בהתמדתו

עולם (ועי' בס' עשר צהצחות לבנו הגר"י הי"ו).

בערינשמיין. הרב ר' גדליהו

יוסף ב"ר יצחק.

הרב המופלא בתורה גדול ביראה ובמעשים טובים, ממשפחת יוחסין בעיר סמיאווויטש (גליל מינסק) וחתנו של המפורסם ר' אורי הימעלשטיין, בא לאמריקה תרנ"א, וישהקע בבראנוויץ ויקדיש כל עתותיו אך כתורה ועבודת ה' ובכל ג' שנים זכה לנמור כל הש"ס והיה ביתו בית ועד לחכמים וגדולי תורה, ואישסודו ורעו של הרב המאוה"ג החכם ר' יהודא הכהן וויסטינעצקי ז"ל. נאסף אל עמיו ג' מרחשון הרס"ט בן ס"ד שנה, והספידו הרב הנאון ר' משה חיים ראבינאוויץ וכבוד גדול נעשה לו במותו ועל מצבתו קונן המשורר הגדול רמ"ם דאליצקי הי"ו: של נענך בן אדם כי קדש הקבר, מה קסן וצר הוא טחכיל זה הגבר, איש גדול בתורה ורב עליה, תורה למד ולמדה ידעה ויודיעה, (מבניו הוא ידידי היקר המסכיל השלם ורב תבונות מר בנימין יהודה אריה ליב בערינשמיין הי"ו בברוקלין).

בערקאוויץ. הרב ר' אברהם

דובער.

הרב הנאון הגדול הצדיק המופלא קדוש וטהור ומקובל אבד"ק לאחואו (גליל פינסק ופלך מינסק) בימינו. נולד בשנת תקפ"ה בעיר דאוויד-הארדאק פ' הנז' לעיל. ואביו הר' יוסף הנכהו בתורה

השנונים שחתם עליהם בכנויו "שמש דמתא אירקוטסק" וכתב מאמרים הרבה ב"הצפירה", "הזמן" ונדפסה ממנו מחברת הלצית בשם "מדרש צדיקים" (תרנ"ט) ובכ"י עוד ספרים בתורה וחכמה מוכנים כדפוס, (ובחדש סכת דהאי שתא תרע"ג באה השמועה ב"הצפירה" ו"הזמן" כי גוע "צחק" ההכם היקר וה"צבי" חסרת ישראל בסיביריה, נאסף בדמי ימיו ואוריד דמועות על אדם גדול וכשר זה, ובחדש שבט ברכתי בריך רחמנא דיהביה לן וסחזיר נשמות כי החי הכחיש, והרה"ח בעצמו הודיע כי אך שקר טעלו בו, ולפום צערי הנדול קבלתי אגרא ולשכחתי לא היה קץ וחבדך חי, חיי ושלמא לרבנן ותלמידיהון).

ביטראן. הרב ר' רפאל.

נאון וחסיד וחרף מופלא, מגאוני תוגרמה, ובאותושובותיו בחריפות ובקיאות בספר ענף עץ ה' טרפות, מהרב הגאון ר' נסים פולומבוי. (נדפס באומיר תרל"ו).

בראדסקי. הרב ר' אליהו.

הרב המאוה"ג החובב המפורסם אבד"ק קאלינאווקא (פ. קיוב) בנו של הרב הנאון הצדיק המופלא ר' יעקב שמואל בראדסקי אבד"ק יאנישפאלי (פ. וואהלן) ואביו הרה"ג ר' יהושע יוסף האבד"ק זאזוב (הבא כהן).

בראדסקי. הרב ר' יהושע יוסף.

הרב הנאון החכם השלם המפורסם לתהלה אבד"ק זאזוב (פ. קיוב). נולד לאביו הרה"ג ר' אליהו-הנ"ל בשנת תרמ"ב, ויצטין מנעוריו בכשרונות נפלאים ויקבל תורה מאת גדולי הדור, ומאת אביו הרה"ג ויסמכוהו הנאון ר' משה

ובשרונותיו וילן בעומקו של ההלכות ונאוני הדור אשר סמכוהו הרבו להללו בעמקותו וחרירותו, היה לרב ומו"צ שנים רבות בעיר מגורו קאזאנהורדאק בלי פרס כי שלח ידיו במסחר ויקבע רבי עתותיו לתורה ולעבודה, תרנ"ט כאשר יצא אביו הנ"ל זצ"ל כאה"ק נחקבל לשרת בקדש על מקום אביו. והוא רועה שמה אבן ישראל עד היום באמת וצדק, ושמו כברה, בכ"י חרושים רבים בש"ס וש"ת.

בראדאצקי. הרב ר' יצחק צבי.

הרב המופלא בתורה וחכמה וסופר נעלה משמש בקודש בעיר אירקוטסק (סיביריען). נולד לאביו הר"ר יוסף בעיר סלוצק (פ. מינסק) בשנת תרל"ג. הוריו התמימים ויראי ה' חנכוהו בדרך התורה והמצוה וילמוד בישיבות אשר בעיר מולדתו ואצל הנאון הגדול מרן חיים ליב טיקמינסקי ר"מ רבתא דמיר עיה"ק ומשם בא העיר התורה קלעצק (פלך מינסק) ואח"כ לבאברויסק וסיניבסק, וילמוד בשקידה ועש חיל בתלמוד וגפ'ת ויתעסק גם בחשאי בלמוד שפ"ע ורוסיה, אחרי התנות שהיתה בשנת תרנ"ה היה עוסק בקבלנות עצים ללייפציג ומעמל, תרס"ה בא כאירקוטסק ויהי לפקיד בית התפלה מאושר ע"י ממשלת רוסיה הרוממה, ושם פתח לו בית מסחר ספרים, ויקדיש רובי עתותיו לתורה לספרות ולחכמת ישראל וישתדל הרבה לטובת הפצת הדת וספרות עמנו בין אחינו הרחוקים שבעירו וגלילותיה.

הרה"ח הנעלה הזה נודע הוא לקוראי "המודיע" ו"הפלס" במאמריו

מדרש "לוח אחיאסף" וחבר "נמושות"
 "על אם הדרך" "ספר חסידים" ומצוין
 הוא בסגנונו המופלא ודעותיו בחיים
 ובספרות.

ברוידא. הרב ר' חיים (מכונה היימאן)

הרב הגדול, החכם הכולל, והסופר
 המופלא רב ראשי בקהלת הקדש פראג
 (בעהמען), מגדולי תלמידי הגאון הצדיק
 ר"ע היקר עשהימער בבימה"ד בברלין.
 כתב הרבה מאמרי מדע ובחכמת ישראל
 בפרט במאספים ועיתונים לעוים ועברים
 והו"ל שירי ר"י הלוי ורשב"ג עם מבואיו
 והערותיו.

ברוידא. הרב ר' משה חיים.

הרב המופלא בתורה צדיק וחסיד,
 נריב הנדיבים במינסק דקיסא, מנזע
 גדולי יחסין ונתנדל מילדותו בתורה
 ועבודה ומעשים טובים וה' הצליחו ויעש
 עושר ונכסים לרוב, ויקדיש במסחרו
 עתותיו לתלמוד ויחונן דלים ויהי אב
 ליתומים וסומך נופלים בנפשו ומאדו,
 וייסד בעירו מוסדות צדקה רבים ובפרט
 בית התית החדש המפואר, וביתו היה
 תמיד פתוח לגדולי ישראל, רבנים
 צדיקים חסידים ואנשי מעשה ומשכילים
 דורשי ה' אשר קרבתם בזרוע ויתמכר
 ברחבה, נפטר בדמי ימיו בווארשא תרנ"ב
 וינדל האבל במינסק ובסביבה, ויקראו
 אחריו: אי חסיד? אי עניו והספידו מורי
 ורבי הרב הגאון הצדיק מו"ר נתן נטע
 האנדעלסמאן ראב"ד קטעצק (ואח"כ
 רב דלובעשאוו) בעהמית שו"ת "נתיבות

דאנישעווסקי ז"ל סטאבארקא, וזה שנים
 אחדות שנהקבל לרב בעיר ואזוב, וינהל
 ערותו בתורה ודעת והוא אהוב וחביב
 ליודעיו ובני עדהו, נרפס ממנו ספר
 "ישועות יוסף" (ברדיטשוב תר"ע) ע"ד
 הזוק הדת והגינותיו מלאים דעת ושפתו
 נעימה ונמצאה, והבר נ"כ ספר "תולדות
 אדם" בדרוש.

בראדסקי. הרב ר' יעקב שמואל.

הגאון המפורסם צדיק ומופלא
 בחסידות אבד"ס יאנישפאלי (פ. וואהלין)
 חבר ספר יקר שו"ת "תפארת שמואל",
 והוא אבי הרה"ג ר' אליהו הנ"ל וא"ו
 של הרב הגאון ר' יהושע יוסף בעל
 ישועות יוסף הנזכר לעיל.

בראדער. הרב ר' גדליה נחמן.

הרב הגאון החריף מגדולי אחינו
 בעיה"ק ירושלים ת"ב, עסקן גדול בעניני
 הכלל ואחד המיוחד ממנהלי הועד
 הכללי שבעיה"ק, חבר ס' יקר ונכבד, גן
 ירושלים" ונרפס מקרוב.

ברדיצבסקי. דד. מיכה יוסף.

חכם מפורסם מטובי הסופרים
 ההגיונים בדורנו, נולד בו"ך אב תרכ"ה
 באחת מערי פאדוניה ויתחנך בתורה
 מנעוריו ויצטין בבשרונות והתמדה עזה,
 כבן י"ו הסתופף בישיבת וולאזין ויקבל
 תורת הגאונים נצי"ב ורח"ס ויקדיש רב
 עתותיו לגפ"ת וכהשכנת ישראל, ואח"כ
 למד בבתי מדרש החכמה בברלין
 ובברסלוי ויקבל תואר דר. לפלוסופיא,
 נרפסו מאמריו ב"המליץ" "הצפירה"
 "האסיף", "הכרם", בית אוצר הספרות"
 "השלח" "ספר השנה" וי"ל מאסף, בית

מילדותו בכשרונות נעלים, כבן ח"י שנה בא לאמריקה וישתקע בניוארק ויהי עובד מראש בבית ההרשית כנפת ויעזור הרבה להסתדרות ויסוד ה"אגודה של הפועלים האמריקאים" (American Federation of Labor) ביטנת 1894 היה למז"ל "דיא יוניאן צייטונג" ויכתוב נ"כ מאמרים סוציאליים בעתונים שונים, וזה שנים אחדות אשר הקדיש כחותיו לטובת היהדות הקאומית וקסוסדות בתי צדקה וחסד ובתי ספר עבריים ובמדברותיו הנעלות הוא פועל כבירות כי קסם על שפתיו למשוך אחריו רבים וכן שגמים, ובעד עבודתו הצבורית הונף על מאת ראש העיר ניוארק גיינאר לחבר הועד המפקח על גליל הלמודים בבתי הספר הכלליים בניורק, ושמו מרומם בפי אחינו בארצות הברית בכלל ובניורק בפרט על טוב לבבו ונועם מדותיו, כי רב חסידים הוא ורב להושיע, העסקן הכללי החרוץ הזה נבחר ג"כ לאחד מחברי הועד"פ של ה"קהלה" הניוארקית שנוסדה זה שנים אחדות.

ברייזמאן. הרב ר' דוב אהרן.

הרב הנאון המפורסם ראב"ד מו"צ בקאלנא על מקום אביו הנאון ר' משה יוסף מו"צ ור"מ דשם, נולד בעירוז בשנת תרכ"ג ויקשב לקח מאביו ז"ל, וכבן י"ד כבר הניד "הדרן" לסיום סס' יבמות לפני גדולי העיר ותורניה ויפלא לבב השומעים, ואז החל ג"כ להעלות חרושיו ופלפוליו בספר, כבן י"ז נשא לו אשה וישב על שגח; חותנו וירבה לשקוד בתורה וימלא כרסו בש"ס ופוסקים,

אור" בספרו "נתיבות עולם" ביחד עם הנאונים ר' יוסף בער מבריסק ור' שאול הלוי מקאברין.

ברוין. הרב ר' ישראל חיים.

הרב הנאון ההכם השלם והדרשן המופלא אבד"ק האללע א. ד. סאללע (אשכנז), מנוע היחש ונכדו של הנאון ר' פייוויל אבד"ק דינדיש, ויצק מים ע"י הנאונים בעל ייטיב לב ובעל שבט מוסר ובבן לא בשנת תר"ס נתקבץ לאבד"ק האללע א. ד. סאללע ושמה רועה אבן ישראל עד עתה, חבר והדפיס בית ישראל ג"ח על חח"ת ושו"ת, מנחת ישראל על מס' אבות, ואהל ישראל דרושים באשכנזית, ומקורב נרפס ספרו עץ חיים דרושים על בראשית ושמות, ובאו חרושיו באהל יצחק וילקוט יוסף ועוד, ובכ"י ח"ת רבים.

ברוממער. הרב ר' משה.

נאון מובהק חסיד ועניו אבד"ק בוזאנוב (נאליציה) בימי הנאונים ח"ס ור"י מליסא. נשא ונתן עם גדולי הדור ונרפס אחרי מותו שו"ת "זכרון משה" עם הנהות מבנו הנאון המפורסם ר' יחיאל מיכל ראבד"ק בוטשאטש בימינו (הוסיאטין תרס"ו) ונספחו בסוף הספר ג"כ הנהות "בני משה" מבנו של המחבר ז"ל החרוף הגדול ערו לנאון ר' נחום זצ"ל שנפטר בעלומיו.

ברונדעס. הר' ר. יוסף.

עסקן צבורי גדול ומפורסם באמריקה, נולד לאביו הר"ר יהודה שמואל בעיר קאמעניץ-פודולקס ביום 8 יולי שנת תרכ"ה, הוריו חנכוהו בחדרים ויתגבר

הנהו עורך העתון הזרנוגי „דער קענע-
דער ארלער“ במאנטריאל (קנדה).

ברעוודא. הרב ר' דוד.

הרב המאוה"ג הדרשן המופלא,
מעיר לעכעוויץ (פ. מינסק) חבר ספר
גדול בדרושים לשבתות ומועדים והדפיס
אך קובץ קטן מהם בשם „ענים לדונמא“
(נויארק-תרעב) בהסכמת הרה"ג ר"ש
אלחנן הלוי יפה רב דבהמ"ד הנדון
בנויארק.

ברלינר. ד"ר הרב ר' אברהם.

הרב הנדול והמופלא מחכמי
ישראל בדורנו, מורה בבמדה"ר של
הנאון ר"ע הילדעסהיימער בברלין קרוב
לארבעים שנה, נוכד בעיר מצער אדרויז-
קא (גליל פוזנא) י"ג אייר תקצ"ג,
ביכרותו עוד הצטיין בבשרונות מצוינים
ועיש ברכה מרובה בלמודיו השונים.
ויפליא את לבב מורו הרב הני' ר' מיכאל
שטרוק האב"ד דעירו שלמדו תלמוד
וגפ"ת ויקחהו לחתן בעד בתו בשנת
תרי"ח נקרא לכהונת מטיף ו-מורה
בארנסולדה, ואחרי אשר השיג מבית
המדרים בלייפציג התואר ד"ר בעד ספרו
„זכור לאברהם“ המכיל פירש"י על התורה
מתוקן ומונה, יצא שמו ונתפרסם כתהלה
גם בין חכמי העמים כנלדקה ועוד,
שחפצו קרבת הרה"ח רא"ב. בשנת
תרל"ג נקרא מאת הגר"ע הילדעסהיימער
כהיות למורה בבמדה"ר בברלין ויעמוד
על משמרתו זאת כארבעים שנה, והעמיד
תלמידים רבים חכמים מובהקים ויקדיש
רובי עתותיו לתורה וכחכמת ישראל.
ויקה חלק בהרבה חברות מדעיות ומשנת

תרמ"ו קבל סמיכת הנאון הגדול ר' יצחק
סאיר ראבינאוויץ אב"ד ור"מ דסקאבאר-
קא, ואחרי מות אביו בשנת תרמ"ט
נתקבל לממלא מקומו בהוראה, הרב
הנאון הזה הוא ג"כ דרשן גדול ומופלא
וחבר ס' גדול ונפלא „באר מים“ על
מד"ר ונרפס בשנת תרס"ט אך חלק
ממנו, ובכ"י ספרים בהלכה ואגדה,
(תולדותיו נשלחו אלי ע"י בנו הרב החריף
ובקי מר אליעזר י"ב תי"ו).

בריזמאן. הרב ר' משה יוסף.

הרב הנאון הצדיק המופלא מו"צ
ור"מ בקאלנא (פ. לומזה) תלמידם של
הנאונים ר' יהודה בכרך אבד"ק סיני
ור' בנימין דישקין ראבד"ק לאמזא, ונפ'
ביום ג' ח"י אדר"ר תרמ"ט, (והוא אבי
הרב הנאון ריר"א הנ"ל).

בריינין. ה"ר ראובן בר מרדכי.

מגדולי הספרות העברית הצעירה
ומפורסם בסגנונו, נולד בשנת תרכ"ד
ברוסיה ויקבל חנוך בתורה והשכלה
ובהיותו לאיש התגורר בערים שונות
וביחוד במאסקווא ויהי למורה שפ"ע בבתי
עשירי אחינו, כבן כ"ד ההלך כעבודתו
הספרותית ויכתוב מאמרים רבים ברוב
העתונים והמאספים העברים ויעש לו
שם גדול, והעשיר גם את תולדותיו
בספריו ומאמריו בדברי ימי רבים מחכמי
ישראל ואנשי השם שבנו אשר בארצות
אשכנז, צרפת, איטליה, אוסטריה ואנגליה
שבהן עבר, הוא הו"ל בוין בשנת תרנ"ד
המאסף „סמורה וממערב“ ובנויארק
בשנת תרע"ב שבועון „הדרור“ ועתה

אשתי ראשונה הרבנית מ' רבקה בת הנביר הצדיק מ' משה צייטלין משקלאוו ויצאתי לשקלאוו, וביום עש"ק כ"ו אדר שנת תרכ"ה נתקבלתי לרב אב"ד במאס" קווא וביום א' כ"ג מ"ח שנת תרמ"ג נפטרה אשתי במאסקווא, ובשנת תרמ"ד יצאתי ממאסקווא לעיר ביאלא בפולין ונשאתי שמה זיוונ שני הנבירה מ' טילא בת הנביר ר' יצחק אייזיק שחור ממיר והייתי שמה עד שנת תרמ"ט, וביום עש"ק כ"ה ניסן שנת תרמ"ט נפטרה אשתי בביאלא, ויצאתי משם לעיר מולדתי וואלאזין ונתקבלתי שם לאב"ד ור"מ להיות לעוזלמר אבא הנאון ז"ל לעת זקנותה, והגדתי שם השיעורין בהישיבה יחר עם חתן אחותי הנאון ר' חיים הלוי סאלאווייצקי, שהוא בעת אב"ד דבריסק. ובשנת תרנ"ב נסגרה הישיבה ויצאתי מוואלאזין ונתקבלתי לאב"ד בקאברין, והייתי שם עד שנת תרנ"ו שנתקבלתי לאב"ד ביעליסאוועטנראד, וישבתי שם בעשר שנים, ובשנת תרס"ו עקיתי ירושלימה, וזאת מנוחתי עדי עד, פה אשב כי אויתיה, והזמין לי ה' בפה זיוונ הנון הרבנית מ' מאטליא בת הנאון מ' אפרים רוקח אב"ד דראדזיוויי יתן ה' לאורך ימים, אכה תולדות ימי חיי.

אזכרה ימים מקדם, בהיותי עובר עבדות העיר ביעליסאוועטנראד ויום ויום הייתי מעתיר ליוצרי וקוני, מי יתנני חפשי מעבודתי וכא אהי' מוכרז כהלוך עק פי רוחו של כל א' וא' השונים בנסיבות דעותיהם, איש איש על פי דרכו, והודות לאלקי אבותי, כי שמע לרחשי

תרמ"ה הוא עומד לראש חברת מקיצי נדרמים, וחבר ספרים הרבה שעשו לו שם עולם בין גדולי חוקרי עמנו. הרב הנדול הזה, כפי שקרא לו הנאון ר"ע הילדעסהיימער הוא סלע מוצק שכ היהדות, כי הרבה ללחום את המתקנים ופורצי נדרתורתנו המסורה, ויגלה נבלותם לכלל ישראל והסכנה הכרוכה במעשיהם להיהדות וכל מעשי הרב הנדול, פאר חכמי עמנו הזה בתורה במעשה ועבודה הלא הם כתובים על ספר מיוחד שהוציא לאור זה מקרוב התכם והסופר מר שמואל גרינבערג בבירין.

ברלין. הרב ר' חיים.

נאון אמתי ומופלא בבקאות, רב פעלים נזר החכמים וצדיק מפורסם אבד"ק מאסקווא, וולאזין, קאברין, וויער ליסאוועטנראד, ואח"כ עלה לירושלים עיה"ק והאריך ימים ונפטר בחרף תער"ג בן פ"א שנה, וגזע קדש מחצבתו שושילתא דיחוסא בנו של מרן רבנו הנדול הנצי"ב ז"ל, ולמעלה בקדש, ונחביבים דברי קדש של מר רבנא דאומתא, וחסדאין מיניהו כי שפתותיו שושנים ודבש לפי עטו של חכימאי דיהודאי וצ"ל ואמרתי למסור דברים ככתבם וכלשונם שערך הנאון האמתי ז"ל בדרשי ממנו תולדותיו של צדיק בשנת עת"ר, וזו לשון קדשו:

„נולדתי ביום ש"ק חמשה ימים בחדש שבט שנת „וע"כ אתה נולד (תקצ"ב) בוואלאזין, ונולדתי והנכתי בישיבה הקדושה על ברכי זקני הנאון מ' יצחק זצ"ל, ועל ברכי מר אבא הנאון הנצי"ב זצ"ל עד היותי בן חמש עשרה, ונשאתי

בעלקאווסקי. פרופיסור צבי הירש

מנדולי הציונים וחכם מופלא בתורת המשפטים, עורך דין בפטרבורג, נולד באודיסה בחדש מ"א תרי"ז (1857) ויתנכר באהבתו הגדולה לאחיו בעודנו תלמיד בביה"ס, ובנטרו חק למודו בתור עורך דין היה לפרופיסור ידיעת הדינים בבילגורדה, וישתקע אח"כ בפטרבורג ויהי מחו"צ וכשנתעוררה הציוניות נתן אליה נפשו רוחו ומאדו ויקח חלק ראשי ביסוד אוצר התישבות היהודים, וערך גם את ספר התקנות שלו, יהי ה' עם בנינו בוני חרבות יהודה.

בערנער. הרב ר' יוסף דוד.

הרב הנאון החריף החכם השלם והדרשן הנעלה אבד"ק אטטאואו (קנדה) נולד לאביו הר"י נדליה בשנת תר"ל, ויפליא כבב רואיו בכשרונות רוחו בעודנו צעיר, כבן י"ג הניד ברכים הדרן על מס' ב"קוב"מ בחריפות מצוינה ונתפרסם לעניו, ויהי אח"כ מתלמידי הנאון ר' זכמן מירקעס ר"מ בסלאבאדקא וירכיש בקיאות גדולה בתלמוד ומפרשיו ואחרי נשאו אישה ממשפחה כבודה הסתופף בקבוצת הפרושים בקאאונא ויקבל סמיכות הגאונים ר' נתום שפירא משאט ור' חיים מיאנאואו, ועוד גאונים, והרכיין תורה ברכים בעיר שאווייל, ויבא לאמריקא בשנת תרס"ג ויהי לרב בביה"כ"ג המפואר לבני סקוצק אשר בכבר רוטנרס, בניד יארק, ובשנה שלאחריה נתקבל בכבוד לראבד"ק אטטאואו, וינהיג הרבה תקונים לטובת הרה ולהרמת קרן התורה

לכבי והנני מברך בכל יום, שלא עשני אב"ד, (הפלת הגאון יעב"ץ ז"ל) והביאני לחצרות קדשו והנני פה איש פרטי בלי שום עול בשר ודם, אך תחת עול מלכות שמים ובחשנחתו ית"ש בנה לי ביתי כרצוני מתנה טובה אשר לא יערבנה זהבופו, ותנני אך עסוס בתורתו ועבודתו ית"ש לפי רצונו, יהי שמו הגדול סבורד, אשר עד הנה עורני ולנצח לא יסשני, ולעת זקנה בל יעובני.—אמנם כבר אמרו חז"ל, ת"ה אין להם מנוחה, ואנכי לא כאשר דמיתי שבהיותי איש פרטי אהיה חפשי משום עבודת הצבור ואנכי מיום שנסתלק הנאון הר' שמואל סלאנט ז"ל לבית עולמו, פונים כל ראשי העדה, בכל עניניהם אלי, ובעז כרחי נגד רצוני, ואך על פי רכות טבעי ומוני, שלא אוכל השב פניהם ריקם, הנני נעתר להם, להבנים ראשי בעניניהם, באשר אין להם זולתי סמלא מקום הנ' רש"ס ז"ל, ובכך זה הנני שבע רצון באשר נודע לכל כי כן עבודתי להם הוא אך נמלות חסד, בלי שום תשלום נמול, וכבורי נדול בעיר וסביבותיה, לא לפי מעשי, כי קטונתי מכך החסדים, אך זכות אבותי היא שעמדה לי ובו ית"ש בטחתי, כי לנצח לא ירפני וקא יעובני אמן. (ע"כ דברי הגאון הגדול זצ"ל והנה טועם סחזיק את המרובה לסבונים דבר מתוך דבר, ולמותר הרביים, כי ספורסם הוא בקצוי תבל ושמעו הולך ססוף העולם ועד סופו וכסותו הספירותו בכל קהלות הגולה, ואפריון נכסיה להרה"ח שמו נח יר' שמסר לי מכתב הגאון ז"ל

(לדפוס)

הרבה ב"המליץ" "העולם", השלח" ובהוורנל הרוסקי "רוסקאיא באנאמ". ברוכוב. הרב דר. מרדכי.

חכם וסופר נעלה, אחיו של הרה"ח דר. א"מ הנ"ל, נולד בשנת תרמ"ב לאביו הנ"ל, ויתחנך בתורה והשכלה, וירכוש לו בקיאות בחכמת ישראל וחכמת העולם באביב ימיו, ובנמרו חק למדו בבזיל (שווייץ) בתור דר. לרפואה נסע לברלין וישתלם בחכמת רפואת העינים שהיה לסומחה גדול בה ונתקבל לרפוא בהגמנסיה העברית ביפו ומיטבו ב"תל אביב". באו ממנו הרבה מאמרים ב"הד הזמן" בשם מ. אסיא, מאחיו הוא נ"כ הרה"ח דר. אלכסנדר ברוכוב רופא"שנים בנארווא אצל פטרי בורג, שהוא נ"כ חכם וסופר.

בעירו הנדולה וסביבותיה והוא אהוב וחביב בגלל צדקתו ומדברותיו הלוקחות לב ונפש.

ברוכוב. הרב דר. אהרן מיכל הכהן
רב גדול ומופלא, חכם וסופר מפורסם, נולד לאביו הנאון ר' אבא יעקב הכהן בוויילנא, שניפישאק בשנת תרל"א (1871) ויצטין במעלות רוחו הנפלאות עד כי בהיותו בן ט"ו שנים היה בקי בששה סדרי משנה עם סס' ברכות עם כל התוס' הרי"ף ורבנו יונה, ויקשב לקח בוולאזין מהגאונים ר' נצי"ב ורח"ה"ס, ויהי מוסמך כבן עשרים שנה, ויעש חיל גם ביריעות העולם וילמוד שפות שונות, אח"כ למד בבמרה"ה בבערו (שווייץ) ויקבל תואר דר. לפלוסופיא, ויבחר להיות מזכיר ועד חו"צ באודיסה, כתב מאמרים

ג

גאווירין. הרב ר' משה אליעזר
(גאווירינאווסקי) בברוקלין.

הרב הנאון החרדי המופלא ובקי נדיב ורב להושיע, תורה רחבה ונדולה בו התלכדו נודע בגלילות ליטא בשם ר' משה לזר מאסמילעוויצער, נולד בעיר זעמיל גליל סלאנים כ"ז סבת תר"ט אביו המופלג והנדיב עושה צדקות וטהר כב ר' משה אליעזר מת קודם שנכנס לביתו של א"א ונקרא על שמו, ויתחנך ויתנדל אצל א"ז אי"ש שוע נניד ונדיב הר' נפתלי הערץ למשפחת גאווירין הנכבדת ומיוחסת ונודעת גם היום לתהלה בסלאנים שהוא מנכדיו של הרב המאוה"ג המפורסם ר' אידל מו"צ

גאווירינאווסקי הרב ר' ברוך בענדעט
הרב המופלא, חכם צדיק ועשיר מנדיבי ישראל במאסקווא, ומנוע גדולי יוחסין (בנו של הגאון המפורסם ר' יששכר בער ראבינאוויץ אבד"ק שוועקסנא ואחיהם של הגאונים ר' אברהם אבא טשה אבד"ק מאזילאן ור"ש האבד"ק יעלאק) הצטין ביראתו והתמדתו בתורה ויקדיש רובי עתותיו לתעודה ולטובת הפרט והכלל, וחבר חבור יקר בחכמת ישראל, ונפטר בשנת תעריב, וכבוד גדול נעשה לו במותו, הוא היה חתנו של הרב המופלא בנדבותיו ראשון לציון ר' סלונימוס זאב וויסאצקי ז"ל, (עי' תולדותיו בח"א מספרנו „דור רוס"ס אות ו').

בסלאנים בזמנו של הנאן הר"ב אשכנזי (ואמו של הרב"ג ר' אירל היתה אחותו של הרב הגדול החסיד המופלא ר' נחמן ראדווי ווילנער), ואמו, גם היא ממטפחת-יוחסין בתו של הרב הגדול המופלא ומפורסם ר' חיים הכהן שהיה נודע בשמו ר' חיים ארלינער (שהיה הרב ר' חיים ארלינער כצד אמו, נין ונכד להגאון הצדיק השר הנודע ביהודה וגדול שמו בישראל ובעמים מקורב למלכות ר' חיים זאלדקער, אבי המשפחה המפורסמת ונכדה עליאסבערג מאיוועניץ, והיו לו י"ג בנים גדולי ישראל וז' בנות נשואות לגדולים, ואחד מהם הוא הגאון הגדול המפורסם בזכרוננו הגדול ובקביאותו הנוראה והכם מובהק בהיות העולם ר' יוסף צבי הכהן האבד"ק זעביל).

בהיות הנער משה אליעזר כבן י"ב שנה כבר הכירו בו כי לגדלות נוצר והנאן רשכבה"י ר' י"א מסלאנים בעל עסק יהושע נסחו אז בסוגית אין מורידין קרוב לנכסי שבוי ויתפלא על כשרותו חזיו הנפלאים, וילמוד אצל הרב הגדול החריף ר' שלמה ר"מ בועזיץ ויסע אה"כ כוילנא וישמע לקח בתלמוד ופוסקים מהנאן הגדול הצדיק ר' סאקאוויץ המד"א בבמ"ד הנר"א ז"ל, ויוסף חילו לאורייתא ויהי בקי בש"ס ופוסקים, וע"י שמעו הטוב לקחתו בהיותו בן ח"י שנה לחתן בעד בתו הנביר המפורסם והגדול הנודע בליטא ר' בנימין מיניץ מאדיבוסיצינא, ובשבת הצעיר על שלחן חותנו הרבה ללמוד מתוך עושר וכבוד וטוב לב ויהי לחבר לניסו הנאן הנ' הצדיק ר' משה נראדענסקי (ע"ע), בשנת תרכ"ט"ל שמש

את הגאונים ר"י סלנטר ור"י לנדא ראבד"ק ווילנא, ויבא בכתבים בחד"ח את הגאונים ר' ברוך מרדכי ליבשי ר"א מקאוונא, ר"ל פערילמאן (הנדוכ) ר"י ליפמאן ממיר, ויהי ביתו הכנוי לתלפיות בהצר משכנו מסטילעוויץ פתוח לרוחה כנדוכי תורה וחכמי ישראל ועניי אדם אשר דרשו עצתו או עזרתו ועזור גם הרבה לעניי עיר קלעצק שכנתו, ויהי אהובו ורעו של הגאון הגדול החריף המופלא ר' שרם דובער האב"ד שמה, ויפלא עמו חסיד וישתעשע בחברתו, תרס"ד בא לאמריקא ויסד לו עם בניו בימ"ס גדול לסמי מרפא (אפאטהקעק) שממנו מתפרנס בכבוד ועושר וגם בארץ החדשה עוד הוסיף לעבודת הקדש ומעשה הצדקה ועוסק הרבה בענינים כללים וצבוריים ואילו רבים ידרשו.

ככ"י הרב הגאון החריף הזה חיה רבים בכך מקצעות התלמוד שנו"נ עם גאונים רבים, ה' יזכחו להוציאם לאור כשטחת לב אוהבי תורה כי גדול זה האיש ושמו מחלל בשערים המצוינים בהלכה.

גאטליעב. הרב ר' שמואל נח.
הרב הגדול המופלא החכם השלם שר"ב מפינסק (בנו של הרב המופלא בתורה ובמדות וצדיק בדרכו ר' דובער, שהיה בקי בע"ס בכל ששת סדרי המשנה ונפטר ז"ך אדר א' תרנ"ד) איש סודו ועומד על יד ימין קדשו של מרן סבא קדישא רב רבנן וגאון גאוני הדור, כחד מקמאי, רבנו דוד שליט"א פרידמאן מקארלין, חבר ואספן והו"ל ספר „אהלי שם" הכולל

תולדותיהם ויחוסיהם של רבני הדור וגדוליו מכל תפוצות ישראל באירופא, אסיא, אפריקא, אמריקה ואוסטרליה עם תויהם (כתבותיהם) ונדפס בפניסק בשנת תרע"ב. (ברם זכור לטוב על עבודתו הגדולה בקבוץ ספרו, והוא ספר החיים, היו לרבנן רישי כלי וגלותא, דיונא די בכל אתר ואתר, והוא מלאכה קשה וסעולה וגם הכמה ואכזות רוח ונפש נקיה ודקה מן הרקה שעסקו בה גדולים יחידים שבדורות הקדומים וחמאחרים, אבל שלא כהוגן עשה כי השתמש בקודש ובחור יהודי ובמקום גדולת הספר ורוב ערכו, שם ענותנותו ושפלותו והטעים סעלתו ברישיות לועזיות של האדרוסאות ובחודעיות מהירי הספרים הנוכחים שאין מקום בפנים ספר שנועד לסברה רוחנית גבוהה, וכך היא דרך התגרים ולא בסחרנים היא).

גאלד. הרב ר' זאב וואלף.

הרב הנאון החכם השלם והמטיף המופלא מגדולי הרבנים האורתודוקסים באמריקה ראב"ד ודרשן דבהמ"ד הגדול „בית יעקב אנשי שלום" דברוקלין, נולד לאביו הנאון הגדול המפורסם פאר הדור ר' יעקב מאיר האבד"ק מאריאמא פאל (ע"ע) כ"ה שבט תרמ"ד בעיר שצוצין (פ. לומזה) ויקבל רבי תורתו מאביו הגאון שלמדו מקרא משנה ותלמוד ונפ"ת ויסתופף זמן קצר בישיבת מירא בצל תורת הנאון מאור הנולה מרן אליהו ברוך קמאי ויעש חיל בנעוריו כי ברכו ה' בכשרונות מופלאים, בשכל חד וחריף, בהבנה עמוקה וישרה ולב נכון ועם אלה הצטיין בשקידה רבה בתורה ויתפרסם לתהלה בעירו ומביכותיה,

ובעודנו צעיר כבן י"ט שנה סמכהו אביו הננ"י והנאון הגדול החריף ר' אליעזר ראבינאוויץ מר"א במינסק. תרס"ה בא לאמריקה ובאותה שנה נשא לו לאשה את בתו של הרב הנאון החכם ר' משה רייכבעד ז"ל אבד"ק יוטיקא (נ. י.) (ע"י תולדותיו בספרו „חכמי ישראל באמריקא" אות ר' ונפטר י"ג אייר תרס"ה), תרס"ח נתקבל לרב בפרייטש שיקגא ויעש לו שם גדול בדרשותיו הנפלאות, ואחרי שרתו שמה בקדש שנה אחת קבלתהו ערת ישראל בסקרענטין והסביבות לאב"ד ודרשן במשכנת י"ב מאות שקלים לשנה בהרף תרע"ג נתקבל בבכור גדול לראב"ד ודרשן בבהמ"ד הגדול והמפואר, בית יעקב אנשי שלום" שבברוקלין במשכנת של נ' אלפי שקלים לשנה, וליום עכותו על רבנותו זו קרמהו בשבוע והלל הנאון הגדול הצדיק והחכם, פאר הדור, ר' הלל הכהן דר. קליין הי"ו והרב המטיף הגדול ר' צבי הירש מאסליאנסקי הי"ו, כי תפארת הוא לעדתו הגדולה ובו תתנשא כי הוא כהיל השלמות ונפישולכו מסורים לטובת עמו אשר אהב וה' חננו בלשון למורים מדברת גדולות לעשות נפשות כתורתנו ודתנו המדוישה ולקרבן לישראל ואוריינתא. ונוסף על גדלו בתורה כאחד הרבנים הגדולים המובהקים עוד גדול הנהו במעלות ומדות טובות, אהוב לבריות ונחמד למעלה.

הרב הנאון הנעלה הזה, יסד בבהמ"ד „בית יעקב אנשי שלום" חברה ש"ס גדולה אשר בה יגיד שעורו יום-יום בהלכה ברורה בפלפול וסברא, בחריפות

ויקבל תורת החכמים ר' משה אריה בלאך, ר' בנימין זאב באכער, ר' יצחק יהודה גולרציהר, ר' יהודה ליב בלוי ור"ר קויפמן, ושנ מבמ"ר החכמה בעיר זו, בשנת תרס"א, תואר דר. לפלוסופיא, תרס"ג נסמך מרביתו להוראה ואז בחרו בו הפהלות, שמנטשורא, ארשהוא, ואוהג ויבהו פאר בק"ק האלא עד ט"ו מ"א תרע"ב, ואז נתקבל בכבוד לרב ומטיף לקהלות קאראנשבעש וטאטא, והוא רועה ישרון בתורה ובחכמה במשפט צדק ומישרים, הרה"ג החכם הזה חבר ספרים רבים בתורה וחכמה, ונדפסו מהם "רשב"ע נגד הישמעאלים", (בודפסט תרס"א), "מדרש שמואל", (ס. וואראהל תרכ"ג), "ראשי משפחות היהודים במחוז זעמפלין" ("אוהעל תרע"ע), "התיסדות הח"ק באוהעל" (בודפסט תרע"ב), "ר' פנהס לוריס" (כנ"ר) נתינות דרבני ימי היהודים במחוז זעמפלין" (אוהעל תרע"ג) וכתב הרבה ערכין ב"אוצר ישראל" לידידנו הרה"ח ר"ד אייזענשטיין וכתב מאמרים רבים ב"הצופה מארץ הגר".

גאסטער, הרב ר' משה.

רב וגאון מפורסם ומוכתר בכתר חכמה ורב פעלים מגדולי הרבנים בדורנו אב"ד לקהלות הספרדיות והפורטוגוזות בקונדן, נוכד בשנת תרט"ז לאביו הר"ר אברהם בעיר בוקרסט הרומינית נתחנך בתורה ולמודים כוללים מיכדותו מתחלה בארץ מולדתו ואח"כ בברסלוי ולפיציג ובשנת תרל"ח קבץ תואר דר. לפלוסוסיה בער ספרו ע"ד הפלוסופיא הרומינית. ואח"כ נסמך גם לרב ומורה, ויתקבץ

ובקיאות ועשה אזנים לתורה, כי רבים מן התורנים ומופלגי התורה נאספים ובאים לשמוע תורת רבם האהוב, והוא יסר נ"כ תלמודי תורה אשר בו יקבלו לקח איזה טאות ילדים וילדות להפיץ ביניהם תורת ישראל ודברי ימיו ולעודר בלבבם אהבת עמם וקדשי אומתם יהי ה' עם הנאמן הצעיר הזה, וירום כזית יהודי להפיץ תורה ודעת.

נאלדבערג. הרב ר' קלונ' יום קלמן רב גדול ומופלא בתורה ויראה, בה"ר ר' יצחק אייזיק מקלעצק ממשפחת יוחסין, ומנכדי הנאמן החסיד ר' נחמן ו"ל שהיה נורע בדורו של הגר"א בשם ("דעד קלעצקער תהלים זאנער") מתלמידי מרן הנצי"ב זצ"ל. ובכ"י תרושים רבים בהלכה.

נאלדבערגער. הרב דר. ישראל.

הרב הגדול המופלא בתורה ומעוטרי בחכמה רב דעיר טאטא בארץ הגר, נוכד לאביו הר"ר בנימין (ב"ר מנשה מצאצאי הנ"ר דוד דייטש (מוכא בנו"ב) ומתיחס לר"י החסיד ז"ל, והיה חכם גדול במקרא ובתלמוד) בעיר באטארקעס, ט' תמו תרל"ג, אמו הצנועה מרת פיגילא נראסס היא מנכדות הגר"מ בנעטוהחכיצ. למד אצל אביו ו"ל ואח"כ אצל הג"ר צבי שניטצער בקאמאראס, כבן י"ד הלך עם אחיו הגדול הר"ר אברהם גרשון לשיבת פרסבורג של הגר"ש בונם סופר ויסתופף בצל הנ"ר דוד נייטמן הראב"ד שם שהתאכסן בביתו, ומשם בא לפ"פ ע"ג מאין ויקשב לקח מהנ"ר מרדכי הורוויץ, אח"כ נכנס לבמדה"ר בבודפסט

דאורייתא וחדושיה באו ברוב המאספים הרבנים והמה מלאים חריפות ובקיאות בכל מקצעות התלמוד והפוסקים, ובאה הסכמתו על הס' "טללי אורות" לרחמיא הנאון החכם הבולד ר' אברהם רעזניק מקיבו אב"ד דאסהאבאד (ע"ע). (ובכאן תשובה לרב אהאי נאון יצ"ו על דבריו הנאחזים מיום א' סיון תרס"ה בנידון התמונות של גדולי ישראל אשר עסקתי אז בהוצאתם, ופקפק הי"ו מדברי הנאון בעל יע"ד מובא בפ"ת ביו"ה וכן ערער הרעב"ן (סי' ק"א) בתשובותיו, ולירד' אין אני רואה בזה דבר לרעותא מטעם פשוט דמנהג הוא שנחנו בו גדולי עולם מעולם ונס תמונת הנאון רש"י פאדווא, היתה והוצבה בבית מדרש א' (ע"י פלג מים ו') ותמונת הנאון ר"מ חפץ באה בס' מלאכת מחשבת (וויניצא ת"ע) ושל הנר"י אבוהב בפ' עה"ת (אמשטרדאם תמ"א) ושל הרב ר"א הכהן בס' כהונת אברהם (וויניצא תכ"ט) ושל הרב ישר מקנדיא באלים (אמשטרדאם שפ"ט) ושל הנאון בעל מעשה טוביא (וויניצא תס"ז) וראיתי בהקדמת הס' רי"א מודינא שהו"ל ירדי החכם המופלא והמבקר הגדול ר' נחמיה שמואל ליבאוויטש הי"ו שהשב עוד שמות נאונים וגדולים שנמצאו תמונותיהם ובתוכם מצא תמונת הנאון חכם הרזים רי"א מודינא, וכבר זכינו ח"ל בזמננו להתנלות עוד תמונות רבים מן הנאונים גדולי הדורות האחרונים, ובפרט תמונת אבי המערער בזה הנאון יעב"ן, הוא הנאון, ראש הנולה, ומופלא בחסידות רבנו צבי אישכנזי בעל החכ"צ,

בשנת תרמ"א למורה השפה וספרות הרומינית בבמדה"ח בבוקרסט וכתוב מאמרים הרבה ע"ד ספרות ארצו ויכבדהו המלך באות הכבוד המצוין "Bene Mereuti", ויהי לחבר בהרבה חברות מדעיות ברומיניה, תרמ"ה גורש מארצו ע"י הממשלה וילך ללאנדון ויהמנה לפרופיסור באוקספורד לתורת שפת יונית ואז בקשתהו ממשלח מוכדתו לשוב אליה, אבל לא חפץ הרב הגדול לשוב ולמחול על כבודו שחולל, תרמ"ז נבחר לרב ואב"ד ראשי לאנדונות הספרדים הפורטוגזיים בלונדון ומאז עומר על משמרת קדשו לעבוד עבודת התורה והדת, והוא לוקח מקום בראש כל המפעלים הפרטיים והכלליים של אהינו ושמו גדול ומהולך בתור עסקן ורב פעלים עושה ומעשה, יהי ה' עמו! הנאון החכם הזה הו"ל הספרים: "דברי הימים לירחמיאל" (עפ"י כ"י מאוקספורד) "חברא דמשה" ..התנלות אברהם" נוסחא חדשה לספר "יהודית" "שתי נוסחאות חדשות לס' טוביה" ועוד, וכתב מאמרים רבים גם באנגלית, צרפתית ואישכנזית בחכמת ישראל אשר ברכה מרובה בהם לחוקרי קדמוניות ישראל.

גאורדאן. הרב ר' יעקב.

נאון גדול- וחרף מופלא, פאר ישראל, מתושבי העיר סוויטפארט באנגליה, מקדיש רוב ימיו ועתותיו לתורה ולתעודה, תוסף רבנן ומוקיר חכמי ישראל ועוה"מ בקדש, כי ברכו ה' בעושר רב וכן נדיב ובו תורה וגדולה, ולא עשה תורתו קרדום, עושה צדין ופרחים ומשתעשע בפלפולי

נר ישראל מן משה דאנישעווסקי אב"ד ור"מ אז בסוויר (ואח"כ בסכאבאדקא), וירכוש בקיאות גדולה בתלמוד בבלי וירושלמי וכל גדולי הפוסקים הראשונים והאחרונים באביב ימיו, ויקבל סמיכות רבו הנאון ועוד גאונים, תרמ"ג נתקבל בעצת רבו לאבד"ק מיכילישאק, ויכהן שמה פאר ג' שנים ואז בא לשבון כבוד באונסטאו (פ. סובלק) ואחרי שרתו בקדש שמה ט' שנים מנתהו ערת ישראל באוסטראו (פ. לומזה) לרועה אבן ישראל ויחזיק, מישרתו שמה ז' שנים, תרס"ב נתקבל כאב"ד ור"מ דסמארנאן (פ' וויכנא) עיר ואם בישראל.

הנאון האדיר הזה, הוא כליל התורה ומופלא במדעים וחבר ספרים הרבה בכל מקצועות התלמוד והפוסקים, חקירה ומדע, ונדפסו מהם: "דגלי יהודה" בדרוש"ש"ת, "דבדייהודא" שו"ת, "תשובות יהודא" ובהיותו שלם גם ביריעת שפ"ר חבר ברוסית שני ספרים, ע"ד החסידות והתלמוד להגל אשמת בני בכרשם שהעליכו על התלמוד עכילות שוא ועל החסידות כי מחזיקה הם כתה נפרדה מכלל ישראל וכו'. והגדול שבסופרים הרוססים ל. טולסטוי השיב להנאון תודות מאליפות על שני ספריו אלה שבהם האיר עיניו בנוגע להתלמוד והחסידות.

גברן. הרב ר' אלחנן אליעזר. הרב הנאון המפורסם ודרשן מופלא אבד"ק דובלין (אירלנד) נולד לאביו ה"ר שלמה ט"ז סיון תרכ"ד, למד אצל הרה"ג ר' זאב חריף מסאז'יק, בעל

ונעשו כלן בודאי לכבוד התורה שעץ חיים בימינה ולקים והיו עיניך רואות את מוריד, ואתכונן כי אחרי שטנהגם של גדולים הוא בודאי בצדק הוא ואפילו מנהג שצוחו עליו גדולים אם נהוג נ"ב עפ"י גדולים אין לבטרו ע"י ב"ח (או"ח סי' ס"ח) ואפילו לדעת הפוסקים דמנהג נגד איסור לא מהני ע"י רשד"ם ה"ע (סי' קכ"ט) אבל בזה אין האיסור רק בתמונות בולטות, ולא באופן הנידון, וגם האבנים שמהן מרפיסים התמונות כפי שראיתי בעיני ונוכחתי היטב אין הצורות בולטות בהן וע"י י"ד (סי' קמ"א) ובס' ש"ח מע' אבלות (אות ו') מאספ"ד ע"ש.

וכאשר עאלתי בזה דעתו של מר ידידי הנאון הגדול כליל התורה ונזר החכמה ר' ברוך הלוי עפשטיין שליט"א שהאיר עיני רבבות אלפי ישראל בספרו הבהיר "תורה תמימה" השיב לי ברברי קדשו: "ובאמת כל עוד שאין התמונות בולטות ואין ציורן נכר מכל עבריהם וכך מעשיהן רק ע"י כחל ושרק אין כל יסוד עפ"י יסודות התלמוד והפוסקים אף שמץ חשש איסור ונאמנים הם כל גדולי ישראל וצדיקיו שנצטירו תמונתם שלא היתה תקלה באה על ידם".

גארדין. הרב ר' יהודה ליב. גאון אמתי, וחכם כוללי, מגדולי הדור אב"ד ור"מ דסמארנאן, נולד תרי"ג גרעזיצא (פ. וויטעבסק) לאביו הרב המופלג ר' מאיר אבא ויקשב לקח מהרה"ג החו"ב ר' ירחמיאל זיסקינד הכהן בעירו וסמנו בא לקבל תורת הנאון

ליוספרי נתפשטו ברוב הארצות והמדינות וביחוד בין רבנים וחכמי התורה, מצאתי דאיתי לידי להזכיר בזה מענין השבת הנדול והמוקדש שבמעניני התורה המוסרית וההניגונית, ושבדורנו מחויבים נלשאי דגל תורתנו ביותר לזרוז עליו, ואולי תגולגל זכות על ידי וסמזכי הרבים יהיה חלקי, ומענין לענין אבוא עם הספר מה שדרשתי טוב לעמי במקלות עם יראים ושלמים בכהמ"ד הנדוק "בית ישראל, בעיר בראנוזויל, אם בישראל, (כן ירבו) בש"ק חשא תער"ב, על מה שנאמר בתורה (שמות ל"א-ו') ושמו בני ישראל את השבת לעשות את השבת כדורותם נו'. ומן הראוי היה לתורתנו הקדושה לאמר אך ושמו בני ישראל את השבת לדורותם אחרי כי היובה שק שמירת השבת היא בשלילה המעשים והעדרם של הפעולות והמלאכות? ומהו שהוסיפה מלת "לעשות"? ורבנו אברהם בן עזרא כנראה מדקדק בזה ומתעמק לישבו בדברים בלתי מאומתים.

ובאמת השכיחה התורה הנצחית לנלות הסוד הנעלם שבשמירת שבת כהלכתה, שאינה תלויה בקיום השלילות וההעדרות לבד כלומר אך בהסתפקות אי—עשית המלאכות בהפעולות שאסרתן התורה או אסרון החכמים הקדומים בסנים וגדרים—כי בהיות השבת אחד מן יסודות התורה העברית היותר חזקים ושונאינו האויבים את ישראל בנפש, משתדלים באמצעים ואפנים שונים איד להסיר את עמנו משמירת השבת, כל אופן ואמצעי לפי חקי הארצות השונות

"רביר חזק" והנאונים רנצי"ב ורחח"ס בולאזין ואחרי נשאו אשה את בת הר"ר טוביא גרשון זאקס קבל סמיכות הנ"ר יוסף יפה מנורד, זר' אבא ווערנער מלונדון, זר' נפתלי הכהן אדלר. תרנ"ח נתקבל לאבד"ק קארדיף, תרנ"ט נקרא לכהן פאר ברובלין ומאז ינהל עדתו בתורה וצדק ושמו נודע לברכה, בכ"י יש לו ספר על הדורות בש"ס שדרש בשעוריו בחברה ש"ס בעיר, ועוד ספרים שונים בהלכה ואגדה, (ורב אחאי הנעלה הנאון יצ"ו בא בחרף ש"ז בתשובה מיראה בעתן א' יהודי שבא לנלות פנים בתורה שלא כהלכה במלתא בלא טעמא לטהר מטאים ומחללי שבתות בפרהסיא העושים שבתם חול בבתי החרושת והמלאכה משום דמלאכה שאינה צריכה לנופה היא (שבת ד' צ"ג) ותמיהני על צדיק שכמותו איד עבר על מקרא מלא אל תען וג' והוא מעשה לסתור ובפרט בעדן רתחא כוז ושעת ההמרה שעפ"י הוראת חז"ל מס' (סנהדרין דף ע"ד) בפרהסיא אפי' על מצוה קלה כו'. ועת הנורה היא עתה ועי' רבנו הרמב"ם (פ"ה ט"ה יסוה"ת ה"ג) וכל הדברים הלא שלא בשעת הנורה אבכ בשעה"ג כו'. ובנמ' חולין (דף ה') ובפסק רבנו הנדול (פ"ל סה' שבת חט"ו) אבל המחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעכו"ם, ומה יענו לדברי רבותינו בעלי התלמוד, (במכילתא פ' תשא) וכן אתה מוצא שכל דבר שנתנו ישראל נפשם עליו בנן שבת כו' הרי אלו נתקמו בידם. ומאשר זכות אבותי הקדושים עמדה

ושבה נתפזרנו וכפי טעמי העמים למיניהם, לפי דורם וסקומם ובערמה יערכו מלהמה על דתנו, לפי מושגי חייהם ומעמדם, ושלזאת באה אזהרת תורתנו הקדושה, כי גדולי העם העברי העומדים על המשמרת יפקחו עיניהם על תעלולותיהם ויעשו מה בחיוב, דור דור כפי הנאי חייו, ואפני מצבו החומרי לקיום הישבת ושמירתה, ונדרו נדרים גם הם ויחזקו חקים מקבילים לעמת חקי עמי הארץ ותנאיהם הם, שבהם באו ללכדנו ולהעבירנו מקדושת קדשי הקדשים הישבת — באופן שנעמוד על נפשונו ונישמרה מהלכה — וזהו לעשות את הישבת קדושתם, כלומר "שיעשו" מה בשביל הישבת שיקיפוה בשמירות ונדרים כפי הדורות המשתנים באפני החיים וזרמיהם הזורמים, והם הם דברי רבותינו בתלמוד (ביצה דף ט"ו) זכור את יום הישבת לקדשו, זכרהו מאחר שבא להשכיחו, שתכן הכוונה בזה הוא, כי חז"ל שהסתכלו הטיב בטיבם של העמים אשר בתוכם גלינו, ויראו באספקריא מאירה מחשבותיהם אך להעבירנו מעל דת קדשנו, ששבת היא אחת ממוסדותיה העולמיים, והמה מתאמצים באפנים נפרדים להשכיחנו מאתה, והיטכילו לבון זאת בתורה בסלת "זכור", "מאחר" כלומר האחר, הצר הצורך ואויבנו נפש (עיר ס"ש לא יתיה לך אלהים אחרים, כלומר של אחרים, והם העכו"ם) שהוא בא בדרכים שונים ונבדלים "ל השכיח" את הישבת, ולהשבית זכרה ובאה מצות התורה זכור — כנ"ל פקח עין וראה,

ואל השבח את האורב מאחריך הצורך לנפשך. יברך אלקים את אחינו הגדולים בכל ארצות הנולה שנתעוררו בזמן האחרון ליסד חברות "תומכי שבת" כהנן על שארית פליטתנו, וגם בנויארק נוסדה חברה כזו ובראשה עומד הרב הגדול, החכם הכולל, צדיק בדרכיו ורב פעלים ר' דובער דראכמאן שליט"א ושרם הרבה מאוד

גוֹנֵה־חַיִּים. האדון בְּנִימִין (בנדרזמין) מעשירי ישראל אשר באמריקה הצפונית, נטבע באניה "טיטאניק" ביום א' לסדר תו"מ תער"ב, מסר נפשו על קדוש השם וברגע שראה את האניה המלאה זה אדם מדלי העם שוקעת ויורדת מצולה הצליח להציל יקדים קטנים ונשים חולות וקהל שבים בשיט — מפלט שנצולו ברחמי ה', ותוא מת מות נבורים, הוא א' מן האחים המפורסמים גוֹנֵה־חַיִּים אשר להם מכרות רבות בארצות שונות ובפרט באמריקה, ושעשרם נערך למאות מיליונים שקל, ולא הועיל הון עברה וזעם, יום בו ירדו מצוקות כ"ז מאות איש ואשה נערים ונערות, בן מ"ז שנה היה במותו.

גודמאן. הרב ר' יעקב.

הרב המאוה"ג, החכם השכם אבד"ק דוֹשֶׁרֶסִי סיטי ובוירלינגטאן, נולד בביא-ליסטאק לאביו ה"ר ישראל בשנת תרל"ד והתגורר בפתח תקוה ואח"כ בא לאמריקה והיה לרב בדוֹשֶׁרֶסִי סיטי ט"ו שנים ואח"כ כשנה בבוירלינגטאן בטקום הרב הנאון ר' ישראל ראזענבערג, נפטר ביום ו' ע"ש"ק שמונת כ"ב טבת תער"ב,

ראווסקי ומהרב ר' יעקב גוטקאווסקי ומהרב הנאון ר' שמחה נארבאר וכעת במאנטריעל (קאנאדא), ויצטיין בבשרונותיו המופלאים ובהתמדתו עד שבהיותו כבר שבסיר היה בקי בג' סדרי התלמוד מועד נשים ונוסין, ואז בשנת תרס"ב בא להסתופף בצל הנאון הגדול והחריף המפורסם ר' משה מרדכי עפשטיין הי"ו האב"ד ור"מ דסלאבאדקא בושיבת המוסריים, וישקודשמה בתלמוד ופוסקים שנתיים ימים ויצא שמו כתהלה בעיר תורה זו, תרס"ה בא לאמריקה וילמוד ב"שיבת הק' "רבנו יצחק אלחנן" בניירס שנתים ימים בשקידה עצומה ועם כמודי הקרש התעסק גם בלמוד שפת אנגלית ויעש בה חיל רב, תרס"ז קבל סמיכות הנאון הגדול המפורסם החכם הכולל צדיק ונשכב כש"ת מוהר"ר הלל הכהן דר. קליין הי"ו הרב הראשי להאונגארים החרדים בנייארק ומאת הנאון הגדול החריף המופלא ר' שמואל צבי וויין (הנודע בשם הרב מאיזיאן) ומאת הג' הגדול המפורסם אוצר כל מדה טובה כש"ת מוהר"ר משה זבולן מרגליות הי"ו ונסמך בפומבי בבהמ"ד הגדול לאנשי קאלוואריע ברהוב פייק בנייארק, ואז נשא אישה בת הרב הנאון המופלא ר' נתן נטע הורוויץ רב ואבד"ק זכרון אפרים בנייארק, תרס"ה נתמנה לרב בק"ק אטלאנטא גא. ואחרי שרתו שמה בקרש שנח ומחצה נתקבל בכבוד לרב ואב"ד בפהמ"ד הגדול בסקרענטאן במקום הרב הנאון החכם ר"י איסקאל-סקי (ע"ע).

נדפסו ממנו חרושים במאסף בירושלים ובכית ועד לחכמים מהרב אבראמאוויץ, היה מצוין ברוחו הטהורה ומדותיו היקרות, תנצב"ה.

גבוהה הרב ר' בנימין ברוך.

רב וגאון מופלא בעומק העיון, חכם וחוקר, אב"ד לקהלת "חתם סופר אנשי טישענסטאהאוז" בנייארק, נולד לאביו הר"ר אברהם יהושע העשיל בסאטמאר (אונגן) בשנת תרט"ז, הסתופף בצל תורת הגאונים ר' מאיר פערלעס ומהר"ם שיק ויקבל בעודנו עול ימים סמיכת הנאון ר' בנימין זאב מאנדלבוים, ויתעסק גם במסחר ולא הפץ להתפרנס מהרבנות תרס"ס בא לאמריקה ונבחר בכבוד לאבד"ק "חת"ם סופר אנשי טישענסטאהאוז ושמו נודע ומהולל בתור רב וגאון מצוין אשר בו תורה רחבה עם חכמה נעלה התאחדו. חבר ספר גדול ורב הערך בשם "שיטה מקובצת החדש" על כל הש"ס ועשוי בחכמה בעיון ובשקידה רבה ונפלאה ונרפס לע"ע אך חלקו הראשון עם הוספת מאמר גדול ויקר בשם "הלכה למשה מסיני" ע"ד ההלכות שביש"ס.

גוטערמאן. הרב ר' אלחנן צבי. הרב הנאון החריף ובקי והחכם השלם מעוטב בעטרת שם טוב אבד"ק סקרענטאן (פענס). נולד בקאלוואריא (פ. סובאלק) בחדש סיון תרמ"ג לאביו ומופלג הישר והתמים ר' שמעון ארי' "ל סופר סת"ם ולאמו הצנועה מרת אסתר פיגא ויתחנך על התורה מילדותו יקבל רובי למודיו מאבי אמו ה"ר-ברוך טיכאלאווסקי ומהרב ר' אשר גאנמשיע.

מצדיק הרבים "בנימין" ידיד ה' ועמו
 "זאב" יטרף כל אוכלי שה פזורה, איש
 "גלגל" שהעיר צדק ממזרח ואסף נדחים
 ויקרב רחוקים בקונגרסים הציוניים, וכבר
 הורנו חכמי האמת (ב"ר פ' צ"ח), נעש
 בני ישראל אנדה אחת התקינו עצמכם
 לנאולח" והלואי שיתכנסו כל הגליות
 ונקבצו שבטי ישראל לנקבציהם בכל
 הערים הגלילות והמדינות ויש תקוה
 לאחרינתו וכמאמרם ז"ל אם יאמר לך
 אדם שנתכנסו כל הגליות ואין ירושלים
 נבנית אל תאמין (מ"ת חק') ותקות ה'
 מעוזנו כי יקום הדבר וירושלים הרים
 סביב לה, והרי ישראל גדולי הדור יאכפו
 סביבה ודרשו רבותינו (ירושלמי חגיגה
 פ"ג) "בעיר שהברה לה יחדו עיר שהיא
 עושה כל ישראל חברים" ונאולתן של
 ישראל קמעא קמעא (ירושלמי ברכות
 פ"א).

וכבר זכינו לשמוע קול רנה של
 תורה מחוצות יהודה וירושלים כי נתוספו
 ספסלים בבתי מדרשות ע"י חכמי ישראל
 לקיים דברי נביא קדשנו (ישעיהו ב')
 כי מציון תצא תורה ומו"ל (תנדבא"ר
 פ' י"א) אמר הקב"ה לא נתתי לאלואת
 א"י אלא כדי שיקראו וישנו ויעסקו
 בתורה, ומהנדחים בארץ מצרים מר רב
 הביבי אהרן כהן צדק מנחם שמו, הוא
 הנשיא בעצמו הנאון הגדול הכימאי
 דיהודאי, הניעתני שמועה טובה כי עסק
 הוא עם גאוני הדור להחזיר העטרה
 כיושנה ולחדש הסמיכה בקרתא דשופריא
 ע"י דעת הרמב"ם ז"ל (פ"ד מה' סנדרין
 ה"ו) ואין תורה כתורה א"י (ב"ר פט"ז).

הרב הנאון הזה מצוין במדותיו
 התרומיות עושה ומעשה בעדתו ומחזיק
 לטובת הכלל, ונוסף על גדלו בתורה
 היא גם גדול בחכמה ודרשן מצוין גם
 באנגלית וישמו לבדכה ולתהלה בין
 הרבנים באמריקה יהי כזית הודו וקרנו
 תרום בכבוד!

גודלברג. הר"ר יצחק ליב

מגדולי התנועה הציונית ומאדירי
 מפציה בליטא, חכם כליל השלמות
 עשיר רב נדיבות משועי וויקנא ונכבדיה,
 גולד בישאקי (פ. סובלק) י"ב שבט תר"כ
 להורים עשירים ממשפחת יוחסין ויקבל
 חנוך עברי וכללי ויגדל בתורת ישראל
 וספרותנו וידעונו העולם, בכו כ"ג נשא
 לו אשה מאצילי גבירי ליטא למשפחת
 פינס המפוארה מפרוואני וישתקע בוילנא
 והיה לסוחר ועיש עושר רב בצדקה
 וברבות עשרו הרבה לעשות הסד-ויפתח
 ידו כדורש עזרתו וביותר לחבטי ישראל
 משכיליו וסופריו, רבניו וגדוליו, והיה חבר
 פועל בהברות צדקה שונות, וכישנתעוררה
 שאלת הישוב לאחינו בא"י היה החכם
 הזה מן הראשונים הפועלים לטובתה,
 ומשהתחוללה התנועה הציונית הקדיש
 רובי עתותיו חילו ומאדו לקדישת הרעיון
 להושיב נשמות יהודה, וישתתף בכל
 הקונגרסים הציונים ויבקר פעמים את
 מושבת אחינו באה"ק ונתקבל מאחינו
 העובדים אדמת הקדש בכבוד גדול ויקר
 רב, בקונגרס הציוני החמישי נבחר להבר
 ועה"פ הגדול.

(ואור נדוק הופיע ברהמיו ויצר
 המאורות עכ ציון וזרחת שמשו של

פאר השלמים מיאסי, בנו של הגאון הצדיק ר' שלום האב"ד דשם הי"ו, באו חרוטיו בכמה מאספים רבניים ובס' "דרישת האר"י" שהו"ג אביו הננ"י ומקורב י"ל ספרו הנחמד "בכורייתזקאל" כולל באורים נחמדים על סס' אבות (יאססי תרע"א) ובכ"י ספרים שונים בנפ"ת ואגדה.

גוטמאן. הר"ר צבי.

חכם וסופר מעיר יאססי הרומנית חבר והו"ל "מאמר אסתר" כולל השקפה על מגלת אסתר עם שלשה שירים, ונדפס בדראהביטש תרמ"ו.

גוטמאן. הרב ר' שלום.

נאון מופלא בתורה, צדיק חכם ושגם ומפורסם לתהלה. אבד"ק יאססי (רומניה) בנו של הרב הגאון ר' ישראל (הנ"ל), נולד תרכ"ז ויתגר על ברכי אביו הג' ז"ל, ויסתופף בעל תורתם של גדולי ישראל, ויקבל סמיכות הגאונים רשם"ה מברעזאן ורי"ל לנדא מסאדינורא ורא"ב קלוגער, תרג"ד נתמנה לאבד"ק יאססי ושם ינהל עדרת קדשו בתורה וצדקה, הו"ל הספרים: "בית ישראל" "דרישת האר"י" "תפארת בית לוי" עם הערותיו והגהותיו, הגאון הזה הנהו מנוע גאונים ותוא מנכרם של הגדולים אנשי השם רל"י סבארדיטשוב והבעש"ט זיע"א.

גולדברגער. הרב ר' וואלף.

הרב הגדול המופלא בחסידות ושמו נתקשר והיה מפורסם לבעל מופת בדורנו, מעיר באסינאוניד (אוסטריה) נפ' בחדש מ"א תרע"א בן נ"ט שנה.

ומעשה שטן הוא כנרות מדנים בין אחים ולהוציא למלחמה על הציוניות גדולי הדור כרבנו "דור" אי"ש-שכום סקרליו, שהוא נור התורה וגאון הגאונים כחד מקמאי, ומשנהו רבנו חיים הלוי מכריסק שמימי תורתו שותים בכל תפוצות הגולה והקושר תלוי בצואר מלשני בסתר ומוציאי דבה על בניס בונים חרבותינו ובאים עמהם בטרונאי כי אין אלקים בלבכם, ואני המחכה לבנין אריאל זכיתי כי נפל חלקי בנעימים באספת הציונים בטינסק דליטא, עיר גדולה של חכמים וסופרים, באכול תרס"ב, ואשרי עין ראתה כל אלה, ומה נהדר היה המראה הקדוש אשר הראיתי כי נתאגדו הלבבות ונתאחדו הכחות לעבודת הקדש של שיבת ציון ולהרמת קרן התורה, ואשמע את זקן הסופרים ר' מל"ק שחטא בנעוריו בבטוי שפתים נגד קדושת התלמוד, והוא שב בתישובה שלמה והרי סקולו בשם ומלכות, ויהיו ידיו ולבו כאל אמונה וברך, בבואו לאולם האספה, ברכת שהחיינו וקימנו והגיענו לקבוצן גלויותינו, הוא בכה ואף אנו הנאספים בכינו וגוריד דמעות ונישבע אמונים אם אישבחד ירושלים נר.

גוטמאן. הרב ר' ישראל.

נאון מופלא צדיק וחסיד (בהרב הצדיק ר' אריה לייב מסדילקוב וכמעלה בקודש בנו של הרה"ק ר' אברהם זצ"ל), אביו של הה"ג החסיד המופלא חכם ושגם ר' שלום האבד"ק יאסי. (ע"ע) גוטמאן. הרב ר' מתתיהו יהוואל. הרב הג' עדין לגאון ולהפארת

מערכת נ', והוא מלא דבר ה' ונפ' זה לא כביר.

גלאזנקה. הרב ר' אברהם.

נאון גדול ומובהק מגדולי חלמידי הגאונים ר' שלמה קוועטש ובעל "כתב סופר" הי' אב"ד דקלויזענבורג (ארץ הנר) משנת תרכ"ג עד יום מותו כ"ב כסלו תרל"ח. והוא אבי הגאון רמ"ש הבא אחריו.

גלאזנקה. הרב ר' משה שמואל.

נאון גדול מופלא בחריפות צדיק ויושב בישיבה, מגדולי רבני ארץ-הנר ברורנו אב"ד ור"מ דקלויזענבורג, נולד כ"א אדר"ר תרי"ד לאביו הגאון הנ"ל בפרעסבורג ומילדותו נכרו בו אותות נטובה כי לאילנא רברבא יתעבה, קבל תורתו מאביו וכבן ט"ו כבר חדש ח"ת ונמצא אחיכ חדושו מגעריו אלה בין כתב אביו ו'ל, כבן ט"ו הסתופף זמן קצר בישיבת הגאון בעל כתב סופר זצ"ל בעירו. בשנת תרל"ד נשא לו אשה בת ח"ח וגביר נדיב מוקיר תורה ואחר התנותו שם פניו למסחר כי לא חפץ להשתמש בכרתה של חורה, אחרי פטירת אביו ל"בחרתהו חקלה החרדית הגדולה בעירו, ויסמכוהו הגאונים רי"י טט"כ מסינעט ורמ"מ באנעט מדעש ובעל חתן סופר, וזה יותר מל' שנים אשר ינהל עדתו בתורה ומרכיין תורה בישיבה הרמה שיסד ומתעסק הרבה בטובה חככל ושמו גדול ומרומם באהבתו לאמת וצדק, וגדולי הרבנים שואלים ממנו דבר ה' זו הלכה.

גינזבורג. הרב ר' איסר.

הרב הנ' עריו לנאון ולתפארת, חכם ושלם ומסובל במדות טובות אב"ד דפאריטש (פ. מינסק) על מקום חותנו הנאון הגדול הצדיק המפורסם. החכם הכולל ר' חנוך הענדר פרידלאנד, (שלקח את בתו אחרי מותו) והוא בנו של מר שארנו הנאון הצדיק המופלא בחסידות מוהר"ר מנשה גינזבורג מו"צ וראב"ד סמארגאן, מנוע גדולי יוחסין וגאוני ישראל.

גינזבורג. הרב ר' מאיר.

רב גדול בתורה ומופלא ביראה, הסתופף רוב ימיו בחצרות יה וישיבים ועריב בבחמ"ד הגדול בקלעצק למד ולימד לרבים ויגר שעורים שונים בתלמוד וש"ע, והקדיש מעותותיו גם לצדקה ונמ"ח, היה בנו של הרב היקר ר' שאול ממשפחת גינזבורג, ואמו היתה הצדקנית המפורסמת דורתנו זקנתנו פייגע בת אא"ז הרב המופלא ר' מאיר אייזענ-שטארט (עי' אות א') מצאצאי אא"ז הנאון מאוה"נ מרן מהר"ם אייזענשטארט בעל "פנים מאירות", ונפ' בשנת תרע"ב לערך בן ס"ד שנים וכבוד גדול נעשה לו במותו, לזכר עולם יהיה צדיקו

גינזבורג. הרב ר' צבי הירש

מרו"ש צעב.

נאון וחריף צדיק ומפורסם, בו תורה וגדולה התאחדו, מלידי דריבען בנו של הרב הצדיק המופלא ר' אשר דריבענער נדפס ממנו קונטרס יקר בח"ת בשם "הדרת צבי" בס' ש"ח (ח' ט"ו)

ומקורב נדפס ספרו באר יצחק על מס' נטין (ושם ערוכה תולדתו מחתנו האבדיק ס. וואראל), נפטר בן פ"ג שנה ביום ב' אייר תרס"ט, ובבור נדון נעשה לו במותו (והלום ראיתי בי ידידי להר"ג ההכם המופלא רב פעלים ומקבצואל ר' יקותיאל גרינוואלד הי"ו כספרו פארי הכמי מדינתנו הפליא הגדול לתארו והוא קוראו אב לרבנים וכותב כי צדקתו כי ימלך וכי היה גם משורר נפלא וכותב צחות ומליצות).

גליק. הרב ר' שמואל צבי.

הרב עדיו לגאון ותפארת, החכם הישלם והדרשן המופלא, רב בבראנקס (עלייר נויארק) נתחנך ביישיבות שונות ברוסיה וישמש נדוני הרבנים ויהי מופלא בהתמדתו ועקידתו בתורה ובשכנו הוד והעמוק מעוררו ובעורנו עול ימים קנה לו בקיאות בתלמוד ופוסקים ויסמכוהו הנאון הנדול, פאר הדור ר' היים יהודה ליב ליטוויץ אבד"ק סטארנאן בהיותו כבן עשרים, (בישנת תרס"ג). בבואו לאמריקה השתדל הרבה ביסוד ה"קהלה" בנויארק וביחוד ביסוד הועד הרבני של הקהלה, ונבחר אח"כ למוזכיר ועד הרבני שלה, (המונה מספר המשה ושלישים רבנים ובהם גם גאונים מפורסמים לשבח) ויתקבר בכבוד לראבד"ק בראנקס, במדרותיו הנעלות והטעות לוקח לב ונפש, והוא רב פעלים עושה ומעשה וישמו לברכה ותהלה. גליקסמאן. הרב ר' ברוך בנדרט. הרב המאוהב המופלא ומפורסם מלאסק, חבר הספרים נחלת ברוך, בריחי זהב וספר הוכות סננוריא על התלמוד והיהודים, נדפס מחדש עם

הנאון הנדול הזה חבר ספרים הרבה בשו"ת וחדושים בש"ס ופוסקים ונדפסו אף ספריו אלה: "שביבי אש" "חקור דבר", "אור בהיר", "ישנה לשחיטה", "מצה שמורה", "משפט לעשוקים". (ולדידי המעריך והמסדר תוי לי ספרא דרכנא רב האי גאון מרא רשמעתא ואגדתא, בו כתובים פרשות מעשיו ונדולתו, וארא כי פניו כלפי מדרת ולכו לצינון, וצופה נתנהו ה' לעכו הרואה באספקלריא מאירה מה באחרית הימים כי כציון תושע יהודה, בלשונו הצחה, לשון זהריות הוא אומר: "הן החיים מכבידים אכפם על עם ישראל, האנטישמיות מתגברת בכל הארצות ופרנסית מתדלדלת ומתמעטות טיום ליום, שמירת שתי שבתות ועול המסים וצרכי ההייסוביא את עמנו לשבר איקונומי או הלילה לעזיבת הדת ונגד זאת אין תרופה רק בהסתדרות יהודית במדינה יהודית", וכאן מודעה רבא לציוניות שרכים מן הרבנים התרדים כטילים בה טום וכהן גדול במקדש התורה והדת כקדשה ומטהרה והיא משאת נפשו המהורה.) גליק. הרב ר' אברהם יצחק. גאון נדול וחריף מופלא מגאונות ארץ הגר בדורנו, נולד בשנת תקפ"ו ויהי מתלמידיו של הגאון ר' משה פערלס, ויתפרסם לעלוי מלכותו, ויבחרהו הגאון ר' ישעיה בנעט לחתן בתו, ויסמכוהו גאוני ארצו כרב בעורנו עול ימים, היה אבד"ק סאלגאש שלש שנים ואח"כ אבד"ק טאטשווא שנים רבות, וישב תשובות למאות ויהי מנדולי המחברים ונדפסו ספריו באר יצחק על מס' חולין ספר נדול ונפלא בחריפות ובקיאות ושו"ת

גראדענסקי. הרב ר' משה.
נאון גדול והרף, צדיק וחכם.
בהרב ר' נחמן יצחק מנעשוויץ, מתלמידי
מרן הנצי"ב היה חתנו של הנביר הנדיב
ר' בנימין מינץ מאדיבוסיצינא וניסו שר
הנאון ההרף והנביר הנדיב ר' משה
אליעזר נאווריאנווסקי (ע"ע), הסתופף
רוב ימיו בתורה ועבודה ויהי רב מרעים
וצדיק מופלא, התנורר שנים רבות
בהאראדישין, ואח"כ בקייראן (פ. קאווא)
ושמה נפטר זה שנים אחדות לערך בן
ס"ז שנה, והוא חותנו של הרב הנאון
המופלא ר' אברהם הירש קמאי האב"ד
בקייראן בנו של מרן הנאון האמתי רבן
של ישראל ומאור הגולה ר' אליהו ברוך
האב"ד ור"מ רבתיא דמיר.
גראיעווסקי. הרב ר' אשר הלוי.
הרב המאוה"ג ההרף מגדולי
ישראל בעיה"ק ירושלים, דרשן ומפואר
ועסקן גדול לטובת הכלל, חבר ספריקר
בשם שו"ת "ברית הלוי" ונרפס מקרוב.
גראסבערג. הר"ר אריה (לעאפאכר)
חכם וסופר ועסקן צבורי ממנהיגי
עדת ישרון בכוראפעסט (ארץ הנר) ועורך
ומו"ל העתון "אלכנעמינע יודישע צייט-
טונג" שמה, נולד לאביו הרה"ג ר' אשר
(ע"י להלן) בעיר דעלעניעש בשנת תר"ל.
ונתחנך בישיבות אשר בגראסווארדיין,
אונגוואר ופרעסבורג וישתלם גם בכמורים
הצוניים, ויהי לסופר בעתונים אונגארים
וחו"ל. ויקרא אח"כ להיות עורכו שר
העתון אלכג. יוד. צייט. שהופיע נ' פעמים
בשבוע ובכוא העתון לרשותו עשהו
ליומי, וזה ח"י שנים שנבחר לפרנס

הוספה מנכדו הר"ר פ. ז. גליקסמא
מלודו.

גנסין. נה"ר אורי ניסן.

מטובי הסופרים הצעירים ומופלא
בסגנונו הספורי. נולד בעיר כטרדוב (פ.
צרניגוב) בשנת תרמ"ב, ויקבל הנוד
בישיבות, ובאו ציוריו וספוריו ברוב
העתונים והמאספים העברים, והפעולים
בהם הצדה, בינתים, בטרם, ונפטר בקצר
שנים באדר א' תרע"ג בורשה.

געלבערג. הר"ר צבי הירש בר

יצחק אריה ליב.

מסופרי ישראל בגעמבערג ומשורר.
חבר "המתאונן" "תקופת החנים" ובאו
סאמרי בעתונים עברים שונים.

גראדענסקי. הרב ר' יוסף בהרב

ר' נחמן יצחק מנעשוויץ (פ. מינסק)

נאון גדול חרף ומעמיק, מופלא
בחסידות ומתנהג בפרישות, הרביץ
תורה ברבים קרוב לשלשים שנה בישיבתו
הגדולה בעירו, והעמיד תלמידים רבים
ומהם גדולי ישראל, ונפטר שבע ימים
לערך בן ע"ה שנה, והוא אחי הנאון
הגדול הצדיק ר' משה הבא להלן (ואנא
צ"ר התלמידים זכיתי ליהנות מאור תורתו
ולהסתופף בישיבתו הרמה שתי שנים ומהצה
והוא סורי ורבי הסובחק, והליכותיו היו
קדש וחצנע, סגף את גופו בתעניות רוב
ימיו ולא לן בביתו כי- אם משבת לשבת,
התנהג כמנהגי ותיקין והסידים הראשונים
ורבים באו לקבל ברכת יוסף צדיקא ונתקדש
כל ערי הגליל).

גריןוואלד. הרב ר' יקותיאל יודא.
הרב הנדל, החכם השלם, דריש

ומ"מ בעיר מ' סינעט (הגר) נוגד לאביו
הרה"ג ר' יעקב (מנכדי הנאון הנדול
הצדיק ר' שמעלקי מניקאלסבורג) בק"ק
מ' סינעט, ובעודנו יחד הפליא לבב
רואיו בהתמדתו ובכשרונות נפשו הנדולים,
ויעלה למעלה בקדש וישמש את הנאון
דיארמוט ויזכהו בתואר "חבר" בהיותו
בן י"ב שנה, אח"ז למד מאת הנאון
רשכבה"נ מרן משה גריןוואלד אבד"ק
חוסט כשליש שנים כשקידה עצומה
ויהי מלא נדוש בתלמוד, ופוסקים
ויסמכוהו רבו הנאון בסמיכת חכמים,
היה לר"מ ב"שיבה הק' דחוסט תחת
צלו של הנאון חנ"ל ז"ל ומיטם נתקבץ
לר"מ בעיר סאטמאר ומשמה נתקבל
בהשתדלות הנביר הנעלה והמפורסם
ר' מנחם עקשטיין לרב ומ'מ בחברת
„מחזיקי הדת" ות"ת בעיר מולדתו מ'
סינעט.

הרב הנדול החכם המפואר הזה
חבר ספרים נכבדים בתולדות גדולי
מדינתו ארץ הגר, והם: „זכרון לראשונים"
לקורות גדולי סינעט (הרס"ט) „פארי
חכמי מדינתנו" לקורות רבני אונגריה
(תר"ע) „בית יונתן" כתולדות הגר"י
אייבשיץ ובאו חרושיו במאספים תל
תלפיות, וילקט יוסף, מחזיקי הדת. קול
מחזה"ד, שערי תורה, ובשו"ת טהרש"ס
(ח"ג סי' קי"ט), ובכ"י „דברי יהודא"
על חו"מ וס' מי הים על ה' מקוואות
ועוד ספרים כתולדות נאוני ישראל
באוסטריה, (יזכה אני את חכמי ישראל

ואלוף העדה החרדית שבבירת אונגארי
והוא לוקח חלק נכבד במוסדות התורה
והצדקה שמה.

גראסבערג. הרב ר' אשר.

הרב הנאון המופלא בחריפות
ראב"ד דק"ק דעלעניש ובנו הוא הרה"ח
ר' אריה הנ"ל.

גריןבוים. הרב ר' אברהם.

הרב המאוה"ג המפורסם, צדיק
ונישגב אב"ד דהאסאסא כשלישים שנה
הרבה ללחום את המתקנים המהרסים
כל קדש, ובא מכתבו היקר בס' מלחמות
מצוה, והוא אבי הרה"ג ר' חיים יוסף
הבא להלן.

גריןבוים. הרב ר' חיים יוסף.

הרב המאוה"ג. החכם השלם נודע
לתהלה אבד"ק בלאזענדארף (הגר)
בהרה"ג ר"א הנ"ל ומתייחס מצד אמו
להג"ר חיים הכהן ראפפורט, נולד בשנת
תרל"ג בעיר האסאסא. ויקבל תורה מאביו
ומרבותיו הנאונים ר' חנניה יוס"ל ט"ב
ורש"ב סופר ויעל בתורה וחכמה ויסמכוהו
הג"ר קאפל רייד אבד"ק בורפעסט ועוד
נאוני ארצו, תרנ"ז נתקבל לאב"ד
דבלאזענדארף והגלילות, ושמה ינהג
עדת ישראל בתורה וצדקה וישמו לברכה,
כי גדול הוא בתורה וסהולל במעשיו
לטובת הכלל, באו רבים מחרושי הנעלים
ב„וילקטיוסף" „תל תלפיות" ועוד, ונרפסו
ממנו הרבה תשובות ובפרט בענין אסור
שרפת המתים, ובכ"א נרפס פעמים
ספרו הנעלה Das Land welches je-
den Heilig ist.

לח' קדישא שבעה קרואים בעיר מושבו והעשיר את תולדותיו במרגליות טובות, ומו יתן והשכילו רבים מחכמינו, ובפרט מנהיגי ישרון לעשות כמעשה אחינו הגדולים, וכבר עיררו לזה הרב הגדול החכם רא"א הרכבי והרה"ח הכולל ר"ש דובנאוו הי"ו).

גוראנאווסקי. הרב ר' אברהם.

הרב הגדול המופלא החכם הישלב, מרבני נויארק ומילידי פוילין שבא לאמריקה בשנת תר"ל, והיה לרב בבב"נ בית ישראל (רנ"ב מערב רחוב ל"ה) שתיה בה לרב שנים רבות ויקח חלק גדול ביסוד בתי החולים "בית ישראל" ו"בית דוד בנויארק", נפטר בהרף הער"ג והשאיר ספר הכולל פרישת מעשיו ועבודתו במשך ארבעים שנה, והיה ענו וצנוע יהי זכרו ברוך!

שנתנו כבוד לתורה ועושים אזנים לדבריו ומו קדמוניות קהלות הקדש לתת שם ושארית לפארי ישרון, עיני העדות, ופחה הרב הגדול גאון האגדה ר"ש באב"ע ז"ל בספרו אנשי שם, והרה"ג החכם הכולל רא"ל פיינשטיין בספרו עיר תהלה, והרה"ח ר' שחם פעיס והרה"ח ר' מרדכי מרגליות שהודיעו לנו מעט מגדולי דובנא והרה"ח רש"ג נסנבוים והרה"ג רש"י פין ז"ל והרה"ח רה"ג שטיינר שניידער בעד ספריהם מקורות ווילנא, ואני זכותי זה י"ד שנה להנ"ל ספרי רבני מינסק והכמיה' מגדולי אחינו בקהלת הקדש הוו, ועתה הוכיח נפך ספיר ויהלום ידיו ורעי הרב החכם הגדול המופלא, כליל השלמות ואיש זמירות בתורה ומדע לו עשר ידות, גביר אהיו וגדיב על גדיבות יקוב, המהוב ושירים מו"ה אברהם היום הי"ו לבית שאנאד שה"ל ג' חלקים מספר דברי הימים

ד

דאבוקין. הר"ר ישעי' דוד.

הרב המופלא גדול בתורה ובמעשים טובים, מנדיבי ישראל בבאברויסק, מטייטשע וחסידות קרייטש ויכו לתלמוד וטובת הכלל, היה נודע ומפורסם בתורתו חכמתו וצדקתו בגלילות ליטא וירב לתמוך בירי אביוני אחינו וביחוד להכמים וסופרים, נפטר ביום ד' כ' טבת תרס"ט בבאברויסק, וכבוד גדול נעשה לו, והשאיר בנים ברוכי' גבירים ומשכילים וגדיבי לב. (ואני המסדר ראיתי בסוף ספר נועם המצות חדושי תורה מהרב הנדיב ז"ל).

הרב הגדול מופלא בתורה החכם הישלב נולד לאביו התורני הר"ר אליהו בקוטנא (פוילין) והיה מתלמידי הנאון הגדול ר' ישראל יהושע האב"ד שמה, וירב חיכו בנפ"ה ויתעתד לרבנות, בעודנו עול ימים נשא אשה בתו של השו"ב המומחה הרב ר' משה בוגם שטיינקריצער מקאזואל (פ. ווארשא) ויוסף לשקוד בתורה ובחכמה, בשנת תרל"ז יצא לעיר ריימזא נליל וואדאוויץ אשר בגליציה ובאשר לא נשא את נפשו לרבנות ויתרחק

גדולי יוהסין מו"צ בעיר קלעצק (פך מינסק) בבי"ד שכ הנאון האמתי החסיד המופלא מרן שלום דובער הערינואהן בער שו"ת היכלי שן וס' דרכי נועם (ע"ע בח"א מספרנו, דור רבני וסופרינו) בהר"ר אהרן הלוי מקאפולי בנו של הנ' הגדול ההכם והצדיק ר' בער האבד"ס קאפולי, היה מתמיד מופלא ועובד ה' במסירה נפשו, נפ' בדמי ימיו בהיותו לערך בן נ"ה שנה, והספירו לו אי חסיד אי עניו מתלמידו של הלל, אחיו הוא ידידי הרב ההכם המופלא והסופר המפואר מוה יחודה לוי דוקטור דא-ווירואן; דודו אחי אביו הר"ר אהרן הנ"ל הוא הנאון הגדול ההכם ר' יצחק יהיאק הלוי דאוורזאן האבד"ק קארעלין, הותנו של מרן הג' האמתי תמפורסם ר' אליהו הקו' פיינשטיין האבד"ק קלעצק, פרוינא (ע"ע בח"א מספרנו הנ"ל).

דאחגער. הרב ר' חיים.

הרב הנאון הצדיק המפורסם אבד"ק סעכעטש (בוקאווינא) בהרה"צ ר' יעקב מנזע גאונים וקדושים, נולד בשנת תר"ן ויקבל תורה מרבנים גדולים ויסמכוהו הגאונים ד' אהרן יצחק וויטינא ורא"ל הורוויץ היה לרב במזיעזעף משנת תר"ן עד תרס"ב שאז נתקבל לאבד"ק סעכעטש ושמה הוא מרבין תורה בישיבה הרמה „תמבין דאורייתא" שנוסדה ע"י הרה"ג הנדיב המופלא והצדיק ר' עקיבא שריי-בער, והוא נודע ומפורסם לאחד מגדולי הרבנים באוסטריה בימינו, ושמו כרכה הוא מחותנם של הגאונים ר' אברהם

ממנה, קבל עליו משרת שו"ב בעיר זו בהצעת הנאון הגדול ר' שמעון סופר וצ"ל האבד"ק קראקא, תר"ס בא לאמריקא וישתקע בניירק וגם שם מתפרנס הוא בכבוד ממלאכת הקדש בהיותו שו"ב ומוהל מומחה ומפורסם, הרה"ה הזה הוא ג"כ עושה ומעשה מוקיר ותומך רבני וחבמי עמו, והוא יודע איזה שפות היות, כתב עירובין אחדים בס' אוצר ישראל הדרא דכנתא „הושענות" „ניקור" ועוד המצטיינים בתבנם המדעי, ובכ"י נמצאים מוכנים לרפוס הס' יד אהרן על ה' מילה וספר מקור ישע על מנהגי ההושענות, וכתב ג"כ מאמרים ב„העברית" „המצפה" שו"ל בניירק, שנותיו כבן נ"ה, ה' יאריך ימיו.

דאגניצקי. הרב ר' מנחם דוב.

הרב הנאון המפורסם חכם ודרשן מופלא אב"ד דמנשסתר (אנגליה) נולד כאביו המופלג ר' בנימין בעיר טאוורג תר"ו ויהגדל בתורה ויצטין בהתמדתו וכשרונותיו ויסמכוהו הנאון רי"י יאזעף דומ"צ דווילנא, משנת תרמ"ו משמש בכהונת הקדש, ויהי לרב במנשסתר, בירמינגהם, ויהניסבורג, וישב לכהן בקדש כמשנסתר ויעש רבות לטובת הכלל ויסד בית ת"ת מפואר וישיבה לתלמוד ונפ"ת, ושמו גדול ונכבד והוא אחד הרבנים הגדולים באנגליה ומפורסם במעשיו הטובים לכלל וקפרט נומל הסדים ורב להושיע, יהי ה' עמו.

דאוורזאן. הר"ר ישכר דובער הלוי הרב הגדול צדיק וחסיד מנזע

(אשכנז) זה יותר מעשרים שנה ורב דבהמ"ד הגדול שמה. חבר ספר "אזה כמיושב" לקורות גדולי שלש הקהלות אלטונא, האמבורג וואנזיבעק, והוא כפר יקר ונכבד ועורך בחכמה ובבקיאות. דייבעס. הרב ר' בצלאל.

הרב הגדול החכם הטופלא רב ומטיף בסודרלנד (אנגליה) בנו של הנאון ריי"ה דייבעס, נולד בשנת תרל"ט ונתחנך על ברכי אביו הנאון, וכבן עשרים נכנס לבמדה"ר של הנאון ר"ע הילרעס-היימר בברקין, ובמ"ד החכמה שם בחרהו בבחר דוקטור לפלוסופיא, ויקבל סמיכות הנאון ר"ש הכהן מוויילנא ואביו הי"ד, תרס"ד נבחר לרב ומטיף בעיר הילק (אנגליה) ואחרי כהנו שמה שנים אחרות נתקבל בכבוד לעיר סודרלנד, ושם לתהלה, כי נאה דורש הוא ונאה מקים ותפארת לעדתו ולעמו. הוא גם כופר עברי יקר ובאו מאמריו בעתונים. ובחבורות בעברית אישכנזית ואנגלית.

דינער. הרב ר' יוסף הירש. נאון מפורסם, וחכם מופלא, מגדולי הרבנים ברורנג, אב"ד ראשי באמישטרדם, נולד בקראקוי תקצ"ד ויפתופ ביישיבות הגדולות בארצו ועם זה למד מדעים כוללים בבמדה"ה בהירעלבערג ויקבל תואר דוקטור כפלו-סופיא, לערך תרכ"ד נתקבל לראש במה"ר באמישטרדם ובשנת תרל"ד נבחר גם לרב הבולל וראש הרבנים בעיר גדולה זו, ועמד על מישמרתו זו סרוב כשלשים שנה ויהי מפורסם לצדיק ורב פעלים לטובת הכלל, חברוהו"ל הספרים הנחות

יהושע פריינד אבד"ק אונטערדאם ור' מ"מ האבדיק בערהאמעט.

דאלינסקי. הרב ר' שלמה זלמן. הרב הגדול החסיד והחכם מעיר שאויל, בנערותו היה מן המובהרים שבישיבת כנסת ישראל בסלובודקה והליכותיו בקדש היו למופת, בשני האחרונות היה למשינה בישיבה הק' במיר, נפ' בחדש מ"א בדמי ימיו.

דו שאוויין. הרב ר' ישראל. הרב הנאון הגדול מופלא בבקיאות, אבד"ק רעזיצא (פ. וויטעבסק) מתלמידי הנאון ר' חיים ליב ממירא, ונתקבל לאב"ד דרעזיצא כשנת תרס"ד, בהיהו כבן ז"ך, ונרפס ממנו שו"ת "משכנות ישראל" ובכ"י יש כפר הדושים על תשב"ץ קטן ועוד.

דו שאוויצקי. הר"ר בנימין הכהן. הרב הדרשן המפורסם במינצק, ונתקבל שם למגיד דמתא אחרי מות הרח"ג הדרשן הגדול והחוקר ר' ישראל הוראדנער, ובחיזותי במינצק שמעתי דרשותיו והנה מלאות מוסר ויראת ה' ובדבריו מחזיר רבים למוטב, וישמומהולל בליטא, שנחזי לערך מ"ג.

דוובאם. הר"ר אברהם יצחק. רב גדול הריף ובקי ומפורסם בגלילות פילין, ובבחרותו הדפיס ספריו דנן בחורים וסלן הדתין, וכתב ח"ת במאספים לתורה וכהעזרה, ויצא שמו לתהלה, מויטבו עתה בעיר דאמבראווא (פ. פיטרקוב).

דיקקעס. הרב ר' יחזקאל. הרב הגדול החכם מדייני אלטונא

מוהר"ר אהרן מרדכי הכ"ז אשינסקי
הנאב"ד ראשי דפיטסבורג (ע"ע לע"כ).

דרשן. (ליוואי) הר"ר בנימין מאיר.

הרב המאה"ג הדרשן המופלא
מ"מ בקרעמענטשעו שנים רבות, מפורסם
לתהלה, ובא לאמריקה לערך תרס"ז
ויהי לרב ומ"מ בבב"ג המפואר דעל
דרידו סט. בנויארק, ועתה רב משנה
בעיר יוטיקא ביחד עם הרב הג' המופלא
רצ"ה פאפקין הי"ו (ע"ע) חבר ספר
כרם בנימין, שבעה קני המנורה, רפואת
הנפש, וספריו מלאים מוסר וגועם המדות,
שנותיו לערך ח"ו.

על ירושלמי (ג"ח) ודרשות, ויעש לו שם
גדול בספרו ע"ד התוספתא בשם: „Die
Theorie ueber Wesen und Ur-
sprung der Tosefta". (אמשטרדם
1878) האריך ימים ונפטר כבו ע"ה
בשנת תרע"ב.

דיסקין. הר"ר ירוחם יצחק.
נאון גדול וחרף, מופלא במדע
וידע לשונות, בנו של הנאון שר התורה
מן רי"ל דיסקין ז"ל, מנדולי רבני
ירושלים בדורנו.

דראב. הר"ר יהודא אידל.
הרב המופלא הו"ב ודרשן נעלה
מריינפאר, הותנו של הרב הנאון החכם

ה

בהכמת התכונה עם באור רחב על פרק
ו' ז' ח' מפרקי דר"א (ווילנא תרמ"ד)
בהסכמת גדולי הדור המפליאים בשבחיו,
ושמעתו מבנו הוא ידידי היקר הסופר
הנכבד ר' זאב וואלף האבערמאן ממשכילי
ישראל בבראנוויל, שאביו הרב ז"ל
חבר ג"כ לוח על מאה שנה, ועוד ספרים
שונים.

האפפנבערג. הרב ר' צמח.
רב ונאון חרף ובקי אבד"ק
הארטפארד (קאננ). באמריקה הצפונית
מפורסם בין גדולי ישראל באמריקה,
וחבר לאגודת הרבנים החרדים, ובאו
חרושו בהמאסף שי"ל ע"י הנאון ר'
בן ציון אברהם קאינקא בעיה"ק, (ובאספת
הרבנים החרדים שתחת באמריקה בשנת
תרס"ד בסרינגטון, ובשנת תרס"ז בפע'
טערסאן, נקרותי פעמים את רב הסידא זה,

האבערמאן. הרב ר' (משולם)
זלמן יעקב.

רב גדול ומופלא בתורה וחכמה
מגלובאקי, בהר"ר מאיר, חברו בתלמוד
של הנאון רבנו שמואל מוהיליבור,
הסתופף רוב ימיו בתורה וספרי מדע
מתוך הדחקות וימצא לחם עוני בנשאו
משרת זקן העדה בעירו, ויצטין בענותו
ומדותיו התרומיות והיה אהוב לשמים
ולבריות, חוקר ותוכן ומדקדק גדול במצות
ומשמחה רעיתו הצנועה רחל לאה בת
הר"ר יצחק (ט' מ"א תרנ"ג) חלה
במחלה ממושכה שנפ' בה בשם טוב
בליל ש"ק ט"ז טבת תרנ"ה, ויצאה
נשמתו בקדושה בקדשו על היין קדושה
רשבתא, בהיותו בן ס"ד שנים, והספידו
לו אי חכם אי עניו נדפס ממנו ספר
„שארית יעקב" לבאר כמה מאמרי חז"ל

חבר והם „כבוד הכמים“ (תרס"ב)
 „תורת המצוה“ (תרס"ה) ובשנת תער"ב
 נדפס ספרו „זכרון ירושלים“ ע"ד נודל
 מעלת מצות דרישת ירושלים והכרונה
 כחז"ל, ונדפס בהסכמות שני גדולי הדור,
 הגאון הגדול שר התורה חסיד ועני
 מרן עבי יחזקאל מיכלזאהן אבד"ק
 פלינסק, והגאון הגדול אבי ההעזרה,
 ופאר הדור מרן משה נתן הלוי רובינ-
 שטיין אבד"ק וויניצא, והראה הגאון
 המחבר בספרו זה עוזו בקיאותו בתלמודים
 מדרשי חז"ל ופוסקים.

הורוויץ. הר"ר אברהם זאב הלוי.

הרב הגאון המופלא בחכמת האמת
 מפשיעווארסק, מגדולי יוחסין, היה צדיק
 וגדול בחסידות, והניח בנים מגדולי
 ישראל, וחבורים בכ"י בקבוקה, ומבני
 הב:

הורוויץ. הר"ר יהואל הלוי מרישא.

הרב הגדול והמפורסם מחבר ס'
 „ועבד הלוי“ על ס"ב אותיות לתורה
 והפליא לעשות בו.

הורוויץ. הרב ר' פנחס הלוי.

הגאון הגדול והחרוף אבד"ק קאסוב
 והגלילות, מגדולי תלמידי הגאון בעל דרך
 המכר על הרמב"ם. הו"ל „פתחא זוטא“
 ע"ה נדה (תרס"ב) ע"ה עירובין (תרס"ז)
 ע"ה סוכה (עת"ר) ע"ה פסח ומוס' הנינה
 (תער"ב) ובכ"י הרבה ספרים בש"ס
 ופוסקים, והגאון הי"ו מפורסם בין גאוני
 גאליצא, (מחתניו הם הגאונים הצדיקים
 ר' ולמן לוב פריעלנדר אבד"ק באלחוב
 ור' ארי' לוב גאפליב אבד"ק זאביץ).

ואיתו יאה וגולתיה יאה הסראין כילה
 וסעוטר בעניה ובפדות הכמים ובקי בש"ס
 ופוסקים).

הומנער. הרב ר' יוסף זונדל.

גאון גדול, אין ערוך לבקיאותו
 בתלמוד ופוסקים, וצדיק מפורסם, אב"ד
 ראיישישאק, (פ. ווילנא) נולד בדינאבורג
 (דווינסק) לערך תר"ה ויתגדל בתורה
 ועבודה. ויהי מופלא בהתמדתו מנעוריו,
 וישמע לקח ממרן הנצי"ב זצ"ל ונמנה
 בין גדולי תלמידיו, נשא אישה חכמה
 ומשכלת וצנועה מ' הענדל מביאליסטאק
 ויהי רב ברעצין לערך עשרים שנה,
 ושם בא לשרת בקדש באיישישאק,
 ונדפסו ספריו, בכורי יוסף, „הבל יוסף“
 על יו"ד ו„אולם המיטפ"ט“ על חו"מ,
 (ואנא זעירא זכיתי להסבוף ולהניח סאור
 תורת מר רב האי גאון הסידא הי"ו בלמודו
 בדרעצין, ובהתירעני ע"ס בנו הכבוד לוב
 ארי שבחבורה כעת תרה"ג הי"ו התנו של
 הגאון הגדול ר' יודל סג"ל ראב"ד דווארשא,
 ובעידני צעיר הכרתו דרכיו בקדש ולא פסק
 פוסקה מנרסא, והוא מופלא בהסידות, הי' יאריך
 ימיו).

הורוויץ. (איש) הר"ד אליקים נעציל

גאון גדול ומופלא בבקיאות,
 מגדולי יוחסין, בנו שר הגאון הגדול
 המפורסם ר' יצחק הלוי אבד"ק ראדווי-
 ווילישאק, מצאצאי השל"ה נולד בקעלם
 ד' אדר תרל"ג, נתגדל בתורה ובעורנו
 עול ימים מלא כרסו בש"ס ופוסקים
 ויתפרסם ברוחב בקיאותו וזיתת ח' מעוזו
 חסיד גרים באורייתא הדירא ועושה
 אונים לתורה בספרים מהכמים אשר

הורוויץ. הר"ר יעקב.

מגדולי עשירי ישראל ברוסיה בדורנו, מתושבי רינה, נדיב מופלא וממשפחת יוחסין, נפטר בשם טוב ביום ש"ק כ"ט אדר ראשון תרע"ג, וכבוד גדול נעשה לו במותו, ולזכר נשמתו נדבו יורשיו הנריבים סך מאתים אקף רובל ליסוד בית מושב זקנים עברי ברינה.

הורוויץ. הרב ר' משה.

הרב הנאון המפורסם, חכם ושלם מגדולי הדרשנים ההניונים בדורנו, אב"ד דליגום (פלך קאוונא) נולד בחדש סיון תרל"א בקאמען אצל וולקאזן למשפחת יוחסין, מתלמידי הגאונים רח"ל ממיר ונצי"ב ורח"ס בולאזין. וילמוד ג"כ בקירינוב אצל ש"ב הג"ר אברהם העל"י קער קרובו, אחרי נשאו אשה בשנת תרנ"ג מאיישיטאק קבל סמיכות הגאונים ר' יסמעון בער אנאליק מיעדליין, ר' יוסף זונדל הומנער מאיישיטאק ועוד, תרנ"ט היה לרב באדעלסק גליל הוראד-נא ואחרי שרתו שמה בקדש בשמנה שנים נבחר בשנת תרס"ז לאבד"ק לדיגוב ושמה ינהל עדתו בתורה וארחות חיים, הנאון הזה הבר ספר „דרישות הרמ"ה" יקר נפלא במינו ונתפשט הרבה אצל הרבנים והדרשנים ונדפס בשנת תע"ר, ומוכן לדפוס ספרו הדרושי השני „חיונות הרמ"ה" והוא עולה על הראשון בנועם מדברותיו ושיחותיו בקדש, וספריו כתובים על מהרת לשה"ק בשפה צחה והניינות, והוא יודע ג"כ שפ"ר וחכם מצוין במילי דעקמא וישמו לתהכה בארץ רוסיא.

הייטלער. הר"ר נתנאל ב"ר מרדכי

נדיב גדול ומפורסם ורב צדקות מעשירי ישראל בווארשא, מופלג ותמים במעשיו, חתנו של הרב המופלא ר' משה דובער פפעפערבערג בעל דברי משה על מדרש, נדב בית חומה גדול ונהדר ברחוב פאווא מספר נ"א לת"ת בווארשא ולישיבה כת"ח יושבים על התורה, ונזכר לתהלה בהקדמת הספר דברי משה לחותנו הרב הי"ו.

הילמן. הרב ר' שמואל יצחק.

הרב הג' הגדול המפורסם אבד"ק גלזני (אנגליה) נזכר בשנת תרכ"ה בגיליון זמזם לאביו הר"ר אברהם חיים שהתייחס לצאצאי הגאון ר' שמואל הילמן אבד"ק מיץ, (ומובא בהקדמת נוב"י תניא) ולאמו ממשפחת הגאון ר' מיכל דאטנעווער ומשפחת הגאונים בעל כנסת יחזקאל מהר"ם פדוואה, מהר"י מיניץ ותויו"ט, למד ביכרותו אצל דודו הרב הגאון הצדיק ר' מרדכי הילמן אבד"ק פאסאעטין, ובנישאו אשה בת הנגיד וי"א ר' יצחק צבי הרבה לשקוד בתורה ואח"כ למד בראדווייליטאק בשקידה עצומה וכתוב חרושים רבים בש"ס, כבן כ"ט נתקבל לרב בברעזין והיה שמה עשר שנים ומשם בא לגלזני בשנת תרס"ח ונתקבל בכבוד לרב ואב"ד ושמה ינהל ערתו בתורה וצדקה, בכ"ו חבורים רבים על זבחים, ערכין, תמורה, שו"ת, ודרושים לרוח הומן, הנאון הזה השתדל הרבה ביסוד אגודה רבנית באנגליה.

מגאוני הדור ובכ"י יש לו ספרים בהלכה וש"ת. (הוא אביו של החכם הרופא המומחה והמפורסם לתהלה דר. היילפערין בנוארק שהוא חתנו של הגביר המפורסם נדיב ועושה צדקות מר האלעגנדר).

היילפערין. הרב ר' מאיר.

רב גדול בתורה וחכמה ומופלא בבקיאותו בספרות ישראל, ממינסק דקיטא, התפרנס רוב ימיו מלמדו תורה ודעת לילדי ישרון, וסתמיד בתלמוד וחכמת ישרון ויאסוף ביע"ק ספרים גדולים ומשובת, ומקורב הו"ל ספרו "הנוטריקין הסמנים והכנויים" והוא נכבד ומועיל ובכ"י ספרים שונים ומאמרים בתורה וחכמה. (הוא נחתנו של הרב הגאון הצדיק ר' יעקב גרשון ראבינאוויץ אבד"ק סורוול-שאק (ונפטר בירושלים עיה"ק) אחי הגאון הגדול החריק המפורסם ר' מאיר ראבינאוהן אבד"ד ראדושקאוויץ).

הירשאוויץ. הר"ר אברהם עבר.

הרב הגאון המופלא החכם והדרשן רב בברוקלין (באראו-פארק) נולד לאביו ה"ר שמואל בשילעלעויתחנך בתורה ויקבל סמיכות הגאון ר"א מקאוונא ור"ש אלישר מירושלים, התגורר באנגליה ואוסטרליה, ויכהן שמה במשרות קדש ובא לאמריקה ויהי רב בניוארק ואח"כ בברוקלין. חבר ספרים שונים בדרושים והלכות, שנתוילעדד"ס"ח, והוא מפורסם לתהלה נאה דורש ומקים.

הערין. הרב דר. יוסף צבי.

הרב הגדול החכם וכביר פעלים רב הכולל למדינות בריטניה ואב"ד ראשי בלונדון, מנדולי רבני הדור נולד בעיר

הייליגמאן. הרב ר' אלעזר משה. גאון גדול- וחריק מופלא חכם

ושלם, מר שארנו וקרובנו מעיר נעשווינע (פ. מינסק). מנזע גדולי יוחסין ומצאצאיו של מרן אא"ז בעל פנים מאירות ועוד, לא חפץ לקבל עגיו רבנות מעולם, ויורה וידין וירבין תורה בעירו יותר משלישים שנה, ויהי פרנס ומנהיג ועסקן בעניני הכלל, חכם וחקוקר ומעיין ונשא ונתן עם גדולי הזמן, ובאו חדושייו בסוף הספר "שירת משה" לחתנו הרה"ג הי"ו, נפטר כבן ס"ח ביום ה' י"ב טבת תרנ"ז, והספידה לו עדתו והשאיר ח"ת רבים.

היילפערין. הרב ר' דובער.

הרב המאוה"ג חריף ובקי ושלם במדות אבד"ק נוארק (מדינת ניו דזודסי אמריקה הצפונית) נולד בנעשווינע (פ. מינסק) לאביו הרב הבקי ר' מרדכי בשנת תרי"ח וילמוד בישיבות ויצטין בהתמדתו ובכשרונותיו ואחרי נשאו לאישה את בת הרב הגדול הצדיק ר' שמואל ניטקין הרב לפרור קאזימיר, בנעשווינע הוסיף לשקוד בתלמוד ופוסקים ובשנת תרמ"ז סמכהו הגאון ר' י"ל פערלמאן הגדול דמינסק והגאון ר' יהושע ראבינאוויץ האב"ד בנעשווינע והגאון ר' יעקב מאיר מו"צ בטינסק ובאותה השנה נתקבל לרב דחברת משיניות בנוארק, תרנ"ד נבחר מעוד קהלות בעירו לרב ואב"ד ושם ינהל עדתו גם עתה זה קרוב לשלושים שנה ויעשה רבות לטובת מצבה המוסרי ויתקן בה תקנות רבות, הרב הגאון הזה כתב חדושים אחרים בהמאסף מירושלים והוא בא בכתובים בח"ת עם רבים

העלבארד. הר"ר גרשון משה.
הרב הנאון חו"ב הכס ושלם
אבר"ק טימקאוויץ (גליל מינסק). נולד
בשנת תר"ל וקם שם טוב ביכדותו
ויסתופף ביישיבות יאונות ויתמיד בלמודיו,
תר"ס נתקבל לרב בעיר סטאראבין וזה
כשמונה שנים יגנתמנה לאבר"ק טימקא-
וויץ פ. הנ"ל. הרה"ג הזה הוא גם דרישן
מצוין וליקח לב במדברותיו

השכל. הר"ר אריה לייב הכהן.
נאון גדול צדיק ועניו ומופלא
בחסידות ראבד"ק מינסק ור"מ דבהמ"ר
הג' שמה כעשרים שנה, היה נודע למקיל
וכחו דהתירא עדיף, ויהי מפורסם בישמו
הטוב ואהוב למעלה ולמטה, צוה בחלו
שמת בו לבלתי תארו על המצבה אך
בתואר הרב, ונפ' זקן ושבע ימים י"א טבת
תרמ"ו. (ומצבת קדישו העתקתי אני
המסדר ספרי "רבני מינסק וחכמיה"
שנרפס בוילנא תרנ"ט).

היילפרין. הרב ר' יעקב קא.
הרב המאוה"ג המפורסם ההסיד
אבר"ק סאקילווקא (גליציה) בנו של הג'
הצדיק ר' יהודה ליבוש האבר"ק הנ"ל,
חבר "ברכת יעקב" על תהלים "קול
יהודה" עם, ויאמר יעקב" תשובות, "יעקב
לחוק" על החק ליישראל, הוא חותנו של
הרב הצדיק ר' משולם פיינוויש היילפרין
מברעזאן.

הלוי. הרב ר' משה שמעון.
נאון מופלא חריף ומעמיק מגדולי
הרבנים בארץ הנר, נולד תרי"ח ויכמוד
בישיבות אשר בסערעד ופרשבורג, תרמ"ה
נתמנה לאבר"ק יאקא ואחרי שרתו שמה

רעברין (הנר) בחדש תשרי תרל"ב (1872)
לאביו הרה"ח דר. שמעון ויבוא עם
הוריו לאמריקה בעודנו נער עול ימים
ויתחנך בחדרים ובהת"ת אשר בנויארק
ובכתה"ס הכלליים, ויבוא אח"כ לשמוע
לקח בה"סיטי קולדז" ויזכה לתואר דר.
לפלוסופיא מהאוניברסיטה הקולומביא
שבנויארק, וכישנפתח בנויארק ביהמ"ד
לרבנים היה הוא מתלמידיו הראשונים
ויצטין בדיעותיו הרחבות בתלמוד
והחכמת ישראל וישיג תואר רב ממורי
הבית, תרנ"ד נבחר לרב לעדת ישרון
בסיראקיו (נ. י.) וישרת שמה בקדש
כארבע שנים ויתקבל לרב ביאהאניסבורג
שבאפריקא ויכהן שמה עד שנת תער"ב,
ואז נקרא מביהכ"ג הגדול „ארח חיים"
בנויארק למלא מקומו של הרה"ג הצדיק
החכם דר' יוסף מאיר אשר ז"ל, בשנה
זו (תער"ג) הונף על ונבחר טאת גרולי
הקהלות העבריות באנגליה לישאת עליו
משרת הקדש של רב-הכולל לכל מדינות
בריטניה הגדולה ואב"ד ראשי בלונדון,
והוא בנו של הרב. שמעון הערין הבא
להקן.

הערין. הרב דר. שמעון.

רב גדול בתורה וחכמה מילדי
העיר רעברין באונגארן, ויהי תלמיד
להנר"ע הילדעס היימער בבמדה"ר בברלין
התנור שנים רבות בנויארק, ונפטר בן
ס"ו בחדש אדיש תער"ג, והשאיר בכ"י
ספר בשירים וספר בדקדוק לשה"ק,
והוא אבי הרה"ג הנ"ל רב הכולל דמדינת
בריטניא.

ליב ברנפלד האב"ד דעירו שלמד אצקו כשמונה שנים ויהי למלא ונדרש בש"ס ובוסקים, ויקבל אח"כ סמיכות הנאונים ר' יצחק שמעלקיט, ר' אריה ליבוש הלוי הורוויץ, ר' בנימין אריה הכהן ווייס ומרבו הנאון. תרס"ג נתקבל לאבד"ק אברביקוב ועד עתה הוא ינהג ערת ישראל שמה בתורה הכמה וצדק, נרפסו ממנו הדושים רבים במאמרים רבנים, וי"ל ספרו "דמעות ישראל" ובכת"י הרבה ספרים בהכנה ואגדה.

בקרש' ג' שנים נתקבל בשנת תרמ"ח לאבד"ק פרויקירכען וחבר ספר גדול ונכבד "ישמח לב" בהלכות ואגדות וי"ל אך חלק א' ממנו בשם "פלה הרמון".

הורניק. הרב ר' ישראל.

הרב הנאון המופלא חכם וסופר וגדול ביראה אבד"ק אברביקוב (בוקנינה) נולד בזאלישטיסק, גליציה, לאביו הרב ר' אפרים מצאצאי הנ"ר חיים כהן מלכוב ויקבל רבי תורתו מהנאון הגדול ר' אריה

י

וואלאדארסקי. דר. מאיר.

חכם ורב מדעים, נולד בז"ך ניסן תרכ"ב (1862) ביטרה-לבו ויהי מתלמידי הרה"ג ר' יעקב ליב מפוואסטאו בתלמוד ויעש חיל ויתעסק הרבה גם בלמודי חול, תרמ"ט בא לאמריקה ויקדיש עתו ללמודים וישמע בלמודים בהיאעל קולדו בחכמת הפלוסופיה ולשונות קדם, ובשנת תרנ"ט קבל שמה תואר דר. לפלוסופיה ולשונות קדם, ומכשרונותיו נתנה עגיו באותה שנה משרת מורה ללשונות המזרחיות וחשבון הנבנה בקונדו זה. ויהי הראשון שהנהיג למודי שפת רוסיה בבימ"ד החכמה ההוא, אחרי צאתו מהקלדו, היה לעורך דין ומיטבו עתה בברוקלין. וישמו נודע לתהלה בתור אחד החכמים המצויינים בישראל בידעותיו המדעיות ובמדותיו התירומיות.

וואלאסקי. הרב ר' ליבוש.

נאון מופלא בתורה וצדיק רב לאגדות הקהלות הגליציות אשר בנויארק

היה לפניו רב בסאבאר בגליציה, ובא לאמריקה לערך תרמ"ח, והתמיד בתורה והיה ענו וצנוע, ונפטר כבן שבעים ושתיים ביום י"ט ק"ו ניסן והובל לקברות בכבוד גדול למחרתו ביום א' ז"ך ניסן וקבר חוצב לו בקרקע של ביהמ"ד אחים אהובים אשר לבני רישא בנויארק, לזכר עולם יהיה צדיק.

וואלה. הר"ר ישראל יצחק.

חכם תלמידי ועסקן ציוני מפורסם בנויארק נולד בר"ח אדר תר"א בעיר ראססין (פ. קובנה) אביו הר"ר שלמה שהתייחס למשפחת הנאון של"ה חנך את בנו על התלמוד ויצטין הנער בכשרונותיו הנעלים ויקן לו בקיאות בתלמוד באביב ימיו ויסתופף בשיבת וולאזין ושם החל להתעסק גם בהשכלה, כבן י"ט נשא אישה ממשפחת קאמבער בעירו וישלח ידו במסחר, תרנ"ג בא לאמריקה ויהי מתחלה מדפיס ובהתגוררו בקליולאנד הו"ל ויעריר השבעון היהודי "דער אידישער שטערן" ויגד שיעורים

ושפתותיו שושנים, והיא לעדה על עוצם זאנו בתורה ביראה ודעת).

וואקסמאן. הר"ר מאיר.

רב חכם וסופר ורב פעלים לתחית השפה העברית בניירק, נולד בסלוצק בשנת תרמ"ג לאביו הרב הדרשן' מרדכי (שהוא מנכדי הרה"ג ר' משה מעטיל) מסטא-ראבין בהרה"ג ר' זכריה מענדל (ניסו של האדמו"ר ר' מרדכי מקעחוויין) בהג' ר' זלמן מסלוצק) הצטין מילדותו בכשרונות נעלים והיה מתלמידי ישיבת מיר וירב חילו בתלמוד ונפ"ת בעודנו עול ימים, תרס"ד בא לאמריקה ויכנס להאוניברסיטה הניורקית ויקבל תואר B. A. ואח"כ בא לשמוע לקח ב"קולמביה אוניברסיטת" ויקבל תואר מניסטר לפלוסופיה בעד הדיסרטציה שחבר בדבר "המוסר העברי בנגודו להמוסר היוני", והיה גם מתלמידי בימה"ר הניורקי, נדפסו ממנו מאמרים ב"הזמן", "הלאום", "יודישע פאלק", "טאנעבלאטט", "תרע"א היה לנשיא אגודה מפציי שפ"ע בניורק ובשנה זו (תרל"ג) היה לעורך המאסף "תחית שפה" שהו"ל: האגדה ויכתוב שמה מאמרו הנכבד בדבר היהדות, ונדפסו ממנו נ"כ מאמרים בשפת אנגלית בעתונים שונים, ומקורב הופיעה מחברתו "The Ethnie Character of the Jews" (1913).

וויידענפעלד. הרב ר' נחום.

נאון מפורסם חריף ובקי חכם ושגם אבד"ק דאמבראווא (נאליציה) (בהנאון הנדוק ר' יעקלי אבד"ק הרומליב בהג"ר אריעזר מסטאניסלאב, שמתחם

בתלמוד בכה"ג הנדוק שמה. תרס"ג הו"ל ביהר עם הרה"ח רצ"ה מאסליאנר סקי את העתון היומי הנדוק "דיא אידיש" "שע וועלט", ומשנת תרע"א היה למול השבועון הציוני, דאס אידישע פאלק'. החכם הנעלה הזה עזר הרבה להפצת הרעיון הלאומי באמריקה ובעברו בערים רבות בארצות הברית יסד בהן חברות ציונות גדולות ונדפסו ממנו מחברות ביהודית "קריסטענטהום אדער דער פערמאסקירטער געצענדיענסט" "ציוניזמוס אין ווארט און טהאט".

וואלק. הר"ר (צבי) הירש הכהן.

נאין אסחי, צדיק מושל ביראה כליל החכמה והשלמות היה אב"ד בקאסאווא ובקאפוליא ואח"כ אבד"ק פינסק, סבל רוב ימיו לחץ ודחק ונפטר כבן ח"ן שנה, הוא אחיו של הנאון ר' מנחם מענדל הכהן מויצ וראבד"ק וואלקאוויסק, מחבר שקל הקדש על ירושקמי שקלים. שנפטר בחדש אלול תרע"א כבן שמונים שנה, וחתנו של הנאון הנדוק הצדיק ר' מרדכי ניטפל יפה אבד"ק רחשינאי וניסו של הנאון שר התורה ואבי התעודה מרן יוסף זכריה שמערן אבד"ק שאוויל. (ומנילת סתרים מצאתי דאתי לידי בשם "תורה אור" כתובה מאת צבי ישראל ונאון עדין ז"ל. לאחר מתלמידיו הוא יקירי רחמיאי ונפשאי בר אורין ובר-אבהן המופלג בתורה ויראה והמשכיל השלם מראברתם נח הכהן הי"ו למשפחת ראוויטש בעיר נוארק, והנה כלה מחטרים לספר בשבתם של גומדי תורה מלאה פנינים ומרגליות,

להרים שליש מכסף הנאסף בארצות
הברית אך לעניי אחינו האמריקאים
שבאה"ק. (ושאלה זו באה לפנים, לפני
רבנו האי נאון וחסיד שר התורה מרן
שלום דובער הערינואה הנאב"ד דקלעצק
בספרו הבהיר "היכלי שן" תליתאי (סי
מ"ר) שהשיב כמרי דארעא קדישא
הנאונים רש"ס וראד"ר זצ"ל והאר"ך
בעוצם חריפותו, וברוחב בקיאוהו כדרכו
בקרש מדברי הרמב"ם (כפ"ק רשקלים)
על הא דתניא כל קטן שהתחיל אביו
לשקול ע"י עיי"ש, ועפר אני תחת כפות
רגלי מרן זצ"ל ובאמת רוב המנדבים
לקופות א"י בארצות הברית נותנים סתם
לא"י, ועי' יו"ד (סי' רנ"ח ס"ד) דהאומר
תנו מנה לכהכ"נ סתם יתנו לכהכ"נ
שהוא רניל בה, וכוראי אנשי אמריקה
כונתם לעזור לאחינו הבאים לארץ ישראל
מאמריקה, ועי' בזה בס' "מטה יוסף"
ח"ב (יו"ד סי' י"ב) ובס' "משפט צדק"
שנדפס בירושלים תרס"ד).

ווייס. הר"ר בנימין אריה הכהן.
נאון גדול וחכם מופלא רב פעלים
מגדולי רבני אוסטריא בדורנו, נולד
בשנת תר"נ לאביו הנאון ר' חיים צבי
הכהן אבד"ק יאנוב המתחם לשושלת
יוחסין גדולה למעלה בקדש. למד מאביו
הנ' ז"ל ומהנאון הגדול רש"ה נאטאני-
זאהן ומהנאון רמ"ז אטנא ור' משלם
ישכר הרוי איש הורוויץ מסמאניסלאוו
ומהם נסמך להורות בעורנו עול ימים.
ז' תרכ"ה נתקבל לאבד"ק קניהיניטשע
ומשם לקהלת טשערנאוויץ הנדוכה,
חבר ס' שו"ת אבן יקרה והוא מכא דבר

רה"ש"ך והט"ז), תרנ"ח נתמנה לאבד"ק
דאמבראווא ושם ינהל עדתו בנועם
התורה והמצוה והוא גדול ונכבד אהוב
כל יודעיו, נדפס ממנו "קונטרס תוס'
שביעית" בחוק השמיטה בא"י. (תע"ר)
והו"ל "פאת השכחן" בהוספס חרשיו
בשם "מטמרת להבית" עם חרשיו מרן
הרידב"ז הי"ו (ירושלים חער"ב).

ווייבסעלבוים. הר"ר מנחם מאניש
הלוי. חכם תורני ומשביק מצוין מוסר
"כולל אמעריקא" נולד ר' תמוז שנת
תר"י ברודניק (גליציה) לאביו הרב
הגדול ר' ליבושמרדכי שהיה בקי בתלמוד
ופוסקים ויהי דור המיישי להצדיק מאוהעל
באונגארן, (אביו חתה נכדת הרב ר'
איסר חריף מראזוואדאב), עד שנתו
הי"ד קבל תורה מאביו וכישנפטר אביו
ז"ל היה לתלמיד להרב הנאון ר' יעקב
יצחק איש הורוויץ האבד"ק קאנטשינא
ויתעסק הרבה בתלמוד, בספרי השכלה
עברים וירכיש לו גם ידיעת הישפות
פולנית ואשכנזית, בא לאמריקה בשנת
תרמ"ז ובהוכחו מהעול שנעשה לאחינו
בני אמריקה הבאים לאהיק וצריכים
להמיכת הוער הכללי שמה מקופת
הרמב"ן לא נתן דמי כו עד אשר הצליח,
אחרי עבודה של שנים רבות, ליסד "כולל
אמעריקא באמעריקא" ובעזרת הנאון מרן
י"ל דיסקין והרה"ג ר' טודרוס יוקיל
סיקטון משיקאנא, הנאון ר' אברהם
אהרן יודעלעוויטש מבאסטאן, הרה"ג
ר' בנימין ברוך גוטו, הנ' ר' אהרן
נאראדאן והרב ר' משה האכשטיין
מניארק הוכרח הועה"כ בירושלים

ר' שמואל קאמינקער תלמיד מובהק
למרן הבעש"ט, והוא אבי הרה"נ ר' שלמה
דוד (הנזכר לעיל).

ווייסהויז. הרב ר' אהרן.

רב גדול והכם מופלא מיועץ ישראל
בעיר סטאניסלאוו (נאליציה), ונרפס
מקרב ספרו, אוצר כלום (באורים
מדעים להרבה אנדות חז"ל) ע"י אחיו
הרה"ח ר' יוסף) עם רברים רבים אחרים
מהמח"ל ע"ד אחיו הרב ז"ל ויטריס שונים.
ווייסמאן. הרב ר' אליעזר ליפא.
רב ונאון חסיד ועניו אבר"ק סאראקי
בימינו, נודע לתהלה בכל נלילות בסרביה,
ותשובות אליו באו בספרא דבי רב מה
ידידי הרב הנאון המפורסם ר' יצחק
דאנציג מו"צ ומ"מ בפעטערבורג הבירה
בשם שו"ת מוהרי"ד.

ווייצמאן. דר. חיים (היימאן).

הכם מופא במדעים וציוני מפורסם
פרופיסור לחימיה במנסטער גולד מאטעלע
(פ. הוראדנא) בשנת תרל"ד ויקבל הנוד
בחדרים וביישובות, כבו עשרים בא
לברלין ויכנס להפויטבניקום שמה
וכנמרו למודו שמה בא לבמד"ר המדעים
בפרייבורג, ויצא ממנו מוכתר בתואר
דר. לתורת החימיה, בשנת תרס"ה נתנה
עליו משרת פרופיסור בבימ"ד החכמה
הנודע בשם "אווענס קולדו" במנסטער
האנגלית, החכם המצוין הזה השתתף
בכל הקונגרסים הציונים ובאספת הציונים
הגדולה במינסק, (תרס"ב) והוא נואם
נפלא ולוקח לב ונפיש במדברותיו החוצבות
להבות אש. נרפסו מאמריו בעתונים
עבריים ולעזים.

ה' זו הלכה ברורה בחריפות ובקיאות,
ויהי נכבד גם אצל ממשלת ארצות וטובות
רבות באו על ידו לעניי אחיו והשיב
תשובות לרוב רבנו מדינתו ונפטר זה
מקרב.

ווייסבערג. הרב ר' יהודה ליב.

הרב הגדול החריף מו"צ בעיר
רוזשעוו (פ. קיוב) בנו הבכור של הרה"נ
ר' שמואל דוד האבד"ק פאנרעבישטש.
(ע"ע) ואחיהם של הרב הגדול ר' שמואל
מאוסטיק בנאליציה אשר ח"ת באים
ב"אספת חכמים" (ובכ"י הרבה חרושים)
והרה"נ החכם ר' אהרן יוסף הי"ו (ברם
זכור לטוב הרב הנעלה רא"י אשר הטיב
לשלח אלי כתביו בשמות הגדולים
וספריהם ונהניתי לאורם וחמדה גנזה
בהם לדורשי רשימות).

ווייסבערג. הרב ר' שלמה דוד.

הרב המאוה"נ המופלא ומפורסם
אבד"ק פאנרעבישטש, (פ. קיוב) בהרה"נ
ר' שמואל (הבא להלן) נולד בשנת
תר"ב, ונתחנך על ברכי אביו וישקוד
באורייתא ויהי לבקי בש"ס ופוסקים,
חרמ"א. נתקבל לרב בפאנרעבישטש
במקום אביו, והוא מנהל עדתו על מבועי
התורה והיראה זה יותר משלשים שנה,
כידו נמצאים חרושים על ד"ח שו"ע.
והוא חתנו של הנביר ר' אהרן יוסף
גינצבורג, אחי אביו של החכם "אחד
העם").

ווייסבערג. הרב ר' שמואל.

הרב המאוה"נ הצדיק אבד"ק
פאנרעבישטש (פ. קיוב) כארבעים שנה.
והיה מנכדיו של הרב הצדיק המפורסם

הסתלקותו של אחיו הנאון בשנת תרע"ג, בהסכמת הנאון מאור הנולד הר"ח מבריסק לראש הישיבה "תורת חיים" במקום אחיו, והוא מכא תורה ויראה כרמון. ווינקלער. הרב ר' מרדכי ליב. נאון גדול והרף מופלא מרביין תורה ברבים אבד"ק מאד, נולד לאביו הרב ר' נפתלי בשנת תר"ה ויהי תלמיד להנאונים בעל יכתב סופר" ר' וואלף טרצים ועוד והמח סמכוהו, תרמ"ד נתקבל לאבד"ק טעלענער-ברעזאווא ומשם לאב"ד רמאד, חבר ספר "ישב מצרף" על ה' נשואי תערובות ומקורב נדפס ספרו שו"ת "לכושי מרדכי" אשר השיב לגדולי הדור, הנאון הזה הוא מנאוני הדור בימינו וחתנו הוא הרב הנאון ר' יוסף צבי רושינסקי אבד"ק נאלאנטא. ווינקער. הרב ר' שמואל.

חכם מופלא ובקי גדול בספרי ישראל, מנהל בעד הספרים העברי של ה"מחזקאט האזיאטי" שע"י הביבליאטיקה הקסרית בפטרבורג בירת רוסית. נולד בעיר בוריסוב (פ. מינסק) בשנת תר"ך ויתחנך בתורה בעירו ובישיבות ליטא, כבן עשר כבר החל לנסות לערוך רשימת הספרים שנמצאו בבית אביו התורני ואשר בבתי המדרש בעירו ויתעסק הרבה בתורה ובספרי חכמה, ובשנת תרמ"ז נקרא מאת האקאדעמיה המדעית הקיסרית לערוך קטלוג של הספרים העבריים הנמצאים בהמחזקאט האזיאטי ומשנת תרנ"ב אחרי שהובאה להמחזקאט קהלת ספריו של הגביר הנדיב המפורסם ר' משה אריה ליב פרידלאנד החל

ווילענציק. הרב ר' משה.

הרב המאווה"נ החכם השלם ודרשן מופלא מעיד סאמאשפאל (פנד קיוב) בהרב הצדיק ר' דוד מילידי סטויפקי. (המתיחס לנכדי הנאון בעל יסוד יוסף ומהר"ל ז"ל), וחתנו של הנאון הנדול הר"ר אליעזר משה היילינמאן מנעשוויעז (ע"ע), חבר ס' יקר ונכבד "שירת משה" באור על שה"ש עם חדושי הלכות, ונרפס בהסכמות הנאון הנדול ר"ח ברכין והנאון מרן רח"ט והנאון הנדול, פאר הדור, נזר התורה והחכמה מרן משה נחום הי"ו ירושליסקי, והנאונים המפורסמים ר' שלמת פריידעש מליאדי וחתנו הנראמ"ה הנ"ל (ווארשא תרנ"ז) ובכ"י עוד ספרים בהלכה ודרושים.

וויןאגראד. הרב ר' יצחק.

נאון גדול, חכם ורב פעלים ועדיק מפורסם ראש הישיבה הנדולה תורת חיים בעיה"ק ירושלים, נולד בפינסק לאביו הרה"ג הצדיק ר' חיים מתמיד בשנת תרי"א, ויצטיין בכשרונוהיו מילדותו ויתפרסם בנדלו בתורה ושיטות, ביום א' דר"ח מ"ח תרמ"ז יסד ישיבתו הרמה "תורת חיים" בעיה"ק ירושלים ויהי לראשה ומנהלה יותר מחצי יובל שנים. ויצא שמעו בכל ארצות הנוכה בתור נאון גדול וטרביין תורה ברבים ועסקן גדול לטובת הדת העברית, נפטר בן ס"ב ביום כ' ט"ו כסלו תרע"ג והספידוהו בכל תפוצות ישראל.

וויןאגראד. הרב ר' יוסף אליהו.

הרב הנאון חרף ומעמיק, אחי הנאון ר' יצחק הנזכר, ונבחר אחרי

ווערזשבעלאווא (פ. סובאלק) בא לאמריקא בעורנו צעיר בן כ"א שנה, בשנת תרכ"ט. ויהי כרוכל וה' הצליח בידו ויעש חיל ויהי לסוחר זכוכית ועל מעלה ומסחרו פרץ ויעש עושר רב בצדקה, וכרוב עשרו כן רכוצרקותיו ונדבותיו, ויהי מן הראשונים הזרזים לתמוך במוסדות הצבור הרבים בנויארק הגדולה, וישתתף גם בנדבותיו הרבות למוסדות אחינו הכללים בחו"ל וביחוד לת"ת ולישיבות, ובפרט שבערי אה"ק ת"ב, הצמין בענותיו ומדותיו התרומיות, השכים והעריב תמיד לכהמ"ד לכמוד שעוריו הקבועים מכלי הבט על עסקיו העצומים, נפטר פתאום ביום ב' ח' אדר שני תרע"נ (17 מארטש 1913), והובל לקברות למחרתו ביום נ' ט' אר"ש, וכבוד גדול נעשה לו במותו, כעשרת אכפי איש מאחינו, ובניהם צירי גדולי המוסדות והחברות שבניורק, ותלמידי בית הת"ת והישיבה בברוקלין הלכו ללותו, ולכבוד הנדיב המופלא חזה סגרו בתי המסחר והחנויות ברחובות שבהם עברה ההלויה, ויספרותו הנאונים ר' הלל הכהן דר. קליין, ור' משה זבלין סרגליות ושארו הנאון ר' מנחם הכהן ריוקאו, והרב הנאון ר' יעקב איסקאלסקי והרה"ח רצ"ה מאסר ליאנסקי, ויבך העם בכי רב על אבדן אחד משרידי עמנו, היחידים אשר ה' קורא שלא השאיר רבים כמחו במותו, רב החסדים ורב כהושיע, מלא צדקה ויראת ה' וזהיר ושמור במצות קלה כבחמורה, וקבר חוצב לו בככרת ארץ ישראל ש"ס בברוקלין. (שהמנות הגדול היה סמיסדיה הראשונים ותוסכיה) שכבית הקברות "מאונט זיין". הנדיב הנעלה ורב התהלות הזה השאיר אחריו בנים ברוכי ה' נדיבים ומשכילים ע"ד אמת והם: ר' ישעיהו, ר' אברהם ור' בנימין, מטיבי צעד.

כהו"ל ספרו הגדול "קהלת משה" הכולל רשימת כל הספרים של ביהע"ק הנזכר, והעשויה בחכמה וסקירה, החכם הנעלה הזה עזר הרבה בסדור הספר הנעלה "דעת קדושים" של שארנו המנוח ז"ל הרה"ח ר' ישראל טוביא אייזענסטאדט מרזוינא, וכתב מאמרים שונים בחכמת ישראל בעתונות עבריים וליעונים וישמו נודע לאחד מחכמי הביבליאוגרפיה היותר מצוינים ברורנו.

ווישנעוויין. הר"ר דוד אהרן.

רב וחכם תורני וצדיק מושל ביראה מילדי ליטא ויתגורר שנים רבות בקראי קינאווא (פ. קובנה) ותהי תורתו אומנתו ויראת ה' שעשועיו ויתפרנס מאומנת הרפואה ולא נהנה מעולם משכר שבת, וזה ט"ו שנה שמתגורר ביהאניסבורג, ועוסק גם שמה בתורה ועבודה חבר ס' "מטע אהרן" בבאורי אנדות ורבב"ח וקונטרס בדבר עשרת השבטים ונרפס בוילנא תרנ"ט בהסכמת הגאונים ר' מרדכי מאשמינאר יעקב הלוי קאפשטיין מנימענצין והרה"ג החכם הנודע דר. יהודא ליב לנדא רב מיאהאניסבורג.

וועכסלער הרב ר' שלמה זלמן אפרים הרב הנאון הצדיק מו"צ וראבד"ק וראנוב (הנר) בנו של הרה"ג הצדיק ר' ישראל וועכסלער ואחיו של מר יידנו הרב הנאון הצדיק חכם וסופר ר' משה וועכסלער ראבד"ק "ברית שלום" בנויארק המחבר ספרים רבים וביחוד ספרו הנפלא "ויספר משה" (עי' תולדותיו בספרנו חכמ"י באמריקה צד 41).

ווערבעלאווסקי. הר"ר יעקב

בברוקלין. צדיק ומופלא במדות, עשיר ונדיב מזורסם בהר"ר יהואש ז"ל יליד